

SZÉP - LITERATÚRAI

A J Á N D É K

A'

TUDOMÁNYOS GYŰJTEMÉNYHEZ.

---

1 8 2 4.

Negyedik Esztendei Folyamat.

P e s t e n.

Nyomtattatott Petrózai Trattner János Tamás'
betűjével 's költségével.

SEEP-LITERATURY

ADAR

TIPOGRAFIA STAMPA

M.ACADEMIA
KÜNYVTÁRA

DRÉTA ANTAL

Zirczi Cistercita Apát'

dicső Árnyékához.

Elhagytad nagy Dréta tehát e' földi hazádat
A' te dicsőséges pályafutásod után,
'S mint a' virtusnak hívét a' csillagos égbe
Angyali szárnyaikon vittened érdemeid.
Lábad alatt úszó svérák' zenegése mulat már,
'S a' cherubíni karok' tiszta körébe vagyúlsz,
A' mikor a' fő Lény' kebeléből szüntelen ömlő
Hajnal szín sugár Isteni fénybe merit.
Boldog már te; kit ott az örök nyugalomnak ölében
Fényes hymnusi közt ringat az édes öröm.
Ám de szemünket nézd, ha lelátsz gőz lepte lakunkra,
Önteni nem szűnnek könnyet utánad azok.
A' tudományoknak nagy gyámola halt ki te benned,
'S esínosodó nyelvünk mondja hogy attya valál.
Hedvelt Szerzetedet gyönyörű pályára vezérléd,
Szép nevelést adván a' haza' záloginak,
A' fiatalságnak, mellyet már féken ezentúl
Nem lehet olly könnyen tartani, mint az előtt. —
Nem fogod im többé, te dicső! ápolni szegényid,
Nem fog az árvákon könybeborúlni szemed.
Nem látunk többé mindennel bánni szelíden,
Nem, mint nem tudhatsz ártani senkinek is.
Nem fogod, ah! velünk rokony érzésekre hevülve,
Közleni lelkednek ritka tulajdonait.
Ah! de mit emlegeted, múzsám, a' nagyra szülöttnek
Érdemeit, nem imilly' lantra szorúltak azok.

Gyászoló versedet is jobb lészen félbe szakasztnod,
Mert nem hallgat már semmi panaszra füle.
Zengj inkább forró hálát Drétának imádott
Tetteiért, és áld értek az Istenedet.

SZEDER FÁBIÁN.

CSERNEKI ÉS TARKEWVI GRÓF DEZSEWF-
FY JÓZSEFHEZ

Az ösmeretlen Utazóra Készített verseire.

"A' Természet jó, 's a' fák serdülnek az Égnek"
"A' kertész nyög tsak, vad kora terhe alatt."
"A' Természet, jó," 's édes, melly anyyai kézzel
Emlöit nyújtja, az minekünk kegyesen:
A' Tavaszok keletén koszorúba fonja virágít,
És minden magnak vele reménnye fakad.
Nyár hevivel éltet mindent, 's felérleli éltünk
Gyöngéd szorgalmát, előre hajúlni elő.
Ősszel magvainak gyümölcsét nyújtja kezünkbe,
'S a' szőlő Lének melly szeszét ad remeken?
Igy fáradva fejér ágyában télnék el - alszik,
'S a' múlás útján minden enyészni siet.
Oh Te is így ditső a' Muzák szüz öleikben
Hebled érzelmin Lantra hevülve kapál.
És Tavaszod danlott, 's Yorkként érezve utaztat,
'S Honnod Lantosinak, dísz koszorút szerezel
A' dele éltednek gyomláta Hazánkra reménnyit,
A' Megye, a' Haza sok haszna - nevelte hired.
Szent Mihályon mint kertész, és jó Atya, Lantos,
Azt kerté váltád Laura szerelme hevín.

Gyermekid örvendnek, Haza áld, — 's késő maradékok,
Diesön emlit majd szebb kora hullamiban.
'S bár most vadkor terhe feszít, 's nem Honja szívednek,
E' század ? még is fényzeni fogja neved.

VÁSÁRHELYI JÁNOS.

VIGASZTALÁS

PERECSÉNYI NAGY LÁSZLÓHOZ,

midőn Hitvesét és vejét elvesztette volna.

A' sors csapása kinza ősz fejed,
Telébe hajlik tisztos életed,
'S panaszlod inségét gyász hangozattal ?
Igaz a' hiv költő borúlt telén,
Olly édesen pihenne gyám ölén,
Kit most bú közt sirat könnyáldozattal.
De úgy szokott a' hiv Rebel heve,
Ha sorsa életire gyászt teve,
Lantjára dülve fájdalom min zokogni.
Andalgva érzi gyúlni láng keblét,
Mig által törte a' köd éjjelét,
'S menyegjít látja Hymnok közt ki - nyílni.
Bátrán kit szent remény úgy apola,
Ének szóval hasadt fel hajnala,
Nem hagyák Camoenáji azt bajában
Nem retteg a' derék csapásain,
Feljebb mereng képzelme szárnyain,
És szentesülve szál egy szebb Hazába.
Tovább Barátom bár mit tégyenek,
Uraniát Kormányzó Istenek,
Meg csendesedsz édes Hazád nevére

A' bért édelgő érzetek között
Sokszor szavunkba kedvel ütközött
Jővő Kor, teszi a' Lantos fejére.

VÁSÁRHELYI JÁNOS.

TÖREDÉK LORD BYRON KAINJABÓL *)

(Anglusból)

Kain és Adah, alvó gyermekök felett.

K a i n.

Melly kedvesnek látszik ő! apró arcza
Tiszta pirjokban, vetélkedve
A' mellette szórt rósa levelekkel.

A d a h

'S ajkai is

Mi szépen nyilva. Nem, most ne
Csókold őtet, a' vagy csak most ne; fel serken ő
majd —

Déli nyugalom órája mindjárt el telik,
De kár volna háborgatni őtet
Mig az el nem tölt.

K a i n.

Jól mondod: tartóztatom

Szívemet addig. Mosolyg ő, 's alszik! — Aludj
És mosolyg, te kisdéd ifjú örököse
A' nálad kevéssel idősb világnak: aludj és mosolyg;
Tieid az ártatlanság' 's öröm'
Órái és napjai! Nem szakajtál te a' gyümölcs-
ből —

---

*) Cain a' Mistery. By the Right. Hon. Lord. Byron.
8. London. Murray 1822.

Nem tudod te hogy meztelen vagy; hát el kell e
Jöni az időnek, mellyben lakolnod kell nem es-
mért bűnökért,

Mellyeket sem te, sem én nem tettem? De aludj
most!

Mélyebb mosollyal pirlanak arcza
'S fénylő szempillái rezgenek hosszú
Szemszőrei felett, mellyek sötétek
Mint a' cziprus, melly felettek leng;
Félig nyilván, mellőlek tiszta kéjek
Neves ki, noha álomba, álmodik bizonnyal —
Miről? A' Paradicsomról! Ah álmodj róla
Kirekesztett gyermekem! csak álom az;
Mert nem fogsz sem te; sem fiad, sem atyáid
többé,

Sétálni az örömnél azon megtiltott helyében. —

B.

AZ ARANY' DITSÉRETE.

Idvez légy oh Arany - te földi Istenség!
Téged imád Zsidó, Török 's Kereszténység;
Benned a' Pogány is vélünk egyet hiszen,
Oltárodra minden áldozatot viszen.
Egyforma a' betsed Úrnál és szegénynél,
Minden téged óhajt, minden csak benned él.
Legkedvesebb Tündér, szépségek szépsége!
Te vagy szemeinknek fő gyönyörűsége.
Óh te valósága minden valóságnak!
Te szabad a' rendet az egész világnak.
Te osztogatod a' rangot 's tiszteletet;
Csak az, a' kit kedvelsz, éli az életet.
Te vagy eszköze a' földi boldogságnak,
Gondjait elűzöd a' nyomorúságnak,

Azt hogy el nem vadúlt az emberi nemzet,
Néked köszönheti — minden általad lett.
Te fejtéd ki lelke' szép tehetségeit,
Te élesztetted nagy szive' ösztöneit:
Igy szültél tudományt, és szép mesterséget
Ezen földi élet boldogsága végett.
Érted a' Tudós a' külső fényt meg veti,
'S magát a' négy falak közzé eltemeti.
A' szantó vető is érted izzad 's fárad,
Mig! kívánsága a' sirban el nem szárad.
A' kereskedő mint hartzol szélvészekkel,
Hogy vissza térhessen meg rakva kintsekkel.
A' vitéz megveti a' hatalmas halált,
Ottan, a' hol arany prédára rá talált.
Boldog az! a' kire tele erszény nevet,
Tisztséget, titulust nyer, és jó hirt 's nevet.
Az ilyen majd mindent, a' mit kíván, elér,
Fut tőle a' baj 's gond — szive örömben vér.
Más dolgozik érte, minden érette nő,
Leg nagyobb bövségben éli életét ő.
A' föld néki nyújtja Hedvesbb terméseit,
Néki nyújtja a' kert finnyás gyümölteit.
A' valogatott hal a' vízben érte úsz,
A' Madár érte száll, a' tsiga érte tsúsz,
Ő töled hatalmat nyervén 's elsőséget,
Büntetlenül mindent ront. pusztit 's eléget.
A' mit ő csinál, mind jó és szokása váll,
Minden modi, mihelyt a' gazdag reá áll.
Ha ő rút lenne is, mindjárt szépé tészed,
A' mi hibás benne, azt, tőle elvészéd;
Az éhező csoport az éig emeli,
Porban esúsz előtte, mig tsak kedvét leli.
Oh felséges Arany! jaj szásszor jaj annak,
A' kit erszényeid árvául hagytanak.

Az illy nyomorúlt nem emberi valóság,
Hegyetlen sorsa egy örök rabszolgaság.
Haj! a' kihez ditső fényed soha sem jut,
Attol minden földi gyönyörűség elfut.
Szégyen a' Szegénység — mellyet minden kerül,
És ha lehet tüstént bő kebeledbe ül.
Be sok érted veszte - el a' szüzességet,
Tsak hogy vénségeben ne lásson szükségét.
Be sok szabadságát érted fel aldoza,
'S önként a' hazasság szarvait hordozza.
Az okos éreted az eszét el adja,
Sok ember a' Törvény ösvényét el hagyja.
Kényed szerént játszol halandó szivekkel,
Kit alázol, kit meg - áldasz érdemckkel,
Mennyei hangoddal 's a' fényes Kereszttel,
Sok szegény legényt nagy tettekre gerjesztel.
Igy te vagy a' földön a' leg főbb hatalom,
Hiredet 's nevedet méltán magasztalom;
Mert még mind idvezült, a' ki te benned hitt;
Az arany Húlts földhöz és éghez utat nyit.

HALUBKA PÁL.

A' VENDÉGSÉG.

Példázolat a' XVII-ik Századból.

Születési - napján egykor a' Hiúság lakodalmat tartván, arra Hevélség Urat, Leányával Nagyralátás nevű Kisasszonnyal együtt; — Elmésség Urat, leányával Gúnyolás Kisasszonnyal; — Arany Urat, hasonlóképen leányával Fősvénység nevű Kisasszonnyal is, elhivatta.

A' világ asztalát Szédelgés nevű Inas terítette-meg. — Étel hordozó a' Tudatlanság volt, a' ki némelly közönséges mindennapi ételeket adott-fel az asztalra; mint: testikivánságot, igazságtalanság - petsenyéjét, ökör - szolgaságot, disznóitölteléket, borjú esztelenséget, Kétskebújaságot; és — a' mi még legjobb volt — bárány-tűrést; de ez éppen nem találtattott jóízűnek. Szárnyas állatokból volt: páva-kérkedés, lúdesevet, Happan - félelem és Hácsa - rondaság — az asztalon. A' vízi állatokból készült ételek voltak: Kétség - rákok, rendetlenség - kövihalai, feledékenységtékenős békaji és angolna-sikamlás; a' melly elegelekből sokan az állhatatlanságolajában, a' bosszúállás-etzetjében és hibásképzélet - vajában voltak elkészítve. Ezekhez az igen kapós elegelekhez a' hamis tisztelőnek olaszbarát és a' felvilágosodás főtt vizét itták; valamint a' csalásnak malvásiai és a' dítsekedésnek Rhénusi — nectárját is. Végre meg jelenének a' következő csemegék: az engedetlenség sajtja, a' szerentse és szerentsétlenség almáji, üres reménydiók, és a' Képmutatás' czukor-nyalángságai. Az alávalóság a' tényérokat tisztán lenyalta; 's az ólta sima és fényes szája vagyon. Az egyszerű Szegénységnek pedig éhel kellett volna meg halni, annyira elkelt minden étel; de voltannál valami az Életkenyeréből, a' mellyel aztán a' megmaradott báránytűrést ki mártogatván — meg elégedve tére haza.

AZ ÚTI TÁRSASÁG.

Példázolat.

Egy Király a' fiját utazásokra botsátván, a' többek között ezeket a' hasznos késérőket tanátsolá magával elvinni: 1. A' Hallást, belső dolgokra ügyelő Miniszternek. 2. A' Látást, a' külső dolgokra ügyelő Miniszternek. 3. Az Érzést, Politzia Miniszternek. 4. A' Szaglást, Status Titoknoknak. 5. Az Izlést Ajtónállónak. 6. A' Józ an észt Titkos Tanátsosnak. 7. Az Emlékező tehetséget, Cancelláriusnak. 8. A' Lelkies méretet, Gyóntató-
atyának. 9. A' Hitet, Orvos Doctornak. 10. A' Jó ságot, alamizsna - osztónak. 11. A' Phantasiát, Udvari Képirónak.

ABAIRAN, BAGDÁDI KALIFA,

v a g y

NEM JÓ AZ ESMÉRETLENNEL VALÓ SZOROS
BARÁTSÁG.

(Napkeleti Népmonda)

Legédesebb szenvedelem a' barátság. Forrón imádja ezt a' finomabb érzésű ember, 's gyűlöli az olly fondor indúlatuakat, a' kik annak szent nevezetét meg fertőztetik. Szivronesolva tapasztalja, melly nagyon visszaélnek sokan a' bárati névvel. Olly igen lealacsonyítják azt, hogy már a' gyalázatos ki-tsapongásra irányzó frigyét is barátságna k nevezik el. Leg tsudálatosabb pedig az, hogy ezen pontban még a' nemesebb lelkűek is szintűgy hibázhatnak. Vagynak olly szembe tűnő érdemekkel ragyogó emberek

a' kiknek mind cselekedeteik mind gondolkozásaik köz-kedvességűek; 's barátságjokat azomban se kívánni se javallani nem lehet. Ezt valósítja e' következő nap-keleti népmonda.

Abairan nevű Bagdádi Kalifa nagy gyönyörüsé-gét találta a' vadak lövöldezesében. Egykor e' felsé-ges Városhoz közel esső erdőbe több udvari emberei-vel egy mulatságos vadászatra ki menvén, midőn ott a' hosszas járás kelés után vadász-társaitól el vo-núlva, egy kristály patak mellé le feküdt volna, — a' viráglepte pázsiton őt a' folyam andalító cser-gése csak hamar édes álomban ringatá. De le záródván szempillái, nem sokáig boldogíthatta őt az elfáradás után olly kellemes nyugalom. Érzett a' testén vala-melly mozgást, a' mellyre felébredvén, bosszút lehel-ve rántja - ki széles hüvelyéből fényes öldalvasát, in-dúlatosan mondva: Ki az a' vakmerő, a' ki engem itt háborgatni merészel? Hörölnéz senkit se lát; új-jolag érzi mejjén a' mozgást, 's szemébe tűnik egy szép gyikotska, melly egyre nyugtalankodott. Ekkor a' Kalifa az alkalmatlankodó állatotskára megboszon-kodott; de a' mint viszont fel tekintet, látott magá-hoz közel egy igen nagy kigyót, olly helyheztetés-ben, a' mellyben az épen ő rea akart ugrani. Meg-ijedett ekkor Abairán; 's elszaladott azon helyről, élete meg tartójával a' gyikkel együtt.

Ez a' történet a' Fejedelmet gyikja eránt olly há-ladatossá tévé, hogy ő ezt leirhatatlanul szeretvén, palotájában magánál tartotta; maga adott néki min-denkor enni, részes volt minden jóízú falatjában, és mint élete meg szabadítóját. — a' kebelében hordoz-ta; mivel tökéletesen meg volt győződve a' felől, hogy a' gyik őt a' veszedelmes Kigyó közelgetése mi-att ébreszté - fel. — Jóllehet a' kis féreg sem árt egy-szerre a' fának; de, ha mind addig örli azt, míg ben-

ne végre tágas üregeket csinál, — ekkor már nem járja ált a' nedv a' szükséges helyeket, 's pusztán, elszáradva kell állani, sőt utóbb lerogyni a' leg kevésbé czédrusoknak is. Így leve sorsa a' Kalifának. Egy idő múlva egészsége mind inkább hanyatlott. Egyéb- aránt virító Orczája most halavány és sárgás lett. Szemeinek előbbi tüze el aludt, és e' változásai mellett ennikivánását is, egészen elvesztette. Egy szóval: egész valójából egy alattomos nagy betegségnek és szembe tűnő el hervadásnak jelei látszottak, de a' mellyeknek okát senki se tudta ki találni. Bagdád- nak minden jeles Orvosai öszve hivatattak, de minden siker nélkül; mert úgy tetszett, mintha a' halál angyala, kezét a' Kalifa feje felett kinyújtotta volna. Napról napra nőtt a' veszély. Már minden emberi erőt és segédet idomtalannak velt, nyavalyája félbe szakasztására nézve. — Végre egy Idegen érkezett a' városba a' ki hallván Abairán 'súlyos betegségeről, jelentette magát, hogy ha a' nyavalya nem halálos. ő a' Kalifát meg fogna gyógyítani. Az ésméretlen orvos ajánlása eleintén meg vetetett; mivel őt is csak az olly kőborló hitegetők és pénz-csikarók közzül valónak gondolták lenni, a' kik egyik városból a' másikba, faluról falura csavarognak; és azoknak könnyen hívésök által gazdagúlnak, a' kik magokat az olly Charlatánok orvosi szereikkel való élésre bizodalmasan ajánlják *). Az idegen észre vévén a' Kalifának ő felőle való előitéletét, ismétlé ajánlását azzal a' hozzátétellel, hogy — mivel ő a' nyavalya nyomára reátalált Abairán előbbi egészsége helyre állítása mellett fejét adná zálogul. Ekkor Alohamen(így neve-

---

* A' Pénz esalásnak illy mesterségét üzik még ma is a' szemtelen tót olejkárok, a' kik hamis szereikkel sokaknak ártottak már; kiváltképpen a' ma legdrágább organumnak, a' szemnek orvoslásában.

zi magát az idegen Orvos) a' beteg Fejedelemehez elhivattatván, az ágy mellett megállott; őt még egyszer jól megnézte, 's vizsgálódásai után erősen állította, hogy a' nyavalya a' gyík finom mérgéből származott, melly magát az állatotskából lassanként a' Kalifa vérébe vette. Azért tehát az Orvos a' gyíkkal való utóbbi barátság megtiltása mellett, a' betegnek egy üvegecskében Elixirt adott, hogy abból napjában kétszer néhány csepeket venne bé, Abairan félre tévén a' gyíkot, szorgalommal élt az orvossággal, 's rövid idő múlva tökéletesen helyre állott egessége. — Orvosának ekkor a' Kalifa el beszélte: mi indította légyen őt arra, hogy a' gyíkot annyira szerette, 's még beteg ágyában is magánál tartotta. Annak utánna pedig háládatossága jeléül azt ajánlotta Alohamennek, hogy ha nála maradná, palotájába ingyen lakása, nála szabad asztala, 's esztendőnként 2,000 arany fogna holtá napjáig fizetése lenni. Erre Alohamen mély tisztelettel így szólla: Hatalmas nagy lelkű Fejedelem! nemes szívnek másokkal jót tenni, leg kívált pedig valakit élet veszélyből ki szabadítani — leg nagyobb jutalom. Aranyok koránt sem érik-fel azt a' jutalmat, a' mellyet a' jól tévő szív magában érez midőn másoknak vid angyala lehet. Kész a' háladatos fel áldozni sokat; de nemes jól tévője kintseket nem kíván. Bérre csak az olly segédek vagynak, a' kik tettöknek édes jutalmát szívökben érezni képtelenek. Ha mind azonáltal körüléd tett szolgálatomat néminémű kegyelemre méltónak ítéled: Hérlek, engedjed azt nekem meg, hogy e' várost elhagyhassam, és csendes falusi magányomba vissza mehessenek; ott szerény gondolkozásom által lelkemet táplálhassam, 's az idő magával úgy hozván, — másokon is segíthessek. Hétséget se szenved az, hogy Te sok Halandók közzül kiválsz fényes virtusaidnál fogva. Alattvalóid áldják országlásodat;

a' szomszéd népek pedig nagy neved hallásánál fogva is csudálnak téged. Azonban úgy vélem, hogy elég okom van barátságodnak kerülésére. Az udvari levegő ream nézve szintolly ártalmas lehetne, mint a' minő volt a' gyikocska mérge a' Halifára, Negy Uram-ra nézve. — Bocsás meg szolgáltnak e bátorságáért! Egyenes szívűség ez: melly a' valódi Böltsnek bélyege, — olly bélyege, mint az Uralkodónak a' méltóság. — A' tartós és igazán boldog barátságot csak egy forma sorsúak között lehet alapítani; a' hol az érzések, gondolatok és célzások párhuzamos lineában mennek egymaséival. A' virtus a' barátságot erősebbé ugyan teheti; de, hogy egyedül maga a' virtus, a' barátság rózsza lántzaival szíveket egybe köthetne, — arra képtelen. Tekintsd meg azt a' nagy közt, a' melly magas póltzodtól fogva az én egyszerű soromig vagyon, és bizonyosan szemedbe fognak tűnni azon sok akadályok, mellyek miatt szíveink egymással öszve soha nem olvadnának. Te palotában lakol; gazdag ruházad tündököl rajtad; trónod e' földön a' leg nagyobb méltóságot tükrözi; 's én egy magányban neveltetvén fel — falusi szalma fedél alatt lakom. Rajtad áll, — ha magad is szeréntsés akarsz lenni, — több millio emberek boldogsága; én távol a' fénytől és pompától, lelem-fel ittenni menyemet, az igazság kifürkészesében. Élhetnének e' tehát mi sokáig együtt, a' nélkül, hogy különböző hajlandóságainkról és gyönyörűsegeinkről egymás kedvéért-le mondanánk? Mi módon tehetnél a' Királyi rang kötelességének eleget, akkor, ha magadat velem egy figyelemmel teljes élet ingeréinek adnád-által? Én pedig hogyan élhetnék boldogul, ha szívemet a' hir vágynak nyitnám — ki, mellyre soha természeti hajlandóságom nem volt? Betegségedből egészséges állapotra hoztálak; azért még arra is kérlek, hogy alattvalójjiddal kegye-

lemmel és kémellve bánj. Éljen mindenikünk abban a' sorsban, melybe minket az Ég helyezett! — szükség a' mi elválásunk, mivel környülményeink egymással meg nem egyeznek. Az igen szoros összekötés mind egyikünket úgy megronthatna, mint téged a' gyikkal való tarsázkodás mérge megrontott.

NAGY AJTAI CSEREY FARKASHOZ

(Bétsben 1822.)

Egy boldogabb percz jút vala nékem itt
Sorsúl, midön meg-láttalak Óstria
Fő-városában; úgy, miként Te
Festve valál ez etött szivemben.
Örvendve látám: a' hadi szellemek —
(Most a' midön itt zöld olaj-ág fedez)
Mind párosúlnak benned a' Hont
'S Nemzetedet Kegyelő iránnyal.
Ádáz: csatában védi magát a' Hős
Nem, mintha vérét ontani félne; — de
Hogy többször öljen. Vagy: — ha békes
A' Haza, — ott tegye áldozatját.
Igy harczolál, így. Nagy Csereynk! Amott
Hardod tövöltvén, vérben uszott Harod;
'S itt is Hazáért élsz - Királyunk
'S Hon fíjaink Neved érezre vésik.
Szent érzelemtől égek azóta, hogy
Most is fülemben zengeni látszatod
Szép 's lelkesítő biztatásod
Nyelvemen írni — hevitve készített.

N. A. KISS SÁMUEL.

SÚGÓ MANTZIHÓZ.

Elinte hát vidám Hörünkéből

Sorsod mostoha hatalma?

Fel van dúlva szívünk nyugalma;

Mert már nem mosolygsz ránk kies édenükből.

Homályba dültt romjain nyögünk

El enyészett örömünknek,

'S szabad folyást bús Könnyeinknek,

Utánad naponként zokogva engedünk.

'S tsak az nyújt enyhülést szívünknek:

Hogy a' távollét körében,

Ha az öröm ringat is ölében,

El rejti kebeled emléket nevünknek.

HIESTÉRI VILMA.

MIGNON ÉNEKE

Göthe után

Isméred a' hont? hol ezitrom virúl?

Sötét erny közt arany narants pirúl.

Kék égről enyhe szellő fujdogál,

A' myrt csendelgve; laurusz fennyen áll.

Isméredé? szívem mindég

Kedves veled oda repülni ég.

Isméred a' házat? fedelét fenn

Oszlopzatok tartják, tündöklük benn

Teremje, 's szobrok rám tekintenek,

Szegény gyermek neked mit tettenek?

Szép - Literatura. 1824

Isméred e' ? szivem mindég ,
Védlöm veled oda repülni ég.
Isméred a' hegyet ? 's magas felleg
Hágót ? az öszvér ködben tévelyeg.
Barlangit lakja régi Sárkány faj
Szirt omladoz , 's felette hullámzaj
Isméred e' ? ah arra megy
Utunk , atyám ! oda szállnunk engedj.

SZERÉNYI.

PANASZ TAVASZKOR.

Felségesen uralkodik a' Nap
Már elüzé a' bús Telet ,
A' mi elhólt , mind új életet kap ,
Itt van az áldott kikelet.
Szelid Juhok és Csordák legelnek
Az árnyékos erdő mellett ,
A' madarak víg dallt énekelnek ,
Csak számomra nints kikelet !
Valamint a' Tél , úgy a' kikelet
Engem gyászbán élve talál ,
Vad szélvészek zúgnak szivem felett ,
Életem egy kínos halál.
Mindent befed múlandóság pora ,
Mindent meg - emészt az idő ; —
De nem apad szemeim' zápora ,
Ream vigasztalás nem jő.
Ah hol jön meg lelkeim tsendessége ?
Egy gyász szózat azt feleli ,
Ottan , a' hol az életnek vége ,
Ott minden nyugtát megtelei.

HALUPKA PÁL.

PRIMÓCZI SZENT-MIKLÓSY ALOYZ
BARÁTOMHOZ.

Borostyán zöld Hoszorúval
Rég meg-tisztelt a' haza —
Én versel, de nem hosszúval
Barátságom kötöm hozzá.
Ha e' világ tengerré vál:
Vagy síron túl el-tévedsz:
Hiv Barátod a' parton áll
Feléje bátran evedz. —

B. L.

VIGASZTALÓMHOZ.

Világ zajos lármájától távul
Derülnek fényes napjaim.
'S mint a' kerti virágotska elmul:
Lassanként múlnak óráim.
A' vad Eset dühös változása
Hegyekbe 's völgyekbe hozott.
Csak gyötört szívem bús hullámzása,
A' Remény nem harmatozott.
Oh most már melegíti szívemet
Égő sugárral báj képe.
Le olvasztja nehéz keservemet.
Nem! nem árt a' fátum lépe
A' Természet anyai ölébe
Hajtom szeliden fejemet.
Meg engedi: harmatok gyöngyébe
Hullassam árva könnyemet.
Minden fűszál bölcs letzkét ad nekem.
Sokat érez gyenge szívem!

Ha gyász hangokra jajdul énekem;
Bocsánat! fájt ember szívem.
Most a' magas tetőkről vizsgálom
A' buvó nap fény hajait.
Mellyek előtt szalad a' vas álom,
Ébresztik a' Lét bájait.
Homályos fiókin ablakomnak
Ragyogják az új életet.
Zöld mohákkal zömök vánkossomnak
Rózsáin fürtjek reszketett.
Kis nefelejts! halálra készültél
A' tüzes nyár melegében.
Réteges aszályredőkkel dültél
Szép Társaid kebelében;
Most egy harmatgyöngy olvadásával
Meg - ujulnak gyökereid.
A' kegyes Ég bokros áldásával
Virulnak még kellemeid.
Sok száz vészek ostromában
Én is véled hervadoztam
Bús Hönnyeim hempelgő árjában
Tört szívemet fonyasztottam.
Vigasztalóm lelkesítő szava
Fellegeimet elfujta.
Nem sárgul arczám szemérmes hava;
Lágyul a' sors, melly lesujta.
Oh a' bölcs vigasztaló leczkéje
A' szívet mint erősíti!
Ha nem létesül is forró kéje,
A' fájdalmat édesíti.
Érzem: emberséges szived mit ad?
Tőle mennyit lehet várni?
Az Ég hintsen gazdag áldást Reád!
Hérem, míg napom fog járni.

UJVÁRY NINA.

EGY RAB A' HOLDHOZ.

Bájoló Hold ! Hellemídtől
A' Természet vigadoz ,
A' csendes Szív kegyeidtől ,
Víg örömben olvadoz ;
De kik csak bús panaszokkal
Nyögik szomor' élteket ,
Kik csak esörgő vas lántzokkal
Hirdetgetik léteket ,
Ne szagasd bús szíveiknek
Újra vérző sebeit , —
Ne löveld zárt helyeiknek ,
Szelid arcod fényeit ,
Vagy pedig ha kegyeidet
Egy Rabbal is közölöd ,
Csak bús — csak bús fényeidet
Löveld máskép előlöd ,
Mert lángba jön szív érzése ,
'S kél szökve e' falakon ,
Kínosb leszen szenvedése ,
Hogy nem lehet Patakon ,
Hol még Nina szép Bálvánja
Ablakánál meg jelen ,
Ő Édesét most is szánja ,
'S ott nyög egész éjjelen.
Fel sohajt bús Lászlójához !
Felé nyilong kis karja ,
Meg látván őt ablakához
Fut , 's ölelni akarja.
De hasztlan nem érintheti
Hű szíve eggyetlenét !
Hasztalan be nem hintheti ,
Csókkal szerentsetlenét.
Nem némíthatja panasszát
László ! László ! 'söhajtoz ,

Nem szánod élted Tavaszát?
'S Fel repülni óhajtoz.
Nem szánod sok fájdalmimat?
Érted sirnak e' szemek!
Csak tetőzöd kínaimat
Tovább is Egi Remek!
Nem hagyod, hogy virágozzon
Te kegyesed hajnala,
Hanem kinokkal habozzon
Éjjele és nappala.
Csak elfojtott sohajtások
Ömledeztek szivemből
Ah csak néma jajgatások
Szakadoztak keblemből!
'S meg törülve könnyeimtől
Ki dagadott szememet
'S érze ny kedő nyögésimtől
Már halványka képemet;
Le - nézek a' szenvedőre,
'S meg sajnálva jó szívét,
Csók - rebegek a' nyögőre,
Ki - kegyelli még hívét!
Engem a' sors le kötözött
Vig élted hajnalában,
'S gyötör vad lántzai között
Hedve telvén rabjában
Ő fel tekint! Bús könnyeit
Láttam gyöngyként ragyogni,
Láttam galambi szemeit
Rabjához fel forogni;
Nem szólhatott Lászlójához
Elfojtva Könnyeitől,
Mint elalélt egy fűzfához
Dült bús gyötrelmeitől,
Egy könny mást üze szememből
Látván az elaléltat,

'S egy mély sohajtás keblemből
Kirepülve hozzá hat,
Nina! Nina! — — ajkom nevét
Hasztalan sohajtozza,
Hi öntni most szívem hevét
A' láncz akadályozza,
Holnap a' Tirann nem lelne
Csak puszta üregemre
'S ha álmából fel nem kelne
Két bús rebegésemre:
Tovább e' mohos falak közt
Nem nyögném keservimet,
Nem többé e' bilincsek közt,
Nem keserném Ninimet! — —
De ah Nina! a' szép Tündér!
Az elalélt szerelmes!]
Fel serkenvén magához tér,
Ah az Ég melly kegyelmes!
'S el siet még Lászlójának
Hódító ablakához,
'S leg szebbikét Rózsájának
Meg kötve egy kis fához,
Fel-nyújtja árva Rabjának
Hú szívében remegvén,
Hedveskedik Lászlójának
E' szavakat rebegvén:
"Ved e' Rózsát csókjaival
Hintve kegyes Ninidnek —
Ő! Ő! piczin ajkaival
Áldozza szerelmidnek"
Őt a' Hajnal haza inti
Béke hiv Lászlójára!
'S e' csókjait rea hinti
Az ő kegyes rabjára

SEBŐK.

TEK. BELAHÁZI BARTAL GYÖRGY ÚRNAK
T. N. POSON VÁRMEGYE ELSŐ AL-IS-
PÁNYI HIVATALRA VALÓ VÁLASZ-
TÁSÁRA AUGUSTUS 4-én 1823!

Érdemid, és nem a' sors; — Rény, nem Föbbeknek
a' hangja

Tették, hogy Magadat Nagyra, s e' Helyre emeld.
Hedvel Téged e' nép, Kedveld hát úgy Te is eztet:

Gyám Ügyeinkben légy, Nemzetiékben a' véd.
'S a' mint kezdetted Pályád' fussad ki tovább is,
Leg később Maradék zengje betsülve Neved!

GSEHY ISTVÁN.

H. L I N Á H O Z

Első Octob: 1822.

A' nagy csudás vén Természetben
Nincs tehát semmi állandó?
Minden vidám gyönyörűségben
Az öröm - is csak mulandó?

Úgy van! — a' kedvek' rózsza színét
A' gyász csak hamar fel - váltja
Linam' tegnapi virgancz szemét
Már szomor' könny áztatja.

Ma a' föld' örömi el - enyésznek
Minden jó, és szép sirban dől,
Holnap a' gyászból kedvek lesznek
A' sir fölött - is öröm nyöl

Változás' tarka bilincsein
Függ a' Természet' nagy rendje,
Ennek gyorsan múló üdein
Nyúl a' tenyészet' remekje.

Örökké a' szülő nyár nem - tart,
De tél sem lehet mindenkor;
A' fácska először virágot hajt
Igy érkezik a' gyümölcs kor.

Nem mosolyoghat a' tavasz mindég,
Szép nyarat követi az ősz,
Télben bús a' nyári vidám ég,
Tavaszkor oszlik a' téli gőz.

A' nap le - sülyed , a' hold fel - búvik
A' csillagzatok ragyognak ,
A' pacsir fel - kel , a' bagoly alszik
Fel - jön disze a' szép napnak.

A' rózsza hervad , a' szekfű nyílik
Egy a' másikat fel - váltja;
Az ibolyák szag kellemeik'
A' nap hév el - hervasztja.

Itt a' köszirtek le - omlanak ,
Ott egy roppant város meg - gyúl ,
A' le - omlott kőkből itt házat raknak,
Ott egész tájék vízben fül.

Az emberi nagy közönségnek
Itt egy polgárja születik,
Ott nagy oltalma egy nemzetnek
A' harczban agyon - lövetik.

Ott milly örömmel egygyesülnek
A' boldog hív szerelmesek.
Szív szakadva itt keseregnek
El-váló szerencsétlenek.

A' nagy örök mester intézetét
Ki meri hát ocsárlani?
Mert Ő által minden' enyészttét
Lehet meg-újulni látni!

Az el-hágyatottal reméltet
Egy jövődő jobb más lételt
Az el-válóknak-is ígéretet
Viszonti öszve-jövetelt.

Mi éltünk egy virág koszorú
Hol közöttte a' bimbóknak
Bennünket szűrő tövis, és bú
Himezve el-rejtve vannak.

Valamint a' kristály csendes csermel
Majd síkon, majd kösziklákon
Át szívárog — majd le-eséssel
Csap-le a' mélyzuhanon

Majd más csermellel egygyesülve
Folydogál tisztán le-felé;
Majd zavarodva, 's el-keverve
Vegyed a' rút hinár közé.

Illyen az éltünk' változása,
Mellyre mi rendeltettünk;
Illyen a' sorsunk' fondorlása
Illyen az intéztetésünk.

Az egygyültt Humor: 's Moldva' völgyje'
Hellemi már el - enyésznek,
Már ez a' jövő télnek szörnye,
Öröm, 's kedvek már-eltűnnek

Lina! légy erős, 's nyugot szívvél
Oh még te szerencsés lehetsz!
A' jövődökhöz reménységgel
Légy — így célodhoz el - érhetsz.

A' sors — a' sors hozta egygyütt létünk,
A' sors mostan választ - el,
A' sors hozza hogy még öszve - jövünk,
A' sors biztat még kedvekkel

A' sors adá a' te szived nékem,
Ő tölem azt el - veheti,
A' sorstól függ az én egész létem,
Kedvünk' ő teljesitheti.

KISS HADNAGY.

A' KENYÉRFÁ.

Ez a' Fa a' Természetnek egy nagy ajándéka azon Tartományokra nézve, a' mellyek, semmi gabonát nem vetnek, mellyből kenyeret készíthetnének. — Tsak nem minden napkeleti 's déltengeri Szigeteken terem. Főképen Otahajti Sziget Lakosinak, 's egyéb Déltengeri Szigeteknek leg-nagyobb kintsők. Mert nem tsak Hajlékot ad nekik, hanem egyszersmind Ruhát, Étket, 's mindenféle Házi edényt. Egy szóval, az a' Világra nézve a' Természet Hozományinak egyike. — A' fa jó nagyra felnyöl, 60 sőt 70 eszt. eltart, 's igen

nagy csipkés levelei vannak, mellyek a' Szigetieknek evéskor Tálók, Tányérjok, 's Asztal kendők gyanánt szolgálnak. — Nyoltz egész Hónap által, az az December elejétől Julius utóljáig, szüntelen visel virágot, 's felében és egészen érett gyümöltsöt. A' Him virága egy arasznyi hosszú barna függőlék, a' Nöstény virága pedig, mellyből a' gyümölts lészen egy barna hegyes bimbó az Agak végökön. —

A' kenyér Gyümölts gömbölyű, jó nagy, 's tsak nem úgy néz ki mint egy gömbölyű Disznótök, és a' héja merő hatszegű hegyes Szömöltsel meg van rakva. Ha a' gyümölts érett, sárga a' színe. Minekelölte egészen meg érik, rész szerint a' húsa kövekkel kirakott apró vermekben tésztává tétetik, 's belőle kenyér süttetik. Ez illyen tésztát minden romlás ellen felettébb sokáig el-lehet tartani. Ha a' kenyér gyümölts egészen érett, igen lágy; 's nem vehetni hasznát. Annak belől sok nagy magva vagyon, melly úgy néz ki mint a' Mondola. De van olyan is, mellynek nintsen magva. — A' kenyér fa igen termékeny, mert egy ember három fából nyoltz Hónapig el tarthatja magát. — De egyéb képen is ez a' fa a' Dél-tengeri Szigetieknek sok hasznokra vagyon, mert nem tsak ruhát ad nekik, midőn a' belső héjából veregetés által az ő papiros féle posztójokat készitik, mellybe öltöznek, hanem a' fája is, melly igen könnyű, sokféle házi-edényekre szolgál nekik. — Az Angolyok már régen érte valának, hogy azt az ő Amerikai Szigetiekbe által ültethessék, 's az a' hire, hogy el is érték tárgyakat. —

BIANKOVITS KÁHOLY,

ELMÉSSÉGEK.

Beauharnais Fanny Grófné ritka talentommal birt abba, hogy egy szóval, vagy egy vonással találva tu-

dott karakterizálni. Ezek között sok meg maradt. Így a' Frantzia és Angoly Tragikusok felől ezt mondta: *Corneille est un dieu Racine une deesse; Voltaire un enchanteur, Shakespeare un sorcier,* (Corneille Isten, Racine Isten asszony, Voltaire bájoló, Shakespeare varázsló) A' szerelem felől, ezen ki mondással szokott élni: *Les femmes aiment de tout leur coeur, et les hommes de toutes leurs forces* (Az Asszonyok teljes szivekből, a' férfiak teljes erejeből szeretnek.)

A' Beaumarchais attya, a' mint tudva van óra csínáló volt, 's ifjúságába ő is üzte ezen mesterséget. Azon időbe mikor kevéssel azután az udvarnál nagy kegyelembe volt, 's a' Híralyné, és a' Király leány testvérei által még' privátcerkelekre is méltattatott, egy udvari ember ötet zavarodásba hozni, 's meg alázni akarván. oda tartja néki az óráját 's így szól: *regardez ma montre Monsieur Baron; elle va mal, a quoi tient-il? vous devez vous y connoître.* (Nézzetek Bátor Úr az órámat, nem jól jár, mi baja van? az Úrnak tudni kell) Beaumarchais el veszi az órát, ügyetlenül forgatja, 's a' parkettra ejti, *vous vous êtes mal adressé Mr le Marquis, mon père m' a' toujours dit, que je n'étais pas fait pour son métier.* (Nem jóhoz folyamodott Markéz Úr mindég azt mondta az Atyám, hogy én nem való vagyok az ő mesterségére.

Sokszor az embert, életének kis egyes vonásai jobban characterizálják, mint beszédjei. Beaumarchais ezt metszette kedves kutyátskájának nyak kötőjére. *Je m' appelle Florette et Beaumarchais m' appartient.* (Engemet Florettenek hívnak 's Beaumarchais az enyím)

Hogy definialja az Úr az elmességet? ezt kérde Lord Chatham Dr. Henniketől. Az elmesség Mylord az, a' mi penzió gyanánt szolgálna, alázatos szolgál-

nak; egy igen jó portéka a' maga igaz helyén. A' legújabb definitiója ez: az elmésség az értelemnek Bajazzója. —

GONDOLATOR.

Az ember még nem teheti azt, hogy mindenektől szerettessék, de még teheti, hogy mindenektől tiszteltessék. A' ki pedig ezt akarja, annak azon kell igyekezni, hogy a' becsületes emberek szeressék, a' gaz emberek pedig féljenek tőle.

A' nagyravágyás vétek, és a' fősvénység is az, mind a' kettő gonoszra vezethet. De még is sokkal emberibb és nemesebb kívánság, hogy az ember valami légyen, mintsem hogy valamije légyen.

Az emberek között akár melyik virtusra hamarabb számot tarthatni, mint a' háladatosságra.

Vannak olyan emberek, kik a' lelki esméretet csak hallomásból esmérik, mint a' született vakok a' festékeket.

ANEKDOTÁK.

1.

Arisztipp nevű Görög Böltstől kérdé egykor Dionyz, hogy miért lepik a' Tudósok olly igen a' Gazdagok' házaikat, holott ezek a' Böltseket még látni se kívánják? Azért, felele Arisztipp — hogy a' Böltsek általlátják, mire van szükségek; de a' Gazdagok — nem.

2.

Egykor ugyan Arisztipp, egy gyermek tanításáért, ennek atyjától 50 drachmát kívánt. — Mit? — úgy

mond mérgesen az Atya, ötven drachmát? Inkább soha se tanítatom; hisz azon a' pénzen egy rab szolgát vehetek. — Jól van — felele a' Bölts, — végy tehát egyet a' fíjadhoz, és] úgy majd két rabszolgád lesz.

5.

Midőn Nagy Sándor 3400 gyalog, és 4600 lovas Hatonákból álló Armádájához ment volna, javainak nagyobb részét elosztogatta. Mi fog tehát magadnak maradni? Hérdé ötet Perdikkás. — A' Remény! felele Nagy Sándor.

4.

Darius egykor meg akárván N. Sándort késérteni, hozza küldé követjeit 10,000 talentommal a' hadi foglyok ki váltására, azzal az ajánlással, hogy az Euphrat vizéig minden birtokát oda ajándékozza, és a' Leányai közzül is neki ad egyet feleségül, ha magáta' Persákkal oszveköti. De Nagy Sándor semmi ajándékot el nem fogadott. Azért megszóllitá ötet Parmenio mondván: Én ezen ajándékokat el - venném ha Nagy Sándor volnék. — Én is felele Nagy Sándor, — ha Parmenio volnék.

Rejtett - Szavak.

1.

Tagom feje természeti
Párjába van mindennek
Másik létét köszönheti
Egyedül annak, 's ennek

Az egésznek míve ritka
Szüleménye felséges,
Vólt számtalan szívek titka
'S eredete kétséges.

2.

Első tagom felsőséget
Üz az állati karban
Másik okoz keménységet
Mindenféle hangzatban ;

A' két végső jegy mindenkor
Él élte kényire :
Az egész tag csak éj félkor
Juthat keresményére.

S. A.

5.

Négy lábai vagynak a' szóban lévőnek ,
Az utolsó nélkül fel repül felhőnek ,
A' Dereka a' nagy Erdőket szereti ,
Fej nélkül fordítva , ez amaszt kergeti.

4.

Az első részével vendéged kínálod ,
Másodikat minden konyhán feltalálod.
Az egész részei noha szélt hevernek ,
A' mezőn : de azért pénzt ad sok embernek.
Két második betű kell a' favágónak ,
Első 's végső pedig minden halandónak.

5.

Van Úrnak , parasztnak , Tsikósnak , Gullyásnak
De az Urak ezt nem mutatják egy másnak ,
Vedd fejét mindjárt lesz egy olyan nevezet ,
A' melly tégedet a' tiszteletre vezet.
Egy betű helytt mást tégy , 's olvasd vissza felé ,
A' Fazekas keze keveredik belé.

POLGÁRY JOSEF.

Ö R Ö M É R Z É S E K,
MELLYEKKEL
MÉLTÓSÁGOS, ÉS FŐ TISZTELENDŐ
G R Ó F
N Á D A S D Y F E R E N T Z Ú R
Ö NAGYSÁGÁNAK,
FOGARAS FÖLDE' ÖRÖKÖS URÁNAK, T. ROMÁ-
ROM VARMEGYE' ÖRÖHÖS GRÖFJÁNAK,
VÁTZI MEGYE' PÜSPÖRKJÉNEK,
MIDŐN 1824-dik ESZTENDEI BÖJT-ELŐ HAVÁNAK 12-dik
NAPJÁN PÜSPÖKI SZÉKÉBE POMPÁS EGYHÁZI SZER-
TARTÁSSAL BÉIKTATTATNÉK, MÉLYSÉGES TISZ-
TELETÉNEK ZÁLOGÁUL HÓDOLT
M E R I T Z A Y A N T A L,
VÁTZI SZENT-SZÉK' HITES JEGYZŐJE, TS. NÓGRÁD,
'S HONT VÁRMBEGYÉK TÁBLA-BÍRÁJA.

— — Magános Lantom

Drágább Névvel zenghet e' ?

Csokonai Vitéz.

Már hat egész évek nagy tsendel örökre lefolytak,
Hogy Feje megdülvén, mély gyásznak leple takarta,
Hogy Szívet sebző bánatnak kínjai dúlták,
Hogy magas Égbe ható sok sóhajtasra fakaszták,
Fájdalmába merengve kesergő; Melpomenével,
Püspöke' eltüntét (1) sirató bús árva Megyénket;
Míg kegyes és kedves Fejedelmünk fő szava hangja
Bétsnek nagy, 's roppant kapuin törvén ki sebessen
Meszsze lebegve röpül hullámin szöke Dunánknak,
És Visegrád' téréen Salamon' tornyába megütköz,
Itt hogy pattanván kettősen (2) Vátzra tsapódjon,
Mellynek zengzését hallván Ez örömbe merüljön,
Hogy kiderülni Egét már lássa felejtve keservit,
És levonattassék fedező gyász fátyola róla,
Viszsz-hangot vévén, hogy lett Fő Pásztora végre

GrófNÁDASDY FERENTZ, kibén új Védője lehessen,
 Hosszas bújának könnyét ki le fogja törölni,
 'S általa eljutván ama' rég várt boldog időkre,
 Sóhajtási után kedvére magát kipihenje.
 Így Te szerette Megyém! tapsolj, lobbanva örömré,
 Sorsod boldogság, illy Fő Pásztorra találván,
 A' jó Ég kit azért küld ölelő hű kebeledbe,
 Hogy mint kedveltét Téged szent szárnya fedezzen,
 Mint Atya gyermekeit hogy gyámi karokra vegyen fel
 Minket, kik várunk szent áldást általa Égből,
 És le tegyen sóhajtott boldog létnek ölébe.
 Kedvre hevültt szívvel törjél hát színe elébe,
 Hű érzéssel adózz, 's hódolj, — az Égekbe repíntvén
 Sóhajtásid azért, hogy jó Fő Pásztorod éljen,
 Kit tisztelni siet minden megtelve örömmel;
 Lángra hevítetvén bájló erköltsei által
 Küzdenek egymással sokak, első hogy ki lehessen,
 Úgy kitsi a' Nagygyal, valamint Ifjú az Öreggel.

Míg Helikon Szüzeit nékem kedvezni találom,
 Míg kies, és rózsás téren vezet engem Apolló,
 Míg gyullad keblem tele lévén Édeni tüzzel;
 Lantomat én ragadom szintén, hogy húrjai zengjék
 Nagy Neve' tiszteletét szeretett NÁDASDY FERENTZ-
 NEH,

Hangozván gyorsan, hogy lett-Fő Papja Megyénknek
 Ő, Kit nagy méltán mondhat kiki Nemzeti Fénynek;
 A' mellett, venné hogy nagy Vérből maga létét,
 És ditsekedhessen sok festett Ős' Nagy Atyákkal 3)
 Éltüket áldozták fel kik kedvelte Hazánknak;
 Bátor nagy fényben most is tündöklének im' több
 Tagjai e' Háznak (4) fő rangú Tisztviseléssel,
 'S izzadt homlokkal, 's nagy lélekkel törekednek
 A' köz Jónak ügyét küszködve elébbre segélni;
 Érdemi, mellyekkel ragyog Ő maga, messzire vitték

Nagy Neve jó hírét, valamint szép Lelke sok Ékét.
 Mert azt jól tudván, Ő hogy Szolgája az Úrnak,
 Hívta ki sok lelkek' vég Üdvösségire Őtet,
 Hév buzgósággal, 's tüzze jó pásztori tisztjét
 Szent kötelességnek tartá bé tölteni mindég,
 Őtet azért méltán most is volt Hívei áldják.
 Tettei mint azután felemelték föbb Papi Karba,
 A' Haza sok Fiait vigyázva nevelte javára,
 Oszlopi hogy legyenek nagy lelki Magyar Sionunknak:
 Szintén tündöklött fénnel törvényi Karok közt
 Mint Bíró, lévén Themisnek híve 's barátja,
 Mert szeretett egyedül, 's mindég az Igaznak adózni.
 Jó Fejedelmünknek, ki figyelmel nézi az erköltst,
 Mind ezek eljuttak vala trónnsi Széke elébe,
 'S érdemeket koszorúzni szokott szívét oda bírták,
 Hogy Vátzon megürültt volt Püspöki Székbe emelje;
 Árváknak mi nekünk így most Őt adja Atyájúl,
 Volna ki létünknek régen kívánt öröme,
 Benne kevélykednénk, mint a' kibén állna reményünk:
 Illy nyereségünkön már hát örvendeni szívünk
 'S boldog sorsunknak létét érezni ne szünjék:
 Rajta tehát zengő Lantom vig hangokat adjál
 Ömlédező Szívem méltó örömét te fejezd ki,
 Gróf NÁDASDY nevét földünkön messzire zengjed,
 Emlék' oltárára vigyedd, hogy örökre maradjon,
 Őtet tiszteletül mélyen hódolva köszöntsed,
 Öntvén szivemből kitörő érzésimet ekkép:
 Üdvözlégy sokszor kívánt Püspökje Megyénknek!
 Fő's NagyPap! kit az Úr örömünkre ma küldé közénkbe,
 Hogy végzése szerént ülvén a' Püspöki Székbe,
 Melly több évek után gyásszától mentve ragyog már,
 Hormánnját vinnéd nagy lelkel, 's fő hatalommal,
 Melly keblébe fogad most TÉGED', Vátzi Megyédnek,
 'S lennél, bizva reád kik, vagynak, több ezereknek,
 Őket az erköltsben tartván meg, lelki javukra!

Áldjon meg TÉGED' Magyarok jó Istene, 's húzza
 Mit minden kíván, hasznos Léted' sok időkre!
 Nyújtson NÉRED erőt, hogy Fő Pásztori terhed'
 Megvíván minden bajokat nagy lelki jelennel,
 Égi segélme után el nem lankadva viselhesd;
 Jó intézeteid' győző oltalma eegélvén,
 Mínd azokat tárgyalt folyamattal megkoszorúzza,
 'S így tzelod' végére hatalmas karja vezessen!
 Élted fényes Egét soha ő beborúlni ne hadja;
 Szélvész fellegeit, ha ezek téredre tolódnak,
 Meszszire elcvrvén gyorsan szét szórja hatalma,
 'S semmi vihar tsendjét rémitve ne dúlja körödnék; —
 Mennyei szárnya alatt ekkép TE javukra ügyelvén;
 Élnék kik, 's halnak már érted, hív Tiedinek,
 Mint napfény TE ragyogva Egén hírlelte Hazánkna,
 A' letapodt érdem, 's erkölts véd Angyala lévén,
 Díszes Tisztvedben sok időket boldogan éljél!
 TÉGED igen szerető nagy, 's fő Rokonid' — de leginkább
 Várva kik óhajták ez időt, áldott Szüleidnek
 Hajlott éltükben, mellynek hullámai mostan
 Újra virulhatnak, kívánt örömeükre TE válván
 Sok napokat számlálj, mint Égkedvelte Valóság!
 Szárnyad alatt lévök, kiknek vagy Dísze 's Gyönyörje,
 Élted' hosszáért nem szünnek földre omolva
 Lángjait Égbe verö buzgalma! kérti az Istent,
 Hogy TE lehess gondos, hív, jó, 's kegyes Attya azok-
 nak,
 Kik vágyunk mindent örömet áldozni fel érted,
 Önnön enyészünkkel híven megváltani léted';
 'S legszebb éveidet, mellyek kellemre virítanak
 Élet időnk' adván oda, nagy, 's több számra nevelni,
 Tsak TE ne szünj, minket hív gyámi karokkal ölelvén,
 Jobb Sorsunk' Égtől rendelt Ör Angyala lenni!
 Már ma NERED szívben kiki emlék-oszlopot állít,
 Melly minden szélvészt megdúl, és öszve nem omlik.

Illy hódlást tőlünk már most TE fogadd szeretettel,
Kik buzgón kérünk: tarts meg minket kegyeidben,
'S szívből kívánjuk, hogy hosszan 's boldogan éljél!!!

- (1) Ő Méltósága Kámánházy László Püspök' 1817-dik esztendei Bőjt-elő Havának 4-dik napján történt elhúntát.
  - (2) Düledékjeiben lévő Visegrád Vára' egész a' Duna' partjára lehajló Örfálainak szegletén álló, 's úgy neveztetett Salamon Tornya mellett az ott megfordulókat mulattató Echo ösméretes leginkább azoknál, kik e' szép Táj lakják.
  - (3) Értetődnek ama örök, 's nagy emlékezetű elhúnt Nádasdyaknak festett képeik.
  - (4) Valamint Ő Méltóságának érdemekkel tündöklő Attya, Gróf Nádasdy Mihály Ő Excellenciája — úgy szinte az árdem pályáján előre haladó négy Testvérjei, Gróf Nádasdy Leopold — Mihály — Ferentz — és László (T.T.) Urak fő Tisztségeket viselnek, 's méltók arra, hogy nekik számosbb évekre terjedő életet, melyet ők a' Haza' javáraszentelnek, kiki igaz Magyar szívéből kívánjon.
-

A' FÉRJÉT VÁRÓ NŐ.

(Fantazia.)

Kész a' koszorú Kedvesem! melyet a' hívség kötött számodra e' kies vidék ékeiből. — Tiszta helyekről szedegtettem a' virágokat, nem volt ezeken egy féreg sem; a' szomorú fűz alatt szökő kút kristály vizével mostam le rólok a' port, melyet a' levegő mozgása szitált rájok. Öröm könnyüimet rájok hullattam, hogy harmatot csilloghassanak, melyből az én szívem, mint a' hazudni nem tudó tükörből az előtte elpirúlva álló, de rendes távolságra, Leánynak nyájás képe, kisúgározzon: egyenként éretted, oh csak éret-

ted híven dobogó melyemhez szorítottam, hogy a' szerelem édes balzsamját dobogja rájok a' legforróbban szerető, de csak Téged szerető szívem, hajam barna szálaiból is tettem közzéjök, 's vér pántlikával kötöttem össze.

Milly rövid volt az idő a' szedéskor! hányszor óhajtottam, csak addig ne jönné, míg szerény áldozatom a' határtalanul kedveltnek elkészíteném! De jöjj el már Kedvesem! kész az is; hogy tüzem derült homlokodra, mint tiszta bizonyságát hív szerelmemnek 's szerény jelét megérkezésedért teljes örömömnek. — Már majd hosszú lessz az idő. — Elpibentek már a' csapodár lepkék. A' nap lehajlott, nyugszik a' táj, felkél a' folyócska 's suttogja panasszát a' résztvevőleg hallgató rengetegnek: kinyitják a' csillagok milliomm mértföldekre ellátó szemeiket, hogy lássák, ha van e' epedő Halandó? hogy vigasztalást hunyorg hassanak az epedőre, ha az tőlök vigasztalást kér. A' munkás Természet is kimenvén a' nappalnak lármájából, mint egy szenderg a' esend ringató ölében, felfárasztván a' lágy szelleitek izzadt homlokát. — Tiszta az Ég, mint az én örömem, mikor Téged látlak megelégedettet, 's azon úgy andalg elő ezüst arczával a' hold, mint ha szerelmét fontolgatná, 's úgy figyel, mint ha Kedvese' ismeretes szavát távol meghallaná, 's annak értelmét ki tudni vágya, de menne is, hogy addig se késsen 's ne epedjen hozzá forró kedves Várója. — Milly nyájas és még is méltóságos az ő tekintete, látom az ő kívánságát, tanúja akar lenni szerelmünknek a' viszont látás édes örömeiben. —

Ó jöjj el Kedvesem! elődbe sírnak szüntelen Téged kereső szemeim, de ezek nem a' nyomorúságnak könnyeit csepegik alá, hanem a' tiszta érzésekkel teljes szív árjainak engednek. — Ó jöjj el mondom Kedvesem! siess karjaim közzé, ez a' csak hozzád hív le-

belben szerelmet, de csak Néked dobogó szív igen teljes, örömet kiömlne, de csak a' Te tiszta kebled az, hova vágy, csak ott van az ő bizodalma, csak ott van ő honn, kívüled számkivettetett, örömei megkeserednek, boldogságot nem ismér; tudod a' boldogság egyes szívbe bé nem száll, az elzárt kebel soha nem örül legalább teljesen: — jer, siess, lásd a' Te elődbe epedő hivedet, 's tapasztald, hogy távolléted szele az ő szerelme tüzét el nem fűhatta, sőt inkább nevelte. — — Imígy történik a' földdel, hiv Jegyesével a' Napnak, melly annál inkább érzi ennek szerelme' melegét, mennél távolabb történik egymástól való elutazások. —

A'vagy nem hallod e' az epedő szerelem szívrázó szavait? ó lehetetlen, hogy sohajtásim el ne hatottak volna hozzád! — O vágyim legyenek ti néki szárnyak, hogy hozzám röpkülhessen: sügjátok meg néki, hogy én szerencsés anya vagyok, mióta őt' nem láttam. — Jöjjel mondom Kedvesem! mit késel? hisz' én régen behintettem az ösvényt, mellyen jövendesz, virágokkal: mellyeket tiszta szerelmünk első kedves zálogával szorgalmasan szedegettem. — Óh miért nem látta ő a' kedves kitsint, mint nyúlongott apró kezeivel ezen örömei után a' kertnek? mint mosolygott színlelést nem tudó arczával a' legszebbikre, mellyet néki adtam; — mint nyitotta fel kitsinke kezeit az ölelésre, 's mint ejtette el a' kis gondatlanka virágját! — és hol? — a' helyen, mellyen szerelmet esküdtünk, — 's mint kapott utánna: — és hogy a' virág rózsa volt a' rózsa ágról, mellyet ő oltott öszvekelésünk óráján. — de a' mellyet én felvettem és feltűztem barna fűrtjeim közé. — Ezeket mind mondjátok meg néki, addig is, — míg — ezeken kívül mondjátok meg néki sokat a' többek között, hogy én — nem — — igen —

hogy én halálos ágyamban az ő nevét emlegetve —
 — ne — ezt ne — ne zúzzatok össze e' hegyetlen,
 de hamis hírrel érzékeny szívét, — hanem mondjátok
 meg néki, hogy mely-képénél sok felkölte a' napnak
 látott virágokat, melyeket az ő emlékezetére oda
 szúrtam, hogy megtanítottam kedves első szülöttemet
 az Isten, Haza, és Atya nevekre, hogy majd közös
 asztalunknál hárman leendünk, a' szerelem fog szol-
 gálni, 's a' viszontlátás édes érzése lesz az étkek fű-
 szerök, hogy siessen, mert nincs e' földön, ki őt'
 úgy szeresse, mint én, hogy még csak szobáját sem
 seprette idegen kéz. —

Mint ha hallanám az ő szavát szívem vidékén, — Óh
 zengj tovább ohajtott Hang! olly kedves az nékem
 mint a' virtusó, hatalmas, mint a' Hazáé, istenítő,
 mint a' költsönös szerelemé. — De az elhallgat — csalfa
 képzelődés! milly fősvényen öntözi hivtelen, de még
 is kedves kezeivel nyugtalan reményem' felső leve-
 leit! — Ó várakozás! képök a' végtelen kínoknak!
 meddig fogsz még gyötörni? — Hát csak epedésim mel-
 lettem maradnak? úgy van — nem érik ezek őt', rövi-
 dek, mint az én karjaim, melyeket hasztalan nyúj-
 tok ölelésére eltávozásától ólta 15-ik teljén is a' sze-
 lid Holdnak. —

Megátkozom hosszas távollétét. — Félre fekete
 sugallata a' békételenségnek, hisz a' Haza szállította
 őt' el fölemből, 's annak szüksége van távollétére,
 szüksége' kevesítéséért pedig az életből is, kedves
 kötelesség kiköltözni; — Hát Hunnia Leánya csak bol-
 dogsága teljes érzésének némelly pillantatokig kés-
 leltetéséért zúgolódni fog? — A'vagy nem elég bol-
 dog e' a' Feleség, ha a' Férj nem csak jó Férj, de
 hiv Hazafi is, Hazájának többel tartozván, ennek sza-
 vára kilép a' szerelem' lágy öléből, hová az hívja,
 ha szinte a' rettenetes harcz ádáz helyére is, 's pon-

tig teljesíti szent kötelességeit. — Szilágyi Erzsébet dicső Nője a' dicső Hunyadynak, tisztelet ezen dicső neveknek, béke dicső árnyékaiknak! Nem nyíltak a' Te Hazafiúságot lehellő ajkaid békételenségre, bátor szerette Férjedet ritkán ölelhatték Magyar hívseggű karjaid, ritkán látták őt a' kedves emlékezetű Dicsőt, csak ő rajta legelni ohajtó szemeid; boldognak nevezted még is magadat azon dicsőségnek napjánál melegedvén, mellyet a' Tí szüntelen nagy áldozatitok vezettek a' már már lerogyó Hazára. — Hát én Unokád (büszke ezen névvel) meghomályosítsam e' Nememet nemtelen átkommal? Nem! — érzem szívem' erősségét, melly a' szerelem' ömlengései közt is meghallja Hazája szavát. 's nem öleli kevésbbé híven Hazáját, mint Férjét, mert Magyar vér pezseg ott — —

De távolról komorkodnak a' Felhők, néha néha megrepednek, 's mutatják tűnőleg rettenetes méhököt, melly szüli a' dúló villámokat. —

Szeretni, költsönösen szerettetni, a' kedvelt tárgyat látva bírni, felhőtelen ege boldogságunknak. — A' szeretett tárgyat várni, de féltetni az elvesztéstől olly fekete felhő, mellyet e' gondolat: „Ha őt' soha meg nem látnám már” megrepeszt, és ha az valósúl, megszüli rettenetes villámját, 's a' szív letörik.

Oh ha azon komorkodó felhők képei volnának sorsomnak. Az én szerelmem eddig olly könyv volt, mellyből ha életem' zajjain elővettem is, megeléglést olvastam, most pedig olly tábla, melly szörnyeket mutat: árnyék képe is Kedves Férjemnek, mellyet szerelmet egyedül csak Neki pihegő melyemen híven ringatok, eddig öröm termő fa, most a' fájdalom' műhelye. El ezzel a' gondolattal olly távolságra, honnan soha vissza ne jöhessen. —

Mig a' Ma ki nem hal, fekete fűrtjeimből ki nem fejtem rózsámat, sem forró keblemtől el nem veszem vaníliával párosított nefelegtsemet, sem ünnepi köntösömet le nem öltöm, hogy egy Magyar hívsegű asszonyhoz illően fogadjam kedves Férjemet. Ő haza jön azt mondja szívem, siet ő karjaim közzé! —

Ó ha majd az elébe kiküldött Legényem lihegve előjövend azon óhajtott hírrel, „Jö a' mi régen nem látott Kedves Urunk száguldó paripáján, megfűtta az ismeretes hangot a' kürtön, melyre kaput szokott nyittatni, máshonnan megérkezésekor” leszek e' elég erős örömem nagyságának elviselésére?

Ó ekkor kifutok elébe felrőzsázott ünnepi köntösömben 's ha meglátom őt, karjai közzé omlok, a' beszédet pedig szívemre, csókjaimra, 's az én karjaimra bízom a' viszontlátás' örömeiben. — Felkoszorúzom őt' számára kötött koszorúmmal (mellyet, hogy bizonyosan el ne hagyjak, bal karomra akasztok) elveszem tőle hangos kürtjét, magam viszem. De azt, őt pedig bevezetem mint királyomat nélküle üresszobámba, de akkor öröm' szállásába; megmutatom kis szendergőnket — az álom karjai közzül is kifejtem, hogy szorítsa atyai melyéhez édes első nemzetjét. — Ó ha ez akkor zavarodásában kedves nevét rebegné ki! — Leoldom oldaláról nehéz kardját: megmondom, hogy ékesgetéseim az ő megérkezését ünnepelik, és ha szája megnyílik a' köszönésre, elmerítem szavait csókjaimba; elkészített asztalomra, inkább asztalunkra felhozom az étkeket az evésért, azon falatokat, melyeket ő szeret, én kiviszem előle, mintha én enném azokat, én pedig Néki fogom által adni, de csak akkor midőn már ő is vett, az ő vettét elveszem előle, 's az én vettemet adom Néki, 's örülni fogok ha jó ízűen eend. — Ó boldog pillanatjai életemnek! miért késtek? —

De ha haza nem jönne Ma, író asztalán félben szakasztott elmélkedéseit környékezném koszorúmmal, vaniliával párosított nefelegtsemet, rá tenném, 's felírnám: A megtsalatott várakozás Május 28 kán —
— Minden perczben várnám azután is, tehetségem szerint, leg ünnepibben, hogy a' Hivet a' Hiv Szerelme 's Hivsége' nagyságához illendően fogadhasssa. — De óh Egek! ő maga repül karjaim közé; örömem legfőbb pontra hágott 's szavam elnémúl.

JABLONSZKY ISTVÁN:

BÚCSÚZTATÓ.

Egy Kisasszony Temettetési Alkalmával 1819.

(Hözvetetlen előre bocsáttatott e' Textusból: Zsolt. 45, 11. . . illy című érzékeny Beszéd: „a' Halál' Angyalának szép szavai a' haldokló Szűzek körül” mellyre van a' czélzás mindjárt kezdetén)

Hallom szódat — mondád, — és engedek,
Isten hív, — engedek.
Napjaiban is éltemnek
Áldoztam én Istenemnek,
'S templomába jární tartám örömemnek.
Nem imádom többé e' nyáj' seregében,
Nem lát ülni senki e' falak' körében;
Most én már oda mehetek,
Hol tiszta ártatlapságban
Tisztelhetem 's igazságban;
Néki örökké zenghetek,
Angyaltársim, tiveletek;
Óh! engedek.

Hallok, hallok már hívó szózatot,
Mennyei szózatot.
Mint a' Vének
Szent Jánosnál éneklének,
Minő ének!
Mintha fülemben a' Lelkek zengenének,
Vagy mintha Angyalok hívnának álmomba;
„Jer, édes Lélek, jer hozzánk nyugalomba”!
Már is mintha innét valami elvonna;
Látásom, hallásom ereje kifogyna;
Kereng a' föld velem, elmúlik a' világ,
Szólnak körültem az égi Harmóniák.
Bizony ez a' Halál! Örömmel meghalok;
Szép szót hallok,

Világ! rólad én elfeledkezem,
El, elfeledkezem;
Mert nékem te nem vagy hazám,
Nem adsz te itt nyugalmat,
Nem őriz meg te oltalmad,
Es mérges árnyékot hint rám.
Még csak küszöbödön állok,
Még a' piros reményeknek
Fátyolán állt nézegetlek
'S már is csalártnak talállak, —
Rólad én könnyen elfeledkezem;
Feledkezem.

Tudom, hogy te is elfelejtessz engemet,
El engemet.
Mint a' ki nem is élt soha.
Síromon majd a' zöld fűszál
Ott lengedez, 's nő a' moha;
'S nem is kérdi, ki ott kaszál
Voltam e' vagy nem valaha.

Azért mondom, ha eltemet
Világ elfelejt engemet,
El engemet.

De nem! nem felejtlek el én téged,
Nem én soha téged,
* * * éltem szálló helye:
Hol az első lelket szívtam;
A' hol bölcsőmet rengették,
Első könnyüm törlöngették,
Hol Halállal is megvívтам,
'S föld ágyomat megvetették;
Hol nőttem pólyámban; gyermekjátékimnak
Hol örültem 's kedves játszó társnéimnak;
Hol látták kinyílni orcáim rózsáját,
'S rajtam az Ifjúság reggeli ruháját.
Hebbedben nyugosznak Atyáim testeik;
Nékem hazám valál húsz 's két esztendeig.
Sőt ha majd nyerhetek veled közösséget,
Onnét is, a' hol énnékem,
Lészen sokkal szebb vidékem
Meg megnézlök, nem felejtlek téged,
Nem én téged.

Megsókolom áldott kezeteget,
Oh, ti drága Nevelőim!
Megsókolom most utólján:
Mert nem illetem ezeket
Ezután, bár előttetek
Fekszem is a' gyásznyoszolyán.
Höszönöm kegyességeteket;
Érzésivel erántatok
E' szívnek alig bírhatok:
Még egyszer hát kezeteget
Megsókolom, 's velem viszem emlékteket.

Testvérim Isten Hozzátok!

Testvéri szeretmetekért

Áldást mondok szívből rátok.

Hah! tudom én, — vagynak nékem

Ott, a' hova most vitetem ;

Három előment véreim,

Polgári a' jobb Hazának,

'S intnek, hogy menjek utánuk.

Oh! kedves Lelkek, ti hozzátok sietek —

Testvéreim Isten veletek!

Elmégyek. Üressen hagyom itt helyemet;

Ti majd sok ideig kerestek engemet;

És mintha lennétek valaki hijával,

Midőn együtt ültök az est' homályával,

'S a' rólam beszédből soha ki nem fogytok;

Hözben elnémúltok, közbe meg zokogtok.

Emlékezetemet soká fenntartsátok;

Testvérim, Isten hozzátok!

Ne sirjatok én fölöttem;

Hogy illy korán sirba jöttem,

Sokat rajtam ne sirjatok.

Oh! Élők, ha ti tudnátok

En itt minő boldog vagyok,

Egy könyüt sem hullatnátok, —

Utánnam kíváncznátok.

A' test helyett vagyok ékesb ruhám nékem;

Nem jön itt fájdalmam már, se betegségem;

Jobb Lelkekkel vagyok itt a' társalkodás,

Mint az ember, a' ki embernek árkot ás;

'S a' Halál sem nehéz, ő csak a' hitlennék;

Tetszik olly nehéznek és kellemetlennek;

A' mi fáj benn, az a' mi félésünk, nem más;

Még nem is éreztük, már meg van a' vágás,

Én immár próbáltam 's megtudtam általa,
Hogy embernek nincsen jótévőbb angyala:
A' Halál egy csendes partra kievezés,
Hol nem verdes hullám, nincs szélvész neszezés,
Azért kérlek, rajtam sokat ne sirjatok;
Mert én, mint próbált, szóllhatok;
Ne sirjatok.

Ti is, e' vidéknek ékes szüz Lakosi,
Kik jártok a' szemérmesség ruhájában
'S víg rózsát fűtök hajatok szálában,
Gyermekségem Játékosi
'S kik Barátnéim valátok:
MenjeteK síromhoz, közel van Hozzátok;
Sajnáljon ott lágy szívetek.
De sok sírást nem kívánok,
Csak ezt tegyétek még, Lányok:
Rám Néfelejcsét hintsetek.

Ti pedig, halandó Híveknek seregé,
Szegénye, gazdaga, ifja és örege,
Kik temetésemre ide felgyűlletek,
Szíves köszönetem mindnyájan vegyétek:
A' Halál prédáját bennem ma látjátok,
Még lehet, hogy a' sor holnap jö ti rátok.
Csak ez órában is, csak ennyi időre,
Míg engem kísértek ki a' temetőre,
Százanként születnek erre a' világra,
Százanként mennek a' boldogabb országra;
Mindenfelé lobog a' Halál zászlója,
És ez az egész föld ember koporsója,
Nossza! ébredjeteK fel, és vigyázzatok;
Hogy a' nap véletlen ne üssön rajtatok;
A' jót kövesséteK, bűnből megtérjéteK:
Úgy kora haláltól sem lessz mit félneteK.

S Í R - Í R Á S.

RáLDy JuDIt
Hisasszony fekszik Itt,
ÉLte Virágába'
KeLt gyász sírboLtjába.
'S e' JeLkő Van ennek
A' seLedhetLennek.

EDVI ILLÉS PÁL.

A' MEGLÖTT, 'S VÍZBE ESETT DENEVÉR.

Engem, mint egeret, 's madarat, kétféle halál ért:
Meglövik a' madarat, 's vízbe vesz a' kis eger.

A' KÉSŐ GAZDAGODÁS.

Mint fiatal, szűkülte voltam; gazdag vagyok aggott
Létemben: nyomorultt így is, amúgy is igen! —
Míg használhattam, nem volt egy pénzem is, és most,
Jaj, van már sok ezer, 's nem lehet élni vele.

EGY TEMETŐ-KAPU FELETT.

Az álarczás nagy tánczháznak
Hisuhanván zajjából,
Haza, ide botorkáznak
Szem -, 's ész-fogó bájjából.

Itt fújják - ki az életnek
Részegítő kortyait;
Itt látják — az enyészetnek
Tükrében — hívságait.

AZ ANYA' ÁLMA.

(Allan Cunningham-nak Traditional Tales of the English and Scottish peasantry nevű munkájából. *)

Dunfrieshiere-ban van egy Lady's Lowe nevű tsendes és tiszta tó, mellynek zöld partjain juhok legelnek, ezüstzöld síkján liliomok viritnak, vad hattyúk úszkálnak apró habotskáján, de az emberek e' tájékat kerülík.

Ha a' nyári hévség nagy, és a' tó tsekély, egy om-ladék - halmot látni beöne, melly a' mint beszélík, egy torony vólt e' tónak szigetén. Sok veszedelmek és vér-ontások estek itt hajdan, sok hősi tettek és szerelmek történtek itt. Egy őszhajú öreg, a' tűzhelynél szokta elbeszélíni azon ütközetet, melly a' tó déli partján esett, a' mikor egy asszonyi hang hallatott, 's a' felfegyverke-

---

*) Ezen szép könyvet, melly hazájában olly nagy ked-
vességet talált, 's mellyet maga Sir Walter Scott,
és Washington Irving is, dítsérettel emlitenek,
Lindau, a' Walter Scott munkájának legjelesbb
fordítója, németre is által tette, ezen tzim alatt:
Schottische Erzählungen, von Allan
Cunningham, aus dem Englischen über-
setzt von W. A. Lindau. Zwei Theile.
Leipzig 1823. Rein. Egyszerű sztillel előadott,
elmés elbeszélések vagynak itt, mellyeket a' Szer-
ző a' nép' szájából szedett öszve, 's mellyeknek
mindegyike, valamelly nép közt forgó, babonás
bitet foglal magába, a' nélkül hogy az a' szép elő-
adásnak kellemét, legkevésbé is megtsonkítaná.
Bár Hazánkknak jelesb írói közzül is, találkozna
egy ollyan, a' ki a' nép szájában forgó, és sokszor
Hazánk' történeteín épült, sok regéket öszveszed-
né, 's hasonló mester kézzel leírná! — Dítséretes
e' részben Gaál György Úrnak igyekezete, tsak a'
kár, hogy nem Magyar, hanem német nyelven köz-
lötte öszveszedett regéit. — (Märchen der Magya-
ren, bearbeitet und herausgegeben von Georg von
Gaal. Wien 1822. Wallishauser, 8-vo).

zett férjfiak közt, a' tsata közepén látszott egy asszonyi termet. A' torony' Ura minden ellentállása mellett is, a' töltésen által az erősségbe viszi ötet, míg az alatt a' parton holtak fekszenek, és haldoklók nyögnek. Látja a' Szép, Attyát és Bátyját, az ő őltalmazásába el-esni; látja Jegyesét, kitől elszakasztatott, oldalak mellett meghalni. Nem vőlt hasztalan a' terhes és nehéz átok, mellyet tsábitója ellen monda ki, 's a' vár és tó ellen, melly ötet védezte; ugyan azon éjtszakán, — midőn egy hangzat, hasonló egy lélekéhez, harsogott a' tó körül, 's ötet átkozá, — felzavarodott a' viz, és éjféltkor egy kiáltás hallatott. Reggel a' Lady Lowe vára elvult sülyvedve, és a' tó' habjai, hét ölnyi mélységre szunnyadtak, az utolsó kő felett.

Nyári nap, midőn a' viz tsendes volt, vagy télben mikor a' jég, a' kortsolyázó lába alatt átlátszóan tsillogott, sokan világosan látták a' vár' falait fejezlenni, a' nélkül hogy tsak egy kis kő hítja lett volna. Tsudabivők allitják, hogy a' vár esztendőnként egyszer, éjféltkor, egészen kivilágosítva a' tóból felemelkedik, de a' rajta fénylő világok, nem úgy fénylenek, mint a' földiek; felül a' torony' tetején zászló, vagy golyóbis helyett, egy fehérbe öltözött asszony áll, ki az égre emeli kezeit, 's hangosan kiált. Ezen tüneményt, egy vagy két éjtszaka látni, minekelőtte e' tónak vizei elnyelik esztendei áldozatjokat. — Ezen mendemondák hívése, tartja fel a' szép tájékú Ladye's Lowe magányát, sok és kedves izü halait, a' halászok' horgai 's hálóji nem hábortgatják, vad hattyúji a' vadász' fegyverét nem esmerik.

Egykor, ezen vad, de kies partjain állottam a' tónak, (ezt beszéllé egy Skótziai Dáma, ki ezen történetet közlötte) ezen ingerlő, 's magános tájék nézésébe elmerülve, midőn azt vélvén, magam vagyok itt emberi

teremtés, egy termetet vettem észre, mely magamhoz hasonló valóságnak látszott. Közelítettem feléje; egy ifjú volt, ki egy vén fatövén ült, kezeit artzáira nyomva, szemeit merően 's el nem fordítva tartva a' vízen. Artzavonásain, még hajdani szépségének, 's frissességének nyomai látszottak, de egykor göndör, 's sűrű hajfürtjei, melyeket olly örömet nézegettek a' leánykák, most szanaszét szórttak 's szint hagyottak voltak; máskor az egész tájékon legelevenebb 's tüzesebb szemei, most csak homályos, komor, és földalatti fénnel pislogtak. Bémártotta kezeit a' vízbe, hajaira fetskendé, mintha záporosó hullna le, 's reszkető idétlen hangon énekek' töredékeit dallotta, melyekbe átkok voltak a' tó ellen, és egy e' mellett esett történetre tüzeltak. Ekkor vizet meritett markába, szétszórta azt a' levegőbe, követset 's tollat vetett a' tóba, port szedett öszve, azt a' habokra szórta, nagy hanggal kiáltott, lerogyott a' földre, és nyögött mint egy halállal küzdő.

Egy fiatal Asszony özvegyi öltözetben, 's ruhájánál búsabb képpel közelite felém a' tó' partján. Ifjú koromban esmértem őtet, honnjában legszebb tántzosné volt, legjobb 's legvidámabb szívű Annandaléban, 's szigetjein. Ellovagoltam menyegzőjébe, tántzoltam ott, és a' Templomba menvén őtet bájolónak, férjét szépnék 's jókedvűnek láttam, együgyű szívem úgy vélte, hogy ezek sokáig és szerentsésen élnek a' földön. Midőn őtet ismét láttam, halotti lepedőbe kinyújtódzva feküdt, 's az öleiben lévő gyermektsén siránkozott. Sok évek múltak elazólta; én egy messze tartományba mentem, míg mind azoknak elvesztése, kiket szerettem, hazámba tölem elfált barátim' lakhelyébe visszahozott, hogy ott ifjúságom' örömeire emlékezzem.

A' mint engemet az özvegy meglátott, valami, mintegy mosolygás futá végig artzát, mely majd ismét

elsötétedett. Egy ideig hallgattunk, inkább látszottak a' szenvedések artzáinkon, mintsem hogy szavakra lett volna szükségünk. Végre beszélni, és rajtam szánakozni kezdé, de magához hasonlítva még is boldogabbnak tarta engemet, mert végre így szólla: Te három gyermekeidet fektetted a' koporsóba, anyai szemek siratták meg, 's anyai kebel ringatta őket, anyai kéz vitte mind azt körültek véghez, valamit tsak egy anyai kéz tehet, azon pillantatig, míg lehelletők kedves ajkaik közt az ég felé elrepült! Felkele ekkor a' földről az ifjú, vadon tekinté társnémra, nagyot kiáltott, kezeivel artzát elfedte, földre veté magát ismét, és mozdulatlan feküdt.

Tekints kérlek reá „így szólla hozzám” Benjie Spedlands az ő neve, külömben a' leggyorsabb fitz-kó volt a' környéken, de most az ég keze súlyosan fekszik rajta, már rég időtől viseli büntetését, 's nehéz, mint vétke, az ő fenyítéke. Hérdezém társnémtől történetét, és annak okát, miért zavarta meg az ifjút az ő tekintete?

„Hülönös és szomorú történet az, de megtsendesedik szivem, ha elbeszélhetem.”

„Egykor, a' mint egy nyáron férjem halála után itt ültem, búsultam, 's édes gyermekem felett, ki ezen nap lett két esztendő, siránkoztam, ő apró karjait nyakam körül fonta, és engemet édesgetett, — te anya voltál, esméred egy gyermek' szeretetét 's gyengédségét, mellyet annya eránt mutat, ha szomorúnak látja! — tehát mikor ő reámborúlt, 's velem sirt, áldottam őtet, és mosolygék, és a' kitsiny mosolygott, mind ketten elaluvánk. Éjfél volt, mikor egy álmod láttam.

Azt álmodtam, mintha egy ajtó küszöbén ülnék, és a' napfényen enyelegnék gyermekemmel: sok örömet ad nekünk az álom, mellyektől felébredésünkkor megfosztatunk, és béarnyékolja sok fájdalminkat, mellyeket a'

bü felelevenit. Férjemet mellettem hívem, de noha ő mosolyga, tekintete még is komolyabb volt, mint az életben, 's körülte egy világ sugárza, tisztább mint a' nap világ. Úgy tetszett, mintha a' nap lenyugodna előttem a' zöld halmok megett. Hallottam a' leányok' énekét, kik a' nyájaktól haza jöttek, láttam a' varjakat hosszú, fekete, hajlongó sorban a' megszokott fenyvesek felé repülni, 's akkor egy nagy tsillagot láték, 's meg egy mást, melly előttem az égen feltűnt. És ismét oda nézék, és láték egy kis fekete felhőt, az ég és földközött függeni, melly mindég nagyobb és feketébb lett, végre az egész levegőt betöltötte, míg egész a' tóra lefüggött. Közelébb jöve most, és leereszkede a' zöld mezőkre, és elrejté az ég világát. És midőn közelgete, úgy tetsze nékem, mintha emberi termeteket látnék benne, és szavakat hallanék, mellyek erősen hangzanak, mint az emberekéi. És a' felhő előttem egy köhajításnyira tsendesesen megállá. Nagy szorongattatások közt voltam, 's gyermekemet melyemhez szorítám, és elakarek szaladni, de nem mozdíthatám magamat, férjem képe eltűnt, és senki se volt, a' ki vigasztalt volna. És ismét oda tekinték, és a' felhő kétfelé nyílt, és láték kijönni egy fekete szekeret, mellyet hat fekete ló vont. És láték egy árnyékot, mint kotsist, és egy hangot hallék, melly így szólla: „Én vagyok a' követ, ki jajt hoz az emberek fíjaira és leányaira, a' gondok száma nyoltz.” És a' lovak mind előre léptek, és a' hogy a' szekér küszöbömhöz ért, megállitá a' lélek, és így szólott „Egy jaj az özvegy Ráhel fíjának.” -- És én felállék, és látám a' szekérben hét gyermeknek koporsóját, mellyekre azoknak nevek és életidejük fel vaia írva. És egy más koporsó is vala ott, és a' mint felé hajlottam, fíjam' nevét olvasám, és az ő esztendeinek száma hat volt, egy könytsepp gördüle le ortzámról, és letörölte a' betüket. És hallám a' lelket azt mondani: „asz-

szony! mit tevél? eleget tehetnek e' nekem könnyeid?" — És láték egy kezét oda hajlani, és a' mint vissza tekinték újra olvasám fíjarnak nevét, de az ő esztendejének száma kilentz vala. Szívem elgyengült, szemeim elhomályosodtak, elakarám könnyeimmal törölni ezen szavakat, midőn a' lélek így szólla: „Asszony, asszony, vedd magadra jajodat, és menj haza; hét házakat kell nekem eljárnom, és a' te könnyeid miatt nem múlathatok; három esztendőket elengedtem, többet nem engedhetek.” Lélek! így szöllék, ha küldetésed a' gonosztól van, ostorozd pokolbéli lovaiddat, és szaladj. — Az árnyék elsetétült a' mint szöllék. Lélek — így szöllék — ha attól küldettél, ki amott a' szent hegyen ül, — az Úr adta és vette el, légyen áldott az ő neve; végezd el küldetésedet, és menj. És azonnal ajtóm elébe tetetett a' koporsó, a' lovak és a' szekér elmentek, a' vastag felhők követték, és én nem láték többet a' jelenésből. Mikor még egyszer nézni akartam a' nevet, már el vala törölve. Sirva ébredtem fel, hajam tsepegett, szívem dobogása melyem' kötelékjét elpattantotta.

Elbeszéllem álmodat, mindenek tsudálkoztak rajta a' környéken, és a' kiknek gyermekek volt, nyughatatlankodtak. Egy asszony, ki amott Rovanbraumbrand mellett lakik, jöve hozzám, és kérdeze, ha nekem volt e' rossz álmod, és ha tudnám e' mint kellene azt elfordítani? én azt feleltem: könyörgés és megadás által. De az asszony így szólla hozzám: „Ne tsudálkozz azon, a' mit mondok néked. Én öreg vagyok, és a' régi idők' tudománya van velem. Vedd gyermeked' felső ruháját, és mártsd azon vizbe, melyet hívnak Ladye's Lowenak, és akaszd fel száradni, a' felkelő hold fényére. Tedd a' Szent-Írást térdeidre, és jól strá'sálj; nagy egy anya' batorsága, ha gyermeke, ki melye' tejét itta, veszedelemben van. Egy asszonyhoz hasonló termet fog a' tőből feljönni, és fíjad' ruháját el akarja ragadni, ne

jajgass, hanem állj fel, és ezt mond: Lélek, azon idvességre, melly ezen könyvben foglaltatik, parantso-
lom néked, menj, és ne illesd ezen köntöst.”

És míg az asszony ezt beszéllé, jöve egy más, ki-
nek férje messze tartományba hajókázott, és nékie két
kedves gyermekeket hagyott; egyiket Sámuelnek hiv-
ták, másikat Jánosnak. János szép és kedves gyermek
volt, férje képe; de nem volt az Anya kedventze; Sá-
muelt szerette ő, ki egy férjfihoz hasonlított, kit ifjú-
ságában szeretett; és ez a' környülmény elbúsítá a' férj-
fit, 's arra határozá, hogy messze tartományba költöz-
zön. — Ez az asszony szemtelenül, 's dölfösen szólla
hozzám, és megintett, hogy boszorkányokkal ne társal-
kodjam, 's kérdeze engem, mitsoda nevet olvastam a'
koporsók' egyikén, ha Jánosét e', ki Attya', vagy Sámuelét,
ki annya szeme fénye; ő reményli, hogy ez so-
káiig lesz gyönyörűsége a' zöld földnek, míg a' dohos
sirba lépne. Ekkor lángoltak a' Rovanbraumbrandi asz-
szony' szemei, és így szóllott: Halljátok a' szemtelen-
nek szavát, vesztét akarja tulajdon törvényes ágyból
származott fijának, 's a' bűn és vásottság gyermekének
életet kíván. Sohajtása, önnön büntetésére meg fog hal-
gattatni, a' mi néki öröme volt, a' világnak szörnye-
teg, néki pedig ostor és átok lesz. El fogja veszteni a'
kedves és ifjú Jánost, a' mint kívánja, hosszú, gyalázattal
és vétekekkel teljes lesz a' tőle szeretett gyermek élete.”
Ekkor a' két esztelen asszonyok, vétkes szavakkal, és a'
setétség' tetteivel szidták egymást, és a' mint tzi-
vódtak és verekedtek, előlépett egy a' szántás-vetés, és
bar mtartásban jártas férjfi, nevette a' tzi-
vódást, és pi-
rongatta mind a' kettőt, egyiket mint boszorkányt, meg-
babonázásit vetvén szemére, a' másikat mint erkölste-
len asszonyt, és intett engemet, hogy álomnak ne hid-
jek, mert az, az emberi nyomorúságok nagy szerzőjé-
nek munkája, ki az embereket álmok, és éjjeli árnyé-

lok által igyekezik eltsábitani, 's mindennek azt a képet keríti elébe, melly által legkönnyebben megfogattatik; ezt olly képekkel szédíti, mellyek a' testi érzéseknek tetszenek; amazt ollyakkal, mellyek a' haszonkeresést, hiúságot, vagy kevélységet elégitik ki: az érzékeny anya' szívét az által lágyítja meg, hogy annak kedventzét halotti lepedőbe, 's temetőkerti processióba mutatja, és füleibe a' halottas asszonyok' jajgatását, és a' halálharangok kongását hallatja. Egy kegyes, és Istenbe bízó szívnék mind ezekre nem kell ügyelni; én gyermekemet isteni félelemben neveljem, lábait azon ösvénytől, mellyen a' gonoszok járnak, őrizzem, és a' további gondot az Istenre bízom."

Ekkor megtámadták a' két asszonyok az Istenfelő férjfiat, keményen szidták, félre magyarázták szavait, jót állottak azért, a' mit ők mondtak, és neki minden rosszat kívántak; a' tengeri utazó könnyelmű felesége roszt gondolatokkal vádolta őt, mellyek őtet hozám hozták. — A' jámbor öreg nem méltatta őket feleletjére; tsupán engemet intett, hogy az álmhoz ne ragaszkodjam. A' Rovanbraumbrandi asszony amazok elmente után még egy kis ideig nálam maradt, meghagyta hogy szavait megtartsam, és úgy tegyek, a' mint kívánja.

Álmom látása után harmadik estve, az asszony szavait forgattam elmémbe, és küszködtem magammal, ha a' jövődönék vará'sló szavak és tettek által való vizsgálása helybehagyható, és nem az Isten ígéje ellen volna e'? De a' régi hit, és sok bölts 's tiszteletre méltó emberek állításai, mellyek szerint az illetén vizsgálódás megengedhető lenne, a' minthogy a' Nagyanyámnak is Nagyatyám személye, ki akkor távol vala, Mindszentnap estvéjén egy látományban megmutattatott, megerősíte szándékomban, és én útra indultam. Éjféltől közel értem el a' tóhoz, és azon helyen, hol most

ülök, ütem akkor is, búsan tekinték az égre, 's tele gondolatokkal a' vizre. A' fogyni kezdő Hold feljött, tsillagok pislogtak mellette, fejezettek a' partokon a' csoportokban fekvő juhok, a' vad hattyúk párosan úsztak a' tsendes víz színén, nem hallottam egyebet egy öreg vad katsa hangjánál, mely sárga látsátskáját tsalogatta, a' part gyenge fűvét harapdálni. Bemártam a' gyermek köntösét, 's felakasztam száradni egy bokorra, szorongatva várván sorsomat, fájdalmat e' vagy örömet fog hozni az Anyára. Éjjélkor a' szélnek lassú susogása emelkedé fel, a' tó habotskái fodrozódtak. Én tsak néztem és gondolkoztam, gondolkoztam és néztem, míg szemeim az ébrenlétben elfáradva, és a' holdnak a' vízben fénylő vissz-képétől megvakitva bezáródtak, 's előttem egy látomány, nem tudom aludtam e' vagy ébren voltam, megjelent. Nékem úgy tetsze, mintha a' nyár téllé változott, és a' tó' nádja megfagyott volna, és mintha valamelly tündöklő fehér jég fedné el a' megmeredt vizeket. Majd zsibongott a' tó emberekkel, kik közt sok esmerősöket láttam, és hallottam a' paritya-köveket tsörgeni, és fényleni, a' mint a' jégen görgöttek, vagy egymásra ütöttek, és az emberek kiáltottak és utánnok ugrottak. Es eljőve az én fijam is, nem mint gyermek többé, hanem mintegy kartsú, szép és kellemesen nőtt ifjú; szép haja fűrtökbe fűgge le vállain, szívem örömmel doboga feléje. Hét gyermekek oskolapajtásai valának véle, és eljövének azoknak hét anyyaik, 's mellém állottak, és a' mint egymásra tekinték, gyermekeinkről beszélgetének. A' jégen sikárkozva kezeiken tarták ök egymást, és éneket dallának: mindnek hangjok közt kihallám fijamét, és az én szívem örült. Mikor az éneknek vége vala, olly kiáltást hallék, mintha valaki a' vízbe akarna fűlni, de én semmit sem láték, mert a' jég eltűnt, és hattyúk úszkáltak ismét a' tóban. Egyszerre ismét felbuka fijam, hajfűrtjei tsorog-

tak, halálos sárgaság futotta el artzait; valaki hozta őtet ki a' vizből, és mellém tette a' partra. Én ájúlva rogyék le, és a' mint ismét magamhoz jövék, lángolt a' hajnal, és a' vad madarak elrejtették magokat a' nádasba; én pedig a' hidegtől megmerevedve nehéz szívvvel tértem haza. Nehány esztendőök múltak el; fiam öröömre szépen felnevekedett, és feljűlmulá pajtásit az iskolában, és az öregek bálványa, az ifjak gyönyörűsege leve. Sokszor emlékeztem álmomra, de elhitettem magammal, hogy a' nem egyéb hasztalan képzeletnél; hogy válhatna el a' földtől egy olly erős eleven teremés, mint az én fiam, minekelötte tavaszt érne? Néha szorongattott a' látomány, de én abban biztam, ki az Égben van, és a' mennyire lehetett, felvidámitám lelkemet. Együtt mentem fiammal a' templomba, elkísértem a' vásárba, vele mentem a' zöld halmokra és a' mély folyóvizekhez, vele voltam ha tántzolt, és örült szívem ha láttam, mint haladja ő felül a' többi gyermekeket; a' hová ment, nyomba követte az anyai gondoskodás. Némmeltyek kinevették képzelődésimet, és engemet álmodozó özvegynek neveztek; mások gyönyörködve szolltak fiam' szépségeről, és őtet szerentsés fiúnak mondották, hogy olly gyengéded, és okos anyja vagyon.

Álmom után hét esztendővel történt, hogy környékünkön az ifjak, és házass férjfiak közt egy nagy hajító játéknak kellett tartatni. Sokáig nem egyezhettek meg, mellyik tón tartsák azt. Épen December közepe volt, az időjárása langyos és tsendes volt, midőn hirtelen egy zivatar kerekedett, a' tavak egyszerre úgy megfagytak, hogy egy ember terhét megbirták. Az öregek a' Ladye Lowe tava' tsalóka és ellenséges tulajdonságáról beszéltek; ebből az ifjak nevetséget üztek: mindenek felett egy ifjú tsintalan legény, ki a' régi mendemondákat könnyenhivő gyenge fejek meséinek tartotta, egyedül azon volt, hogy a' hajítójátékot (bonspiel)

épen ezen tavon tartásik; esztelen társai megegyeztek benne; még magok a' józanabbak is, a' félelmet félre téven, amazokkal együtt akarták ezen kikiáltott helyen tartani a' Játékot. Szomorú dolognak tetszett előttem, öregeket, ifjakat oda sietni látni; de az újságkivánás mindent meggyőzött; ifjú és vén; asszony és leány a' partra tolakodott, a' vetélkedő játékot nézni; hallottam vidám beszédjököt, és a' kövek tsörgését, tűzhe-lyem mellől. Egy a' legelsők közzül, volt Benjie Spedlands.

Eddig beszélte történetét a' szerencsétlen Anya, midőn a' bújdosó ifjú, ki eddig tsendesen és mozdulatlan feküdt a' tónak egyik oldalán, felsohajtott, hirtelen felugrott, és előnkbe lépett. Széljelbomlott hajfürtjeit bús artzáról elrázta, merően nézett társném szemébe, és kérdezte: „Rahel esmersz e' engemet?” Ő tsak könnyzáporral felelt, intett neki kezével, hogy távozna el. „Ha van szived engemet gyűlölni, és nyelved engemet átkozni” így szólt ő „tehát gyűlölj és átkozz, és ne engedd, hogy engemet többé az áldott földön valaki láthasson. Mert a' napnak világa nyomorúság nékem, és az éjjel' homálya teljes gonddal és szorongatással. Én a' mezei állatok közt lakom, és az emberi kép elől futok; de akarhová megyek, hallom a' nyoltz kedves gyermekek haldokló kiáltásait, és az Anyák' átkait.” — „Ifjú, így szólt az asszony, nem akarlak átkozni, bár esztelenséged megfoszta is gyermekemtől, nem akarlak gyűlölni, mert a' felettünk lévőnek hasonképét nem szabad gyűlölöm; de menj tekintetem elől, és igyekezz megsértetett lelkedesméretét szent töredelmesség és igaz megbánás által enyhíteni. „Megbánás által?” így szólt ő vad tekintettel, mellytől irtództam, mit bánjak én meg? Én tettem é a' tavat mélyé, fijadat és a' hét gyermekeket én vetettem e' belé? a' megbánás annak való, a' ki gonosz tettet követett el; — bánatja van annak,

a' ki esztelenül hozott másra szerentsétlenséget, — és e' volt az én bal sorsom. Halljad és ítélj."

Nyoltz sima követset vetett ekkor egymás után a' vízbe, hozzánk fordult, és így szóllott: mint ezen nyolcz követset elnyelték a' vizek, úgy láttam, mint zárták el azok szemeim előtt a' nyoltz szép gyermekeket. A' jég ropogott, a' gyermekek kiáltottak, és midőn lemerültek, egyik kezével lábomhoz kapott, a' Te fijad volt az, és ezt kiáltotta: „Oh Benjie, szabadíts meg! szabadíts meg engemet! De az élet' szeretete nagy volt bennem, mert láttam a' mélységet, és a' viz fenekén a' régi torony falait, és úgy vélekedtem, hogy az átkozott tó a' maga áldozatját esztendőnként kívánja, kibrántottam lábamat az ártatlan gyermek' kezéből, ki képmre nézett, és minduntalan kért: Benjie szabadíts meg! — Eszembe jutott, mint tsaltam el ötöt, és hét társait annyok küszöbjétől azon ígéret mellett, hogy az elsüllyedt vár' megátkozott tornyát, és udvarait nekik megmatatom; de nagyon féltém önn' életemet, kiszabadítám lábamat, feltsúsztam a' jégre, és ötöt's hét társait elmerülni hagyám. Tsak rövid, nagyon rövid volt az ő küzdése, egy sipító kiáltás; 's mindennek vége lett; — de reám nézve, — félbeszakadó szunnyadás, felmelegült agyvelő, és a' nyoltz elsüllyedt gyermekek' képe, melly tölem soha sem távozik."

Még beszédjét nem végezte be az ifjú, már a' szerentsétlen anya felugrott, kezeit amannak kezeiből kiharagadta, és erejét öszveszedte, hogy a' legirtóztatóbb szitkokat és átkokat mondja ki ellene.

A' megtébolyodott ifjú lerogyott a' földre, kezeivel a' pá'sitot dülta, megújította zokogásait és nyögéseit, míg a' szerentsétlen asszony üres tűzhelyéhez, örömetlen házához vissza tért.

Álmának irtóztató bételjesedését nem soká élte feljül. Gyakrabban, mindég gyakrabban mene a' tóhoz,

férje és fija' sirjához , míg ereje egészen elfogyott , és most a' temető füvei ingadoznak felette. Semmi fű sem nő a' Benjie Spedlands sirján. Ifjú , öreg egyaránt kerülte őtet , önn szeretetből eredt kegyetlensége , elméje' teljes meghomlásával büntettetett , csak a' nyoltz gyermekek' halálos küszködése lebege mindég előtte. Magános helyekre vándorlott , és az élő teremtések társaságát kerülte. Kedves ülőhelye egy kis domb' teteje volt , honnan a' tóra egészen ellátott. Innen nézett merő tekintettel , a' vizörvényre. Néha mint egy repülő madár , hirtelen leszaladt a' vízhez , és kezeivel olly mozgást tett , mintha valakit a' vízből ki akarna húzni. Egy téli estve , midőn épen esztendeje volt , ezen szomorú történetnek , halálos szorongattatások közt nyargalt , a' tó körül ide 's tova , kezeit törte , kiterjesztette azokat , és egy valaminek , a' mit a' tóban lenni képzelt , hirtelen neki borúlt. Az éj homályos , és zivataros lett , sűrű hó fergeteg esett ; de még hallatszott közbe közbe sikoltó és visító hangja a' zivatar üvöltésén keresztül ; az emberek borzadoztak. Éjjélkor elnémult szava. Reggel kalapját megtalálták , de Benjiét nem látták többé. A' halottigyertyáskák , mellyek kis ideig a' tón tsillogtak , ezt mondák az embereknek , hogy ő a' Ladye's Lowe legmélyebb helyén találta fel — ha nem kereste — sírját.

H. B.

O S S Z I Á N.

Osszián Fiongálfia , Morva vak lantosa egykor naplementekor kőszáli lakhelye bémenetelén üldögélt. Málvina Toszkár szép alakú leánya ült a' néma öreg mellett.

Ekkor kérdi ez : elvégezte e' már a' nap futását látszik e' már az alkonyi fény az égen ?

Most ezen szempillantatban nyugszik felele Málvina és fohászkoda.

Miért fohászokdsz Málvina? Kérdi a' vak öreg.

Oh Atyám! felel a' leányzó mivel te se a' hajnalt, se az alkonyt nem láthatod.

És hozzá teszi mosolyogva az Öreg: Málvina' kedves leányom' ábrázatját sem. De nem hallom e' Málvina édes éneked hangját hárfám zengése mellett, és a' lelkek lebegését hurjaim körül?

Hogyan hallhatod a' láthatatlan lelkek hangját atyám? Hérdezi Málvina?

Tsak a' kinek a' külső világ kiholt's elpusztult, az hallja, Málvina, úgymond az öreg a' főbb lelkek hangját. Nézd Málvina szemei be vagynak hunyódva előbb, mintsem a' halál befogja, és a' föld előtté éjbe homályba borúlva nyúgszik. Valamint a' befátyolozott földet tsak a' tsillagok fényje világosítja meg; így onnét feljül' hangzó sugárok szállanak ő reá-le, és megilletik lantja, 's óhajtozó lelke hurjait. Add ide Málvina nekem a lantot.

Igy szóllott Osszián. Málvina némán nyújtja néki a lantot és a' vak öreg tüzesen veri annak húrjait.

HORVÁTH JÁNOS.

KAZINTZYRA.

(Pherecraticusokban.)

Melly sok mennyei tűz' szent
Lángjával nemesített
Honnyunk Dallosi fűztek
Már néked koszorúkat
A' szűz Castalidáknak
Felszenteltje Kazintzy!
Melly sok tiszta, nemes 's jó
Érzésü Magyar áldja
Még mind máig is ékes

Hangú Nemzeti Nyelvünk
Mellét bajnoki módon
'S búzgó gerjedelemmel
Tett hű fáradozásod!
Váltak, váltak ugyan sok
Olyan nemtelen és korts
Lelkü durva kajánok
Rik gyémánt ragyogású
'S fényü érdemiden rú
Tsorbát ejt'ni akartak.
Rágtak, rágtak irigyid
'S bemotskolni akarták
Tisztelt 's messze kiterjedt
Szép hired: de ezek mind
Elnémultak örökre
'S nem mérészenek arra
Már többé vetemedni,
Hogy köz tiszteletet nyert
'S érdemlett neved undok
Gúnyjokkal feketítsék.
Látván, hogy maga a' jobb
Rész sem vonja meg azt a'
Méltó tiszteletet, melly
A' Tudósok' örökje —
Nem tsak — sőt hogy az érdem
Oltárán seregenként
Töltik tiszteletedre
A' szép 's tiszta világgal
Égő szent olajat 's a'
Tömjént; vissza vonúlva
'S önn rozsdájok emésztve
Hallgatnak 's fogokat rád!
Tsak titkon vitsoritják. —
Így győz minden időben
A' jó, a' nemes, a' szent

Tzéltől hátra nem álló
Virtus bajnoka, a' ki
A' Gyávák' sziszegését
Fel sem véve katzagja. —
Győztél, drága Kazintzynk!
'S veled büszke az Árpád'
Nagy lelkü ivadékja.
Forró karral ölel meg,
Hogy törtél jeget és szép
Példáddal sokakat fel
Buzditál ezen úton
A' versent szaladásra. —
Minden Nemzeti nyelvét
Buzgóan szerető, mfg
Élsz, szívébe örökké,
Fenn álló 's maradandó
Hálás oszlopot állít.
És végtére, ha élted
A' köz jót gyarapítva
Mint a' gyertya el ég, a'
Virtust nagyra betsülő
Nemzet tiszteli 's áldja
Meghült hamvaid' és bús
Hönnel fogja feresztelni
'Tsendes sirod' örökké. —

BALAJTHY JÓSEF.

A Z O R V O S.

Mondják, élöket hogy tsak pusztítja az Orvos,

En pedig azt mondom: „nem hiszem, az nem igaz”;
Mert sokan is vagynak, kiket éltet 's tart meg az Orvos: —

A' Pap, Sirásó, és be sok Asztalos is. —

H A J D A N É S M O S T.

Tántoltak hajdan muzsikára kövek; — de az ember

Most pénz' hangja után égi örömbe merül.

WILLERDING GYULA.

LAS CASAS SPANYOL FŐ PAP, ÉS PÜSPÖK AMÉRIKÁBAN.

Ezen nemes férjfiúnak köz-hasznú életéből, (a' ki mint egy elhagyatott 's lenyomatott népnek attya, mint a' valóságos egymás eltűrésének, és az emberiségnek barátja, minden ember-szeretőnek szívében örök állandóságú emlékezetet hagyott maga után) méltó e' következő jelenést megtartani, 's örökösíteni, minthogy az szeretetre méltó minémüségét a' legtisztább világosságra hozza, és az érzékeny szívűt nagyrabetsülésére ragadja el.

Hispaniola *) szigetére való érkezésével tudtára esett Pizarrónak, — a' Spanyolok Fő Vezérének hogy Las Casas halálos betegségben sínlődik. Azonnal a' tisztelt Öszhöz sietett. Gonzálvó Davilát találta nála, a' ki a' legkedvesebb fiúnak szorgalmával forgolódott körülte.

Pizarrónak látásával új életre ébredt fel az Ösz, az örömmek tüze világolt ábrázatján, mellyen a' bánat, és öregség mély barázdákat ejtett. Barátságosan nyújtotta néki, ezen mondással, kezét: Lovag! nem sokára az Istennél lészek, a' ki mindnyájunkat teremtet, hogy egymást költsönösen szeressük, és az élet inségeiben egymást mint vérek segéljük. Nézze a' Lovag, millyen nyájas mosolygású barátsággal jelen meg a' halál képe annak, a' ki ártatlanságának tudásában önnön magához így szólhat: „Soha senkinek melyéből sóhajtasokat, szemeiből könnyeket nem sajtoltam ki.” Lássa millyen bátran forditom szemeimet az ég felé, minekelőtte végképen bészaródnának, 's karjaimat millyen bizodalommal terjesztem ki, az én mennyei Atyámhoz. Hallja ő vég-sohajtasimat, 's ezt gondolja: ő ugyan gyenge

---

*) Feltalálása előtt Haytinak hivattatott.

volt, de nem gonosz, kebelében érzékeny sziv vert. Soha szemei, a' nyomorútnak könnyeit szárazan nem nézték, vélek sírt ő is; ezen karok elfogadták a' szerentsétlent, ha karjait feléjük terjesztette. A' mint ő bánt felebarátival, úgy jutalmaztatom meg." — Ah! ilyen nyugodalmas halált kívánok majd Pizarrónak, mint az enyim lészen. Igyekezzen azt megérdemleni, igazság, és emberszeretete által! —

Szavának érzékenyítő hangja, a' valóságos kegyes-ségnek, és tiszta emberi szeretetnek ezen kifejezései, melyek beszédét élesztették, 's a' hűnyni indúlt szemeknek, kialudni készülő lankadt tekintete, mely azt követte, meghatotta a' komor Pizarrónak lelkét, a' kit különben felindítani nem könnyen lehetett. Erősen meg szorította Las Casásnak kezét, 's így szóllott: „Oh kedves Atyám! éljen, hogy szemmel látó tanúja lehessen annak, felemelkedett példáját miként fogom követni.”

Las Casas, egy fiatal, Alonzónak nevezett Spanyol felől kérdezősködött annakutánna, a' ki az új világ' meghódoltatójival hajózott Indiába által, 's tudtára esett, hogy az Pizarrónak zászlóját elhagyta, és a' vad emberekhez által ment. Az Ősz megditsérte tselekedetét; többet szóllott még a' Spanyoloknak a' gyámoltalan Indiaiakkal való embertelen bánásokról, 's nevedő felhevüléssel, öregbedő részvétellel beszélt az emberiség' megsértett igazairól, azon számadásról, mellyel az Európai kegyetlenkedők lelkeket megterheltek, 's minden betsületesen gondolkodónak azon kötelességéről, melly az emberiség dolgának védelmezését parantsolja!

Ezen eleven beszélgetés közben beérkezett az éja. Aludt már minden; az egész teremtésben egy hang sem hallatszott, a' habok' tsapkodásán kívül, melyek egyforma mormolással ütödték a' partokhoz; kotzogtátás hallatott ekkor a' Remete' ajtaján. Felkölt az ifjú Davila, az ajtóhoz ment, 's nyughatatlansággal tért vissza.

Lehajlott lassan a' Las Casas ágyára, 's csendesen sügött fülébe.

„Hadd jöjjön bé” ezt felelte az Ősz — „Pizarro nemesen gondolkodik, megbántás lenne az, ha bizodalmatlansággal viseltetnénk a' Lovag eránt.” „Lovag! így folytatta tovább a' mint Pizarrohoz fordult, egy Katzikot *) fog látni, a' ki ez előtt mintegy tíz esztendővel, ezen sziget hegyeibe vonúlt meg, 's magát vitézsége, 's példa nélkül való jósága által különbözteti meg. Azon rejtek hely, melyre azon vadonságba talált, teljességgel hozzá járúlhatatlan, 's annál fogva, minden szigetbelieknek, a' kik Tyrannusaiktól elszökhetnek. bátorságos menedék helyek. Háromszáz bátor férjfiakat gyűjtött ő magához, 's őket a' törvényes önn védelem korlátjai közt zárva tudja tartani. Az igaz ügyért teljes buzgósággal, vigyázva, és serényen, épen olly okosan, mint rettenthetetlenül, tsak az önn bátorságra figyelmez, nem akarván tsak egyszer is megtámadólag dolgozni.

Látta ő barátjai, vèr atyafijai, atya, és nagy atya, miként égettettek meg a' Spanyolok által, 's mégis, ha a' hóhérok közül valamelyik hazatijainak kezébe esik, meglegszik kifegyverkeztetésével, 's fegyver nélkül vissza küldi. Leghalálosabb ellensége sem reszketet életeért, ha elevenen esik kezébe, embertársát fogja ő benne nézni mindég. Heresztyén ő, 's Vallasunknak betsületére van. Én lehettem szerentsés abban ötöt oktatni, és ő háládatos szivességgel emlékezik arról; meghallotta nyavalyámat, 's általláthatja látogatásával millyen veszedelemnek teszi ki magát.”

Alig végezte el Las Casas, a' mint az ifjú Davila, a' Katzikkal, a' kít egy Indiai asszony követett; vissza jött. Henrik (e' volt az Amérikainak neve) a' legbelsőbb részvétel kifejezéseivel omlott a' Las Casas' ágyára, le-

---

*) Amérikai vad emberek' fejedelmét, vezérét.

Irhatatlan szeretettel tsókolgatta kezeit, 's így kiáltott fel: „Oh Atyám! Atyám! így kell téged látnom? — Oh he nagyon kíváncsoztam utánnad! — de Atyám tüzel kezéd ajakim alatt! — A' te gyermekeid, az én barátim, szét tépték szívemet szenvedéseid hírül adásával: lehetetlen volt látásodra vonszó véghetetlen ohajtásomnak ellentállani. Megfogattatásommal tudom mí lett volna sorsom; de ezen veszedelemnek, tsakhogy Atyámat még egyszer ölelhessem, örömmel tettem ki magamat. Azt mondják — folytatta a' vad ember egy kis szünet után felállásával — olyan betegségbe sinlödöl, melly ellen az asszony-téj leghasznosabb gyógyító eszköz. — Itt hozom feleségemet, elszakasztotta a' halál tsetsemőjét, szerelmünk' gyermekét tőle; — könnyeivel áztatta az ötet fedő porokat — és már most anyai kötelességei alól fel van oldozva. — Jer ide kedves feleségem! kínáld meg emlőjiddel Atyánkat, hadd szívja ő azokból az egészséget, és életet.” —

Las Casas Pizarróra vetette szemeit, 's felettébb örült azon bényomáson, mellyet a' Hatzik szivessége, a' Lovag szívére tett. Az ifjú Davila megindulásának könnyeit hullatta; és az Indiai ifjú asszony, egy rendkívül való szép, 's igéző kellemetességű menyetske, tisztelettel teljes, szíves tekintettel nézett az öregre, 's leste szájából azon szót, mellyel emlőjinek általadására meghívja.

Által járattván ezen mennyei jóság által Las Casas, nem akarta a' kínált segédelmet elfogadni; mellyre a' Hatzika így szóllalt meg, vonakodásán felgerjedve:

„Hegyetlen férjfiú! mond meg, ha te meghalsz, ki marad a' mi barátunknak, és őltalmazónknak hátra? Jól tudod, hogy tsak te vagy egyedül való vigasztalásunk, 's egyetlen egy reményünk. Ha szeretsz bennünket, ha állapotunk könyörülő szíveden fekszik — ha kedvelsz engemet: úgy ne vedd meg kérésemet — annak

esedezését, a' ki fejeveszteségével nem gondolva, az ellenségén keresztül járult hozzád"! Ezen szavak végétével megfogta hitvesét kezénél, az Ősz' ágyához vezette, 's ezt mondotta:

„Élj szerentsésen Atyám! minden birtokom legkedvesebbikét hagyom hátra nálad, 's hitvesemet mind addig nem kívánom látni, míg új élet erőt nem tsepegtet beléd, 's téged szerelmünket vissza nem ajándékoz nekünk.”

Most már ellene állhatatlan kellemmel ereszkedett térdére az Indiai asszony az Ősz ágyánál, 's egyszer's mind férjének kérését olly ékesen szóllással támogatta, melly egy szelid asszonynak szájából a' szívnek belsejébe hat.

„Szeretetek, és békességnek embere! miért nem hallgatod meg kérelmünket? — így szólt mennyei nyájassággal — nem a' te leányod vagyok e' én? nem a' mi Atyánk vagy e' te? Sokszor emlegette férjem, hogy vért örömet kiontaná érted — én tejemmel kínálak meg. Csak ennyiből áll azon áldozat, mellyel egy gyenge asszony szolgálhat. — Ne vedd meg azt! — Szopjál új életet ezen melyből, melly számtalanszor vert öröm tsudalkozással, a' mint jóságodnak tsudájit beszélni hallottam.”

Az Indiai Asszonynak szíves, 's érzékeny hangja rea birta a' nemes Őszt kérelmének teljesítésére; és csak Henrik, és felesége szíves szereteteknek köszönhette a' világ azon szerentsét, hogy az emberi nemzetnek ezen barátját még tovább is birhatta.

Idősb SZATHMÁRY HIRÁLY JOSEF.

TS. GYERKÉNYI PYBER BENEDEK ÚR³
HALÁLÁRA.

Gyász hírt közlöttél Kulcsárom! legközelebről
Írván: hogy Pybert porba tiporta Halál,
Ritka, ki e' hiren mélyebb bánatnak eredne
Mint én; mert Virten nincs se Pyber, se Szabó
E' gyönyörű lelkek vidítottak Levelökkel
Több esztendőktől fogva: de vége vagyon.
Pyberem elmentél a' jobb életre Szabónkhoz
'S mind kettőtöktől Virt maga pusztá maradt,
Elhalván Virgil, majd Méczenása követte
Megnyílt a' Menny, és mindeniket bevév.
Igy tűnnek hát el szép csillagi Honnom' Egének
'S fénnjét évenként így komoritja setét.
Oh Ti, kik vagytok hiv Bajnoki nyelvem' ügyének
Jertek! Sirja felett könnyeit öntse szemünk.
Drága koporsóját hintsük végig violákkal
'S láttassék köztök számos ezer Nefelejts!
Pyberem! a' te neved szent lesz míg élek előttem
Sőt mikor elhalok is hiv poromon marad az.
'S míg több hiv Magyarok lesznek, kik nyelvöket őrzik
A' feledékenység nem temet addig alá.
Oh Uram! egy támasz ha kidül, adj egybe helyébe
Többeket, a' kikkel büszke lehetne Hazám.
Támassz sok Kondét! ha Egünkről egy Pyber eltün,
Igy Magyar Írójink' szája panaszt nem ereszt.

KOVÁCS SÁMUEL.

Néhai Csokonai Vitéz Mihálynak, ama koszorús Magyar Poétának, — szinte midőn a' Debreczeni Anya-Oskolából ki-
lépne, — nem legkedvezőbb környülállásai között — egy
Jóltévjéhez intézett eredeti Levele (melly hogy tsak fut-
tában íródott, az abban látszó aprólékos igazítások eléggé
mutatják) — mint az ő Biographiáját nem kevésé világo

sító Darab, — a' Magyar Olvasó és Tudományos Közön-
séggel leendő közlészre érdemesnek ítéltetik. — Melly is
így következik :

Tekintetes Fő Notárius Gáspár Pál Úrnak
Csokonai Vitéz Mihály — Vig napokat!

Az én csak itthon világosodó szemem csak egy kis vi-
dékhet látott vala ki maga körül , az ő Horizonját határoz-
tak holmi alattony falak , Jegenyék , és Komlók , 's én
azt gondoltam , hogy azok a' Világnak szélei , a' mellye-
ken kívül látszik 's hallik valami , de a' mellyet fel nem
vehetek —

Igy gondolkodott magában
Az együgyü Otahajta ,
Ki ollykor egyet sóhajta
Sorsán pusztá kösziklában.

Ő látván , hogy szüz fénnyebe
A' Nap az ő partján jön fel ,
'S az ő partján enyészik el
A' Tengernek kék vizébe ;

Azt gondolta tsekély ésszel ,
Hogy egy két vad kőszirt között
E' kis szigetbe költözött
A' Világ mind az öt résszel ;

'S hogy annak minden forgása ,
'S Baja csak abban végződik ,
Ha a' Szigethez verődik
A' szomszéd Tenger habzása. —

Ezt látván , melly messze terjedt ,
Gondolta , hogy van valami
Még arra , de nem tudja , Mi ?
'S annak tudására gerjedt.

De megúnván böltselkedni
Tévelygő gondolattal,
Elindult vad Társaival
A' Pusztákra gyökért szedni.

'S hát im' vig kiáltásokra
Rendül meg a' Sziget' tájja
'S egy Europai gálya
Száll pompáson a' partokra.

Mellynek várából végtére
Nyájjas nézéssel kilépe
A' boldogabb világ népe
E' sovány Sziget' szélére.

A' több gyáva Barbarusok
Elfutottak félelemmel,
De ez nézi meredt szemmel,
Milyen nyájjas Geniusok.

A' kik véle fogtak kezét?
Riknek szívek olly jó, olly szent!
Röllok 's Hazájokról mindent
Sohajtozva elkérdezett.

E' jó szívü Idegenek,
A' mi tsak szép valójában
Es tsinos Európában,
Mindent előbeszéltenek.

Az Indus' szemét könny telte
'S mihelyt e' boldog Megyébe
Hívták, ugrott örömébe, —
'S Barátit rendre ölelte. — —

Az én itt eddig tölt Életem, és a' Tekintetes Urak-
nak a' közelebbi Vasárkor lett ide érkezések, Tanácsok,
és az én öröm. tisztelettel lett elfogadásom vagynak it-

ten előadva. Elfogadom tehát azt a' Tanátsot, mellyre a' Böltesség kötelez, a' jó szív édesget: de — a' mellytől a' szükség parantsoló szava elkiált, és eliszonyit. Azért, mivel a' Tekintetes Úrnak olly nemes szive van, hogy az érdemetlenre is tekint; bátorkodok azon való reménykedésemmel alkalmatlankodni, hogy egy olyan állapotot, mellyben tanulásomat esztendeig elvégezhessem, Tekintetes Patay Úr vagy Professor Kövy Úr, vagy más hathatós Közbenjáró által szerezni, a' vagy tsak kimutatni méltóztasson. Bennem háládatos megszolgálóját fogja a' Tekintetes Úr, feltalálni; és minekutánna kegyes Pártfogóm segéllése által, a' Tudományok és Érdem fényes oltárához eljutok, a' legelső ajándékot érzékenyen fogom a' jó 's nemes szívek' Istenségének bényújtani, 's az Úr neve lessz rajta. — Vajha adnák az Égek, hogy a' Tekintetes Úrnak annyi ditsősége származna ebből, mint énnékem! — Ezt Rousseau is merte egy Dedicatiójában óhajtani. De hiszem, mikor nagyot akar tenni, nem az abból származandó haszon vagy ditsőséghez méri tettét a' jól termett szív. Debreczenben August. 18-kán 1795. Sietve irtam; engedjen meg a' Tekintetes Úr. Éljen vigan és szeressen.

A' BOR ÉS A' SZERELEM.

(γλυκει ἀνάγκης)

A' midőn töltött poharak' hatalma
Édesen keblet tüzesit, Küthére
Szép reményével bor öröm szeszében
Boldogan usztat.

Akkor a' lélek hamar és derülve
Gondot üz vigan 's valamint Hirályfi,
Várákat népet maga alá sepervén,
Gyöz diadalmas,

A' silány kúnyhó palotának épül,
Messziről gályán czukorokkal áldott
Terheket hoznak, 's azokat halak közt
Nem nyeli tenger.

Szünik a' bosszú, vele minden inség,
Nincs adós és nincs uzsorás, titok nincs,
'S lelkemet szivem, valamerre nézek,
Egbe bocsátja.

Gr. DESSEWFFY JÓSEF.

ÚJ ESZTENDŐ KÖSZÖNTÉS. *)

Trattner! jó Hazafi méltán egy drága Szülöttje
A' Magyar Hazának! mert magyart, Ő magyarúl
Nyomtató székeből tisztább izlésre tanítgat
Es bölts Remekeket önt sziveinkbe műve!
Mellytől Nemzetemet forróbb lángokra fakadni
Látom Nyelvünknek tsinosodása miatt.
Sok tudós Hazafi, már feláldozta figyelmét
Mind éjjel, nappal, nyelv művelésbe forog,
Mellyért zöld koszorút, tégy már Minerva fejekre,
Lám a' Szép munka, több darabokra mutat.
Van Cicerónk, Kátónk vers-szerző Virgil Ovidunk
A' Nymphák magyarúl dallanak énekeket,

---

*) Ezeket Trattner szerénysége életében kiadni nem engedte. — E' jelenvalónál Tudós Szerzője is meghalt.

Hogy pedig ezeknek örömét láthatjuk Hazánkban
Hálákat Trattner! többnyire néked adunk.
Bölts írók írnak, néked kezedben ajánljak
Es Sajtód által látja világ azokat.
Nem húzol uzsorát, munkádnak gyenge.
Az Haza diszéért, nem nyerekedni kívánsz.
Erdemeid nemesek, Tudományos Gyűjteményekbe.
Méltó béiktasson hála-adásra neved!
Nem tsak mint nyomtatót, hanem úgy mint diszre Segítőt
Es Haza boldogítót, lássa vigadva Fijad.
Van Fijad? örvendek, ha nintsen adjon az Isten
Es lássad unokád' boldog üdö korait.
Isten azért boldog Új Esztendőre virasszon
Sok számos éveket tölts vigan, és kegyesen!
Szép anya-nyelvünknek legyen Szerelme Te benned.
Azt gyámolítsák bőv kezed, és betűjid.
Radna bizonyosságom, mig Isten Éltedet adja
Szép Magyar Elméket fogja szeretni Szíved.
Es minthogy szereted, pártolni fogja kegyelmed
Ezt várjuk Tőled minden igaz Magyarok.

CSEH LÁSZLÓ.
Cs. Kir. Tanácsos.

T R A T T N E R H E Z.

Trattner, hazánknak hű fija, tégedet
Áldó kezével látogat a' Király;
Petróza néked hódol, éz azt
Adta kegyes szerető Ferenczünk.
Hát a' Magyar szív lángja nem értted ég,
Melly arczatján gyúlad elő, 's szeme
Nem értted olvad háladásnak
Könnyeivé, nevedet nevezvén?

Oh, érzi mélyen tetteid' érdemét,
Mint a' kiszáradt földben epedt palánt
Az éltető felhők' esőjét,
'S porba borúlt kikelend porából.

Most is te fényletsz a' ködös ég körén
Pályára fáklyát, 's a' Helikon felé
Világa tündöklét — ki ösvényt,
Mellyen ezer Magyarok sietnek.

Ott áll kezöknek műve magas helyen,
Templom; sugárát nap ragyogásaként
Hintvén magáról 's homlokán ezt
Látja világ kilobogni „Trattner”

Hallgassak én hát? Hogy ha Dicsőeket
Nem zeng, Apolló, a' szeretett lirát
Tőlem tagadd meg, 's üzz nyiladdal
Rút huhogó bagolyok' helyére.

HOLÉCZY.

A' TEKINTETES ÚR, NEM EMBER.

Egy bizonyos helység előljárója éjjeli őrt fogadván
számára órákat jelentő új verseket készítettek. Az Őr
megtanulván verseit legelőször is így kiáltott:

„Emberek! már tiz az óra
A' legfőbb óltalmazóra
Bizván tehát magatokat
Tüztől 's víztől házatokat
Őrizzétek: — így majd jóra
Virradtok — most tiz az óra! —”

Meghallván ezen kiáltást egy ugyan azon helység-
ben lakozó, és a' tekintetes nevezetért nagyon ádázó ne-

mes hirtelen kifutott és az Örnek mérgesen meghagyta,
hogy többé ezen szóval: „emberek!” el ne kezdje kiáltását; mivel ő nem ember, hanem Tekintetes Úr!

PERLAKY DÁVID.

IDVEZITÖNK IMÁDSÁGA,

Versezetben előadva Hablubka Pál által.

Istenem! nagy a' te Felséged,
Ezen szép világ' alkotmánya
Méltán tsudál és imád téged',
Mint kezeidnek tsinálmánya;
A' vad erdők' rengetegjei
'S a' havasok' setét völgyei,
És minden, a' mi tsak mozog és él;
Hozzád kiálnak, ha a' nap felkél,
„Mi Atyánk, ki vagy a' Mennyeiben.

Te pedig szeretettel tekintesz
E' nyomorúságnak lakhelyére,
'S az égi Kárpitoknak intesz,
Hogy áldás hulljon a' föld' színére,
Ekkor annak, a' ki buba merül
Homloka vig mosolygásra derül,
Minden vigad, minden örül
Mennyei lakásod körül,
'S teremtményeid' szózatja
Buzgó szívvél hangoztatja:
„Szenteltessék meg a' te Neved.”

Te, a' ki tsupa Szeretetet vagy,
Hinek jósága olyan nagy,
Hogy mi azt ki nem beszélhetjük,
Oh engedd, hogy már múljon a' setét,
Hadd lássuk a' vakság enyészetét,
„Jöjjön el a' te Országod.”

De talám sokat is kívánunk
Ezen múlandó életidőre,
Tám az átkot húzna utánunk,
A' mit építünk a' jövőendőre,
Mi légyen jó; azt tsak te tudhatod,
Tőled tsupán merő áldás jön,
„Légyen hát a' te szent akaratod,
Mint a' Mennyben, úgy itt e' földön.”

Óh de még is akkor nem vétkezünk,
Ha a' bús inség' lántzai között
A' mindennapiért esedezünk,
Ha hozzád sóhajt az üldözött;
Hallgass hát; óh hallgass meg bennünket,
„Add meg mindennapi kenyerünket.”

Ne nézd azt, hogy e' földi vétkesek
A' te jószágodra nem érdemesek,
Gyarlóság a' mi sajátunk,
„De te botsáss meg mindeneknek,
Miképen mi is megbotsátunk
Ellenünk vétkezteknek.”

Uram! Uram! óh erős Kővárunk!
Tőled segedelmet várunk:
A' halandóság' porpárnáján
'S a' jelen' komor éjtszakáján
Heresztül törvén tekintetünk
Hozzád jobb világba sietünk —
„Uram! ne vigy a' kísértetbe,
De szabadíts meg a' gonosztól.”

Imé hozzád emel kezet!
A' Heresztény Gyülekezet,
Hozzád óh te Ég' 's föld' alkotója
'S a' teremtes bölts igazgatója!

A' ki osztogatod az életet,
Kimondod a' halál ítéletet,
A' ki jobb életbe vezetsz a' siron túl,
A' hol minden földi bánat elmúl,
Hozzád — csak te hozzád emel kezét,
Az egész emberi gyülekezet;
„Mert tiéd az Ország, a' hatalom,
'S a' ditsősség mind örökké Ámen.”

ÁRTATLAN SZENVEDŐ' FELSÓHAJTÁSA.

Aristides kárhoztató
Héjra irod Nevedet,
Gyüölöli a' képmutató
Nép erkölcsös Szívedet.

Fócion Te Jó! Sírhelyet
Nem nyersz Szülőföldeden;
Midőn épít emlékjelet
Érdemidnek idegen:

Szöllj Belizár a' falakat
Ki tartá meg épségben?
Világtalan kegyfalatot
Hol kérsz utószükségben?

Hová szaladsz vitéz Poenus
Hoszorúdat felejtven,
Karthágóból? 'S Nagy Pompéjus
Rómádat úgy szeretven?

Te legbölcsebb Utikai
Mért nyitod meg melyedet?
Nemde Hazád Rabfjai
Sértik szabad Lelkedet?

Ha Oresztes gyötrelmének
Bűnös vérrel áldoznék :
Halált ellen ma is Vének
Gyűlése kialtoznék.

* * *

Zavar Bárány a' Farkasnak
Ma is éhére vizet.
Kénnye szerint Hatalmasbnak
Ártatlan vérrel fizet.
Z.

R I T K A E M B E R.

Sinopei! Ha ma élnél
Okod volna keresni
Embert. És tán lámpát vennél,
Hogy czélodhoz bírj esni.

Z. *

MYRON TEHENE, RÉZBE ÖNTVE.

Mit bögsz, 's olly mohon a' csecshez, borúcska, minek
kapsz?
Nem toda mesterség önteni csecsbe tejet.

UGYAN AZ:

Látja Myron tehenét, 's bámulván, mondja: ez él — hát
Ennek tölem eredit massa ugyan hova lett? —

PRAXITELESNEK FARAGOTT NIÓBÉJE.

Élőből kövé Isten tett; újra de köből
Élővé engem' Praxiteles' keze tett.

PETRÓZAI TRATTNER JÁNOS TAMÁS
HALÁLÁRA.

Hát el tűntél szeretett Trattnerunk?
Hát kirepültél egy jobb karból,
Mellyel ölelt Magyar Géniusunk,
A' nagy Égbe e' földi Zajból?

'S pedig Élted kellemesb korában,
Melly oda hajla, hogy rózsájit
Szép reményidnek teljes virágban
Szaggasd, -- jó küzdesid dijjait.

Lám foly jajt zokogó Ősz Atyádnak
Hönny árja, 's jó Testvéreidnek,
Tetemid' fedező sír halmodnak
Ormára, mely kelt emlékednek.

Mi Magyarok, kiknek kedveltével
Hebeled hév lángokra forrott,
Kiknek nyelveért melyed tűzével
Mindent megvívni felgyülladott.

Kivántinkal, hogy itt mi Tégedet
Viszont hiven, 's igen szeretvén
Halálhattuk volna hívsegedet
Bús gondolatinkal követvén.

Egybe foglaljuk mely sóhajtinkat,
Hogy bár Téged vissza nyerhetnénk!
Utánnad repitjük fohásztinkat
Érezvén ezentúl, — mit vesztenk.

Bár bús árnya lengő gyász Leplednek
Homor homályt, 's éjt ne vonjon
Szüleményire nemes Lelkednek
És ez velünk együtt borongjon !

De felmarad még is, 's nem enyészik
Neved a' jó Magyar szivéből,
Hasznos létted' mert igyekszik
Hamvadban áldani lelkéből.

Szép emlékedet még is feltartják
Honnodnak késő Unokái,
Setét mélybe döntetni nem hagyják
Ön nyelvünk' sorsának Biráji.

Boldog vagy! — kinek Lelke szét szórván
A' test köteleit, bé hatott
Ama jobb Körbe — hová el jutván
Vég tökéletességre kapott.

Te már nem szenvedsz — mi pedig küzdünk
Ez élet' sok szélvészeivel,
Mellyeket nagy Lelkel kelletik győznünk
Hogy egy jobb lét' reményeivel

El jussunk — hol Te nyugszol mély csendel,
De mi érezzük szép érdemedet,
'S a' hiv Barátság gerjedelmével
Aldjuk jó emlékezetedet.

MERITZAY ANTAL.

ZSIGMOND és LOLLI.

Eredeti Rege.

Ott a' magas hegyek között,
Hol ember is ritkán jár,
Hol Erdélyt a' Magyar földtől
El választja a' határ;

Ott, mondom, a' sivatagban,
Egy égig érő kőszál —
Aljában egy emlék-oszlop
Tsak nem dülő felben áll.

Szomorú fűzek lengenek,
'S magas hársak mellette, —
Az írást a' vas idő már
Rólla leemésztette. —

Egy Öreg, ki vég napjait
A' völgyben ott lenn élte,
Ez oszlopról nékem eme'
Történetet regélte:

„Hajdan úgymond, virágzának
Itt két jó Nemzetségek,
Barátságokat nevelte
Szomszédságok, vérségek.

Egyiknek egy fiún kívül
Több gyermeki nem voltak,
Másiknak egy leánya élt,
A' többiek el holtak.

Zsigmond, 's Lolli, kik majd tsak nem
Egy időben születtek,
Szüleiknek gondjok alatt
Együtt is nevelkedtek.

Innen, még gyenge korokban
Öszve fortak lelkeik,
Egyé lettek, egyé váltak
Höltsönös érzéseik.

Az öregek vigan nézték
Gyermekeik' játékát,
Mert hogy őket öszve adják,
Érték egymás' szándékát. —

Nem sokára felserdültek
A' két ifjú tsemetek,
'S atyaikat előre víg
Heménnyel ketsegteték.

Zsigmond, mint egy sugár tzedrus
Nemes büszkeségében,
Úgy állt, fiatal tűz égven
Minden egy tsepp vérében.

Nyilt, egyenes szív dobogott
Igaz magyar melyében,
Attya példáját követvén
Gondoltában, tettében. —

Lolli, mint az ártatlanság'
Imádandó angyla,
Tizenötödik évében
Olly kellemetes vala.

Bájolt virító ortalája,
Deli, kartsü termete,
Rabbá tehetett akarmelly
Vad szívet, ha nevette.

Nem tsuda hát, ha egymásért
Vert a' szív kebeleibe',
'S a' szerelem bélopódzott
Egybe olvadt lelkekbe. —

A' két öreg az ifjaknak
Látván hajlandóságát,
Öröm könnyel tölt szemekkel
Áldá az ég' jóságát.

Mert reménylék, hogy ezekre
Hagyván szép birtokokat,
Számos maradék tiszteli
Egyszer meghült porokat.

Mind a' két fél nem sokára
Abban meg is egyeze,
Hogy Zsigmond magának Lollit
Mint nőjét el jegyezze.

De Zsigmondból attya elébb
Embert akart formálni,
Hogy idővel tudjon, ha kell,
Hazájának használni.

El végzé hát, hogy Külföldön
Két esztendőt mulasson,
Hogy onnan bőv tapasztalást,
És tudományt hozhasson.

Akkor úgymond', vissza jöven
Hozza haza mátkáját,
Úgy is ifjú, hadd próbálja
Az életnek igáját. —

Hépszemelhetni, melly tsapás volt
Ez a' szerelmesekre,
De még nagyobb sebet hozott
Az el válás szívekre.

Ajulva dült Lolli Zsigmond'
Dobogó hív keblére, —
Zsigmond el fásúlva veté
Magát fel szekerére. —

Ezer áldást botsátának
Valamennyin útjára:
Ezerszer gondola Lolli
Mindennap Zsigmondjára. —

Itt az Öreg egy könny-tseppet
Törle ki agg szeméről,
Nagyot sóhajt, — 's így foly a' szó
Akadozó nyelvéről:

Hajh! de úgymond, máskép' vala
A' sors' örök könyvében
Rólok írva, mint gondolá
A' jegyes pár szívében. —

Én voltam Zsigmond Úrfinak
Akkor, mond ő, szolgája,
Lelkemre kötötte attya,
Hogy gondom legyen rája. —

Másfél esztendőt járánk már
Szerentsésen szerte szét, —
Zsigmondnak tsak haza térés
Háborgatta az esztét. —

Egyszer estve, midőn más nap,
Epen Zsigmond napja lett,
Kapott szegény Zsigmond Úrfi
Hazulról egy levelet.

Megtsókolta örömében,
Gondolván, hogy szeretett
Lollija tám név napjára
Küld neki izenetet.

Olvassa, — 's egy jég borzadás
Futja egész tetemét, —
Dermedve áll, — 's keservesen
Égre függesztvén szemét

Hólnap, így szóll, haza megyünk,
Jaj! talám temetésre! —

Nem szoltam én, — csak az úthoz
Részültem ez intésre. —

Hóra, a' vad oláh zshivány,
Zsigmond búsan ordítja,
Erdély Ország határait
Tűzzel vassal pusztítja.

Menjünk, mert ha nem sietünk,
Azon pokol' fajzatja,
Éltem legszebb reményeit
Örökre feldúlhatja. —

A' ki az ellenség elől
Rettős erővel szalad,
Mint mi jöttünk haza felé,
Olly sebesen nem halad. —

Meg is értünk, hajh! de büra,
Már messziről láthatánk,
Hogy a' tüztől el boritva
Füstölög szegény hazánk. —

Zsigmond, mint egy bús oroszlan
Kit vérző sebe gyötör,
A' dühödt Oláhok között
A' kastélyig által tör.

En is mindenütt nyomában
Követtem jó uramat,
Ámbár már egy vad hiéna
Ált' szúrta vólt vállamat.

Tűznek lángnak ront Zsigmond Úr,
Nem rettegven a' halált,
A' mint feljül egy ablakból
Lollit hallja, hogy kiált.

Épen azon ablak volt ez
A' Lolli szobájában,
Hol számtalanszor mulattak
Szerelmek jobb korában.

Ah! de melly borzasztó látás
Igy találni kedvesét,
Élet-halál közt epedve
Szemlélni hiv jegyesét!

Szegény Lolli a' kinokat
Nem gyözzén már állani,
A' tolakodó füst közzül
Le akara ugrani.

'S ott meglátja Zsigmond' Úrfit
Illy nem reménylt órába',
Sikóltva készül levetni
Magát biztos karjába.

Tárt karokkal várja Zsigmond, —
Már már esik Mátkája,
Lollim, Lollim, repülj hozzám!
Tsak ezt rebegé szája.

Le is rogya az ártatlan
Hajh, de vérbe keverve,
Még ott fenn egy vas szigonnyal
Háta ált' lévén verve.

Hóltig tiéd! — haldokolva
Tsak e' szót mondhatta ki,
'S lelkét a' Zsigmond karjában
Szegényke ott adta ki. —

Igy játszik a' bal szerentse
Az embernek éltevel,
Ha jobbjában mézet tart is,
Mérget nyújt bal kezével.

Igy hervad el zsengejében
A' legszebb lilium szál,
Reggel virít, — 's egy jég esső
Reá tsap, — már törve áll. —

Zsigmondnak így oda lévén
Mind atya, mind jegyese,
Magának is halált kívánt,
'S csak nem kétségbe ese. —

Nem soká, hogy e' Pór-hadat
A' Tsászár szét verette,
Zsigmond Lolliját ama' hegy —
Öldalba temettette.

Nem akarom úgymond, hogy ott
Nyugodjon áldott pora,
Hol azon latroknak dühe
Mindent így letipora. —

Azon Oszlop mellett ötöt
Sok ideig siratá,
De bús lelkét többé semmi
Fel nem vidámíthatá,

Utóljára megünvén már
Szét martzonglott életét,
Kinnal nézven minden napnak
El hunytát és keletét,

Katonává lett, 's el mene
A' pogány vad Törökre,
Belegrád alatt el is esett,
'S ki szenvede örökre.

JAHAB ISTVÁN.

E G Y S Z É P H E Z.

Hajdanában virág Éltem
Liliomok ringatták
A' Bút Gondot könnyen éltem
'S képzetim ápolgatták
A' rózsás Jövendőket.

Leple alatt reményimnek
A' mit czélnak tartottam
Mostan zúzó keservimnek
Özönét felszaggattam
Az Értelem idején.

Bépolyálva boldogságom
A' próbátlan jövővel
Könnyen éltem 's szabadságom
Éltetém olly emlővel
Melly fájdalomim nevelé.

Ezer módon ábrázolva
Néztem a' Jövendőket,
Mély örömmel 's határozva
Szedtem rendbe őket
Életemnek Tavaszán.

Háh! a' midőn koszorúban
Kötözném boldogságom,
Akkor egy sziv háborúban
Vesztém minden vágyságom,
Melly ez előtt ringatott.

Már mostan csak mély fájdalmak
Mind az a' mit tehetek,
Sziv szorulás és unalmak,
Mert tovább nem mehetek
Sok kinaim özönén.

Árván nyögök 's fájdalmimnak
Mind ezek szüleményi,
Hik legnehezb kínaimnak
Leábrázolt reményi,
Mellyek hozzád járúlnak.

Özön módra el boritnak
Epedező képzetek,
Fel hevítnek szomoritnak
Tűrök, mást nem tehetek,
Ha sorsom illy mostoha.

Reményre dült szép Jövendők
Szívem ellen csatáznak,
Hünyor színben lifeslendők,
Hik nevedben úszkálnak
Szívem minden rejtekén.

De! mind ezek Tündér álmok,
Hik nyájasan ölelnek,
Felzúdítanak mint villámok
'S Jövendőkkel emelnek
Érhetetlen időkre.

De! el tűnén e' képzemény
Csak Fájdalmam ölelem,
Szív szorulás a' véd remény,
Mellyel éltem terhelem
Hervadozván Tavaszán.

Csak sóhajtok ömlő szívvel,
Elmém Tenger módon jár,
Olvadozok érzeménnyel
'S Jövendőkre útat tár
Gyúladozó képzetem.

De mi haszna nem enyhülnek
Az epesztő bánatok,

Boldog napim Gyászra dülnek,
Mig zokogva mulatok
Búra merült sorsomon.

Fájdalmaim szüleményét
Zútot szívem újítja,
Lelkem minden érzeményét
Árván hozzád állítja,
Mint hiv Bíró elébe.

Fogadd el hát mint olly kintset,
Hit hatalom teremtet,
A' mellyekre rab-bilintset
Csak az Érdem 's a' szív tett
Néma Fény és Gazdagság.

Úgy is nékem a' képzetek.
Csak szivedről újulnak,
Háladásul ezt vihetek,
Kik özönnel tódulnak,
Mint hívségem jelei.

Óh! kinek is ajánlhatnám
Másnak szívem titkait,
Ha sziveddel nem oszthatnám
Olly zúduló panaszit
Megsebhett, szívemnek.

Nálad nélkül úgy sem élek
Csak kínlódok szüntelen,
Lankadozom és reménylek
Mind. úntalan 's véletlen
De hasztalan nem szünnék.

Beteg szívem érted hevül
'S szakadatlan óhajtoz,
Mig tetemem öszve nem dül
Csak te érted sóhajtoz
Epedező Lélekkel.

Óh akkor is ha setét sár
Gyász fenekén hidegül
Fagyott szívem csak érted sár,
Bár porában öszve dül
'S örök magány fedezi.

A Z É L E T.

Töredék.

Két révésznek vagynak
Az Élet' tengerén,
A' mellyek nem hagynak
Veszélyek örvényén.

Az egyik az Elme,
Ki hajónk' vezeti,
Második a' Remény,
Melly ezt egyengeti.

Bár a' sors szelei
Hajójink ingatják,
De az Ész ereji
Azokat megtartják.

Ha bár a' Bajoknak
Habjai tódulnak,
De Ész 's Remény által
Mindenek el múlnak.

A Z I F J Ú S Á G.

Halandó vagy Ember,
Majd múlik Életed
Ellenséged le ver
Hol nem is remélted.
Nyiló szebb rózsájit
Élted Tavaszának
Szedd fel 's köss koszorút
Az Rény öltárának,
A' melly osztán meg áll
Sors szélvészi között
'S ha midőn el múltál
Rád rózsát kötözött
Gyász sirod felibe
Emlék trónusára
Gyémántal rakja be
E' szót utóljára:
Te Boldog Halandó.

M. MÁRIA SZÜLETTEKOR.

Örüljek-é, 's vig artzal köszöntsem
Benned az életnek első sugárait,
Vagy sírjak, és zokogással öntsem
Reád oh kis Angyal! bús könnyim árjait?
Gyönyörű Látás! midőn fákljáji
Szüz ortaládnak égi lánggra lobbanának:
Gyászos Látás! ha korán prédáji
Lennének egy nem várt sors irigy karjának.
Ah! gyakran melly büszkeséggel szórják
Illatjokat kertünk zsenge viránnyai:
Oh! de hányszor kényyekre tiporják
A' hideg Éjszaknak dühös Orkánnyai.

Feljön az áldott nap láng irtója,
    És arany idővel ketsegtet bennünket;
Alig érjük a' Délt, 's gyász homályja
    A' setét felhőknek bosszontja kedvünket.
De mit tévelygek a' jövődönék
    Ezer Rhimérakkal ijesztő ködében?
Jobb, részt vennem a' jelen időnek
    Magához édesen vonzó örömében.
Áldom, nem siratom lételeidet,
    Boldognak kell lenned jó anyád karjában
Szép Máriám! folytasd hát életedet
    Atyáid' Anyáid' paraditsomában.

D. P.

H A N G Z A T K A.

Laura Sirjánál.

Hönnyezve dülök Laura sirjához
    Lakosi el némultak a' ligetnek,
    Csupán az éj és bánatim követnek
A' holtak állandó nyugalmához;
Létem közelget édes álmához
    Holnap sugári a' vidám keletnek;
    Hány jámbor öszt örökre el temetnek,
'S én is megyek sietve Laurához —
Oh! nem ezek csak csalfa képzetek,
    Fut messze fut az ércz szivü halál
    Oda, hol ennyi kinokat nem talál;
De mig keservimben lehelhetek,
    Az élet alkonyáig őt siratom,
    Le jár az óra, 's el temet bánatom.

EPITAPHIUM A' DUNAPARTON.

Itt nyugszik egy füzfa Hölttö!
Nem kell néki koporsó kö,
Mert Léthe' partjához nem ért,
Rábátol élő Urnát kért.

TAR.

EPIGRAMMÁK.

Két Jobbágy.

Földes Urok képét György márványból kifaragra
Látván társának monda: Találva vagyon,
Tsak kesztyüje hibáz. Kesztyü, felel Endre, nem is kell,
Mert keze szüntelenül a' mi zsebünkbe motoz.

REGGELI LÁTOGATÁS.

A' minap egy reggel Zsuzsit a' szép Szüzet akartam
Megtisztelni, kit olly sok fijatalka imád.
Bé megyek. Egy halavány kísértetkére talállok,
Fonnyadt teste rogyott; szennyes az öltözete.
Ortzáján több rántz volt, mint hajaszála fejének
Ő vala Boldog Egek! millyen a' házi Zsuszi.

A Z U R A S Á G.

A' rakásra tolúlt ételünk mind el hül.
Mig a' sor egyikről a' másikra kerül;
A' fagyos ételtől könnyü csömörlni,
Istenem! be nagy baj télen Úrnak lenni.

ANTRODOCCOI HERCZEG,
BÁRÓ FRIMONT JÁNOSHOZ.

N á p o l y 1825.

Franh nemes vér nemzett, szíved tett Magyarra 1.)

Magyar köntösidet sem idegen varrá:

Mert Magyar Huszárból, Magyar Generális

Lettél 2.) bár Hazadra Lorraini valál is.

Magyar birtokos vagy 3.) nyelved Magyarul szól 4.)

Gyengéd Magyar karok ölelnek 5.) ha nyugszol.

Magyar híres sereg viseli Nevedet 6.)

Magyar szent indulat emeli szívedet.

A' csillag seregnek mellyet visel melyed 7.)

Még egy szép gyémántját Magyar fénybe leljed.

Idvez légy! hogy kétszer egy Országot nyertél 8.)

Antrodocco Herczeg-polczra méltán léptél 9.)

Érdem jutalmidon örvend a' Magyar nép,

Mert hazafi szíved mindig egy, mindig ép!

J E G Y Z E T E R.

1.) Örvezdeve és ditsekedve nézhet és néz a' Magyar Haza olly fíjaira, kiket egész Europa esmér, kikekedvellnek a' Fejedelmek, betsülnek az élők; kik vát losztásokkal meg ditsöitik azon Hazát, mellyet válosztottak. — Illy Hazafi az Antrodoccói Herczeg Báro Frimont Mária János, Cs. Kir. belső titkos Tanácsos, a' Lovasság Generálja, a' Velentzei General Commandó' Hormányozója, a' Nápolyt el-fogláló Cs. Kir. Sereg' fő. Vezére, és egy Huszár Ezred' Tulajdonosa. Született 1759-ben Fenestrange nevü helységében Lotharingiának. Hazáját ifjú korában (a' mint a' következő jegyzet mutatja) el hagyván, Cs. Kir. szolgálatba lépett, hol,

Szép - Literatura. 1824.

kevés ki vétellel, szüntelen Magyar seregeknél szolgálván, a' Nemzet' szokásait, nyelvét és sajátságait annyira magáévá tette, hogy a' Felséghez a' hazai Indigenatus' meg-nyerése végett be-adott kérelmében, teljes jussal így fejezhette ki magát: „Supplicans ab, exordio sui servitii militaris, usque praesens actuale Supremo Ducis Officium, continuo, sine ulla quasi interruptione, non ad alias, quam legiones Hungaricas servivit, quo facto gentis Hungariae indolem, genium, linguam et et consuetudines quam optime imbibit, sibi que notam et perspectam adeo reddidit, ut exinde haud parum emolumenti pro servitio militari promanaverit.

2.) 1776. 1. April. Wurmser Huszár Regimentjéhez lovas katonának assentáltatott, hol a' következő esztendőben Háplárrá lett, 1778-ban Al Hadnagy, 1787-ben Fel Hadnagy, 1789-ben Másod, 1794-ben Első-Hapitány leve, a' Regimentnél. Innét 1796-ban a' Tót és Horvát Országi Szélek Huszár Testénél Fő-Strázsa-Mesteri Rangot nyert, 1797-ben ezen Rangal által lépett Barkó Regimentjébe, onnét ugyan azon esztendőben Wurmser Regimentjénél, Obrist-lieutenantá emeltetett. 1798-ban Bussy Lovas-Vadász-Regimentjének leve Oberstere. Huszon négy Esztendei és kilentz hónapi szolgálatja után 1801-ben General Majornak, 1809-ben Feld-Marchal-Lieutenantnak, 1813-ban a' Lovasság' - Generáljának neveztetett ki.

3.) 1819-ben Ő Felsége néki a' Palota, Strakos és Drazezt falukból álló uradalmat, Bihar Vármegyében, kegyesen conferálni méltóztatott.

4.) Nem tsak tökéletesen jól, és szeretve beszél Magyarul; de még minden, nyelvünkön hozzá utasított számos levelekre is rend szerént Magyarul felel.

5.) Hitvese Mitternburgi Mitterpacher Katalin, Magyar Nemes házból. Szerentsés házasságoknak gyümölcse egy fiú és egy leánya.

6.) 1806-tól fogva a' 9-dik számú Magyar Lovas Ezred Tulajdonosa. Ezen Ezredet 1688. Gróf Czobor, Ádám állítá fel. Később Tulajdonosi ezek voltak : Gróf Pálffy János, Ebergényi László, Gróf Csáky Imre, Gróf Nádasdy Ferencz, Gróf Erdödy János. Emlékezetes ezen magát minden időben fényesen ki jelelt Ezrednek történeteiben, hogy az éppen száz esztendő előtt is Siciliában volt, hol annak most is egy Divisioja — Palermóban tanyáz.

7.) Ezen Rendek ékesítik :

Austriai Cs. Hir. Leopold nagy keresztje,

— — Vas-Horona 1-ső rendű Vitézi,

— — Maria-Therézia Commandeur Keresztje,

Orosz Tsászári. Sz. Alexander Nevsky Vitézi Keresztje,

— — Sz. Wladimir 1-ső rendű Vitézi Ker.

Francia Királyi Sz. Lajos nagy Ker.

Nagy-Britannia Hir. Bath Rendjének nagy Ker.

Borussiai Hir. Veres sas 1-ső rendű Vitézi Ker.

Sardiniai Hir. Annunciáda Rendjének Vitézi Ker.

Két Sicilia Hir. Sz. Ferdinánd Nagy Ker.

— Hir. Sz. Januar Vitézi Ker.

— Hir. Sz. György della Riunione Nagy Ker.

Bavaria Hir. Max. József Nagy Ker.

8.) 1815-ben a' Császári Királyi sereget vezette Italiába, kezdette, és folytatta a' hadat Murat ellen 29-dik Aprilisig, a' melly napon Riminiben a' kormányt Feld-Marschal-Lieutenant Bárá Bianchinak által adta, mivel hire érkezett, hogy a' Francia Marschal Suchet, 80,000 emberrel Piemontba be rontott. Frimont seregét, Milanóbol, holott az össze gyűlt, Turinon és a' Nagy-Bernhard havasán által vezette Francia-Országba, meg vette utjában fort l' Ecluse és Grenoble várait, meg hódította a' jól meg erősített Lyon városát, és magát a' Loire vizénél, a' Cs. Kir. Nagy Armadához kapcsolta.

1821 a' Nápolyi pártosok ellen vitte. Ő Cs. Kir. Felsége; Hadját, mint Fő Vezér, és az Országba a' nyugalmat vissza hozta.

9.) Ő Hét-Siciliai Felsége 1821-ben ötet Antrodoccoi Herczeggé nevezte ki, és 220,000 Ducaitval (egy Ducato éppen 5 huszas vagy 100 xr. pengőben) dotalta. Ő Cs. Kir. Austriai Felsége 1821-ben 17-dik Decemberi kegyes Rendelésével, a' Herczegi Titulus' el-fogadását, és véle - élésnek jussát meg engedni méltóztatott. — Nápolyban külömbség van a' Duca és Principe között. Ez amannál előbb való. Frimont Principe, Németül: Fürst, a' melly czimet néki az udvari hadi Tanács, és minden egyéb fő helyek vagy Autoritások, az előbb említett Cs. Kir. Rendelés szerint meg adnak.

A' HAJTHATATLAN.

Harmatos, mert a' nap nem süt
Még, a' virány' kebele,
'S Chloe már is olly vig dalt üt,
Hogy zeng a' hegy és völgy bele.

Hallja Dámon, és mond: kettő
A' nyájamból tied lesz. —
De reá sem néz, tsak lejtöz ő,
És még nagyobb zajgást tesz.

Igy szollitja aztán Méris:
Talán gyürü és tsók kell? —
És nem hall ő, tsak tovább is
Szökdétsel és énekel.

Ah! mond Alcon: ennek fülö
Szive másért gerjedez. —
Erre tsalfán mosolyog ő,
'S tovább ugrik, 's zengedez. —

L O L L I.

Láttam viritó Tempe' vidékein
A' rózsabokrok' piperes Asszonyát
Tündéri fényben lelkesíteni
Tánczait a' nevető Hegyeknek.

Láttam szemének mennyei lángjait,
'S két sor rubintját édeses ajk'inak,
'S artzán a' hónap lágy vegyültét
A' kiesén derülő pirossal.

Érzem Nectáros szájja' lehelletét,
'S forró keblének balsamos halmait,
'S csigás haján, és drága terbű
Lágy fülein szemeim legeltek.

E'rzettem hattyú karja hogy áltölelt,
Gyöngyös nyakának báj alabastromát,
E'rzettem ékes termetének
Minden egyéb kelemét — 's tsodáltam. —

És még se lobbant lángra komor hevem,
Pedig ki hinné, ennyi parázsokon, —
Mint a' kevély szirt, fel se vettem
A' zuhanó habokat körültem. —

És Lolli nézzen tsak mosolyogva r'ám,
Tsak szökjön özként frissen előttem ő,
Már is megigéz, 's győzedelmét
Elbetegült kebelem dobogja.

De oh, ha ő megjátszana engemet!
Ha szive másért égni találna — hah! —
Már e' tzigázo képzeletre
Is hidegül tetemem — 's alélok! —

S.

BÁRO SZALAI BARKÓCZY ANTALNAK
Á' RNYÉKÁHOZ. *)

(Világos Vár' omladékain Arad Vmegyében 1809)

Itt! itt! szent ányék! e' rakásra romlott
Homoly ormoknak tsendes magányába,

Hol a' régi kor' mive porrá omlott,
Jer! itt lebegj a' Századok' mohába!

Itt szentelek könnyet Emlékednek!

Hol az ősz kor' ditsőség'it mutatják
A' Századoktól megzödült kő szirtek,

'S hol a' mulányt denevérek siratják!
Itt, itt szent árnyék! hol hajdan a' tsata

Menydörögve rengetvén a' falakat,
Halált megvető nagy Fijait zuzta

Agyon, — osztva halhatatlanságokat.
Itt szentelek én könnyet Emlékednek!

Hol hajdan világhírű zászlók küzdtek
A' szelekkel, — 's mint a' győzedelemnek

Örangyali, a' zajhan úgy épültek.
Hol méltóságát az ősz századoknak,

Az elfajultt Jelenkor szivdobogva
Látja minden porában a' mohoknak;
'S szent lelkesüléstől forrón buzogva,

---

*) Ezen még tsak alig férjű kort érő Vitézünk, Zemplény' Felköltjeinél szembetünő, érdemei által Kapitányi rangot viselvén; másfél hónappal azután, hogy a' zászlóhoz felesküdt, 1809-ben ezen szomorú esztendőben (melly még most is keserű könnyeket fatsar ki minden Hazafi' szeméből) Junius' 14-dikén Győr alatt, seregének homloka előtt, egy kartáts által ditsőséges Vitézi halált nyert. Valóban azon erős nagy lélek, mellyel ezen Ifjú Leonidas ki tündöklök azon levelében is, mellyet halála' óráján irt a' Vmegyéhez (L. Hébe 183 old.) minden Magyarnek remek példa lehet, 's megtáfolhatja azon szomorú véleményt, hogy már máj időben nem találkozna igazi lelkes, és ősei' nyomát követő Magyar. —

Hol a' multt kor' boldogságának képét
Az omladékok vissza bájoltatják ,
'S a' mái Magyarnek pihegő keblét
Kemény sohajtásokkal megárasztják.
Itt , hol a' magány édes emléket szül
Az ősi egyenes lélekről , 's szívről ,
Hol a' Hösek' ditső árnjai körül.
Lebegik a' vándort mindenfelől.
Itt ! te is itt lebegj , e' szent helyen !
Barkóczynak árnyéka engem körül !
Itt ! hol Néked áldozott könnyemen
A' Haza' könnye is tsillog , és örül.
Itt ! te is itt lebegj e' szent helyen ,
Melly a' Hazáért megholtakkal tele ,
Itt , hol teneked dobogó keblemen ,
Dobog , 's ver a' Hazának is kebele !
Itt lebegj Te is e' szent dűledékbe ,
Melly örök Emlék Öseidnek 's Néked !
Itt , hol Érted élő emlékembe ,
Virágzik a' Hazának is emléked ! —
Nem nyögdezt a' Te Hazafülságod ,
A' mostanidő' balgatagságának
Lántzai alatt , 's vitéz Ifjuságod ,
Remek példa Hűnnia' fíjainak !
Nem tette a' táborkürt' harsogását
Zordonná Néked a' mái pulyaság ,
Rettentővé se a' Tsata' zugását ,
A' kéjekbe fult mái Magyar hívság !
A' Hazaszeretet' tüzen kebledben
Nem győzhetett semmi korbelt vadkény ,
'S ahhoz járult szent kötelességedben
Minden tántorodást megtiport a' Rény !
Örülj Hűnnia ! nem dültél porba még !
Bár fájdalom ! fényed nem egészen szüz ,
De Barkóczynk vérrel mutatta , hogy ég
A' Hazaszeretnek oltárán tűz !

Örülj hát Hazánk, és ti ébredjetek
Szent Hamvak, kiket e' hantok fedeznek!
Ébredjetek oh! kiknek már nevetek
Nintsen zászlóján a' Világ' hírének!
Elevenedj te! magad is elhalt kor!
Ki ős érdemidtől megszentesülve,
Hiséred az ujjult kornak mindenkor,
Ez omladékot a' mohokba ülve!
Térjetek oh! valódi létre vissza!
'S lássátok, hogy még most is Nagy a' Magyar,
'S vérét Hazájáért a' föld még issza,
Ha azt dulja 's szaggatja Ellenagyar.
Lássátok, hogy most is sokan követik
(Bár időnk nemtelen) lépésiteket,
'S hogy most is forró szívvvel ölelik
Hasonlókra gyulva Rényeiteket!
Lássátok, hogy Hazánk olly Magyart nevelt,
Kit még a' halál se győzhetett;
Mert midőn el vette tőle a' lételt,
Akkor prédája Halhatatlanná lett.
Jer! szent Árnyék! kinek ezen sorokba
Szívem' legtisztább érzésit szenteltem!
Jer! 's lebegj fel Elődeid' nyomokba,
En Emlékeddel már idvezültem!
Jer! 's lebegj fel Hunyadinak karjába!
Örömmel szorít mint fiját kebléhez!
Oda a' halhatatlanok' sorába
Téged' koszorúval váró Zrinyihez! —
Téged' fognak majd karjaim ölelni,
A' Kronikáknak minden soraiban!
Téged' fognak azok forrón ölelni
A' Zemplényi Emlék' oldaláiban! *)

---

*) Ezen Emlékoszlop az említett 1809 esztben emeltet-
tett Ujhelyben (Zemplény' buzgó Hazafijainak szent

Perkette Munkácsy János, Muzsikara alkalmaztatla Röthkreisz Ferentz

Hang

Lento

Daph ne lád haj dan ke gye sen mo solygtak nap jaim svidám ki ke let re
 Mai sok á bü töl ha ta lán zo kögtak gond ta lam kedvel ma gam el tse

Piano Forte

kél tem, á Ta vaszt Nyárt Orst e nye leg ve el tem si pot á Nin fak ö-rö-mim-re
 rél tem így le-szen min de g e-gek árt re ményltam Haj! de szél vé-szim kö-zel itt bo

fog tak si pot á Nin fak ö-rö-mim-re fog-tak,
 lyog-tak Haj! de szél vé-szim kö-zel itt bo lyok tak.

a Tempo.

dolce.

Egy pil - lan - tá sod sze - re - lem ve gyűjtött nyá - jas es deklés ro koga kö riűlted bá - na tim

à tempo

tud tan nevetés ke riűlted, Nő az ör vény már feneke re siűtött.

aparte

Csak te bol dog légy öröm a ha

à Tempo

aparte

Lá lom légy is a nyugtát tudom ott ta lá, lom légy is a nyugtát tudom ott ta lá lom.

crescendo

Collaparte,

Téged' (ha Hazám' sorsa hartzba vezet)

Fergetegében az ütközeteknek!

Téged' midőn majd égeti keblemet

Szent neve a' Hazaszeretetnek!

Lengj! hát elkedveltt Árnyékom! Édeni

Helyedre! lengj el te ezerszer boldog!

Itt Emléked tsak akkor szün meg lenni:

Midőn már egy Magyar' szive sem dobog.

SALACZ LAJOS.

LUOIZ' A' RNYÉKÁHOZ.

S o n e t t.

Egész valómat bánatom' tele

Megfagylalá, 's tsak most lövelle rája

A' felderülésnek tsekély szikrája,

Szót bánatom sokára most lele.

Meghalt Luoiz, kedvem kiholt vele,

Nem ingerel már a' tavasz' pompája,

Mert a' Világnak minden éke, bája

A' sirba e' kegyessel omla le.

Jer! kedves Árnyék! jer lebegj körül,

Egykor bal oldalam tsak érted ége!

Most is tsak emlékednek él, 's örül.

Oh képzelődés' tsalfa semmisége!

Kihitte volna azt, hogy a' sirnak

Törvény'i e' remekkel is birnak?

NAGY JÓSEF.

---

igyekezete által) azon Vitézeknek, kik vagy ditsően meghaltak, vagy tisztos sebekkel terhelve, még életben vannak a' Nemesség közzül.

A' SORSHOZ.

Oh! Sors szent rettegés közt fordulok
Höd szönyeggel bévont barlangodhoz!
Nem zúgva, de vérző szívvel borulok
Örök időkre tett thrónusodhoz! —
Mig könnyü lepke szárnyak emeltenék
Kis közömön nyiló virágokon;
Örömkoszorut fűztek az Istenek
Kényemnek minden csipke lombokon!
Nem inga gyász Ciprus Jázminim között,
Bár szűrt rózsafám, de nem sebhett;
Estvére egy liliummal furtözött
Geniusz selyem hantra fektetett.
Álom szellők között felém lebege,
'S keblemen szunyadt a' Fántázia,
Legyezett a' Szülfek' varázs serege —
Csókkal költött fel a' Sympathia.
Rövid, — de kedves szaka az életnek!
Több mint semmi, kevesebb mint való!
Az évek téged' könnyek közt nevetnek!
Ha boldogit nem álnok a' csaló. —
Repült a' Hor-Isten, 's földhöz ütötte
A' szemkápráztató Játékokat,
„Gyomláld ki“ tirán hangon menydörgötte,
„Gyomláldki a' fattyú virágokat!
„Lépj fel a' munkásság' bértz templomába,
„Esküdj fel vezérlő zászlójára,
„Lelketlen bálvány dül vissza sirjába
„Bámulva fel, 's nézve magára!“
Izzadt Istenné adj tanú szózatot!
Nem rogytam-e reggel zsámolyodhoz?
Nem vittem e verijték-áldozatot
Estre szirt-utakon oltárodhoz?

Láttam miként sétált bársony ruhában,
A' henyesség a' kény' lágú karjain,
'S önn kezem rakta kalangyák' árnyában,
Szunyadt a' gyönyör' mohvánkösain,
Vig örömek mosolyogtak feléje,
'S körül tántzolták szendergésében,
Egy tündér Anyakint tette melléje —
A' bőség' szarvát még bölcsőjében —
Oh! Sors szent rettegés közt fordulok
Köd szönyeggel bevont barlangodhoz!
Nem zúgva de vérző szívvvel borulok
Örök időkre tett thronusodhoz!
Verijtek — könny — 's vér tseppeket elődbe,
Viszek, verijtek — könny — 's vér tseppeket!
Tedd hibázni nem szokott serpenyődbe,
Mérd meg, 's mérd ki megszolgált béréket.
„Némulj meg! pálczámat bölcsődhöz tettem,
„Mikor a' semmiből kihívtalak, —
„A' kormányt eszed' 's kényednek engedtem,
„Nem biztatván, én meg nem tsaltalak” —
Koldusbot' 's Királyi pálcza' osztója!
Értlek! kormányom' törtt darabjait
Felszedem, 's a' hol visz éltem' hajója,
Hüzdöm a' világ' tengerhabjait. —
De ah! hogy pálczádat böltsömhöz tetted,
Ketté törte a' Világ, — magának
Fő részt tartá, — kormányol helyetted,
'S nyögve is hódolnom kell szavának!
'S magad, mikor a' létnek parantsoltál,
Hogy avasson az élet' tisztjébe,
Magad egy szűk határ körhöz lánczoltál,
Árok 's hegy állott utánnam, elébe.
A' völgy' virágit szoptató csermelye'
Partjain plántálj czedrus tseme-ét,

Nem bosszantja soha elkorosult feje
 Héselve a' fellegek' röptét;
 A' virág Hirályné' bíbor pompája
 Nem díszlik a' Libanon. — Hartzoltam
 A' virtus' nagy hartzát 's bér koronája
 Gyanánt tövispályát tsókoltam.
 'S mind ennyi a' jutalom, mellyet vettem,
 Új hartzokra küldted a' sínlődöt,
 Alérdem tűzött diadalt felettem,
 'S gunyolta a' hasztalan törődöt! —
 Haggyán! egy révpartot nyilni látok
 Világ' tenger örvényei között,
 Oda! — ott fel fog egy jobb remény' foka,
 Oda! — ha itt hullám 's vész üldözött; —
 A' sir — egy titkot olvasok kebléből: —
 Vélem fog a' boldog belé dűlni,
 Én eluntt — ő bálványozott létköréből.
 Én megszűnök nyögni, — ő örülni!!!

SZÜCS SÁMUEL.

GRÓF SZÉKI TELEKI KATALINNAK SIRJA FELETT.

Non omnis moriar multaque pars mei
 Vitabit libitinam — — —

HORAT.

Melly bús zsibongás? melly darabos jajok
 Törnek fel a' tág Égbe? mi bánatok
 Birják az eltiportt örömek
 Helyeit, e' szomorú vidéken? —
 Itt egy sohajtást már csak alig lelő
 Ha férj eped, mert kedvese' hamvait
 Érzéseken kívül pihenni,
 Egy örök álmodozásba látja.

„Elhunyt tehát Ő” (igy rebeg ott Lajos,
A’ kit feszít a’ bánatok’ árja) „Oh!

„Elhunyt kit én száz életemnél

„Többre betsültem! örökre eltűnt.”

Itt négy Leányok festik az érzemény’

Belső vonásit fátyolaikkal, és

Tördelt foházkodással áldják

(Mert szavokat lekötötte a’ bú)

Annyok’ porát, ’s így öszve ütődnek a’

Köz fájdalomnak bélyegi a’ jajok —

Kedvelte el hunytán az erkölcs

Még maga is szomorú — eped, sir.

Gyász Scéna! mellytől tsüggedező fejét

A’ vad halál is félre vonítja, és

Prédája könnyzáport facsar ki,

A’ szomorúk’ lesütött szeméből.

Szüntesd siralmad! Isteni része él

Annak, kit e’ gyász boltba lezárva látsz,

Él ott, hol a’ bérét aratja

E’rdeminek, neve él közöttünk.

Él mind azok közt, a’ kik az érdemet

Betsülni tudják. — Béke az ő betses

Meghült porának. Hasznos élte

Volt nemes, és követésre méltó

NAGY JÓSEF.

RISFALUDI RISFALUDY SÁNDORHOZ.

(A' Havasokról 1825.)

Mi Ég sugaltta vágy tüzel, és dobog
Olvadt szivemben? melly tsuda érzetek,
'S fellengős ösztönök ömlednek
Rék Bslaton te feled szivemből?

Mi szent erő van Mágusi habjaid'
Zajgó halmiban? 's partjaid' zöldelő
Ligeti m'ért vonnak magokhoz?
Mondd szeretett tavam, és fejtsd meg azt!

Kebledben fénylő Isteni Virgilünk'
Varázs lantjának bájos arany szava,
Tán e' vad tájra is elhatott,
Istenesíteni a' por embert? —

Oh! de hová ne hatna el éneked?
Melly nap kerültte tájt ne keresne fel?
Melly barlangot ne idvezitne,
Érdemeket haladó malasztod?

Oh! jól elhatott e' havasokra is,
Hol az örök hó, 's fagyba merültt. jegek
Elfásítják az ember' szivét,
Oh! de te feltüzeled lantoddal!

Ugy van oh! itt is, már nemesítik az
Elaludt szivet, mennyei tollal irt
Erkölsős ártatlan érzésid,
'S szárnyra kapó gyönyörű ideád.

Itt is ébred már porba hevertt Magyar
Hazafiságunk, — biztos erőre kap,
'S a' hálának szent érzeménye
Sarjadosz, és te feléd szívárogoz.

Fogadd el azt, mint indulatom' heve'
Küldöttjét, melly most áldozatul viszi
Szíve' mindenét e' sorokkal,
Kisfaludynk teneked reszketve!

Hah! te gyenge toll! célra törekszel-e?
Mért sietsz gyáva! hálaadásra? mit
Akarsz ezen tsekély sorokkal? —
Haj! de silány 's tehetetlen vagy te!

De mit szenteljen a' Haza óh! neked?
Mint jutalmazza meg remek ügyedet?
Melly égi Laurus koszoruzzon
Érdemidért Hazai Virgilünk? —

Fagy szirtjeinkhez hogy szavad eljuta,
Olvadni kezdtek, 's tsillogó könnyeket
Hálául áldoznak, 's Lakosi
Nagy Nevedet szíveikbe vésik.

Egy örök Emlék lessz jutalom Neked,
Mellyet egy idő-hartz se törül ki az
Igaz Magyar szívből, 's érdemed
Századok' ormai közt is vírit.

A'zordon sirnak zárjai hullanak,
'S nem temethetnek néma göröngyei
Nagy lelkeket el; mert nevek a'
Századok' érdemi fáján virág. —

'S ha ezen szavak, mellyeket lángoló
Erzésem írt itt, most hidegek Neked
A' papiroson; — gondold kérlek:
Hogy tüzesek, melegek szívemben!

A' GÁRDISTÁK LONDONBAN, ESZTER- HÁZYVAL.

S o n e t t.

Zsíb'gó zajjal tolongva sietett
Londonnak népe az utszán, 's kéjébe
Hrónikák ébredtek fel lelkébe,
Megsejtvén a' Magyar tündéreket.

Hajlongó kolcsagjaik közt lengett
A' hajdani Magyar kornak Örlelke,
A' Nagy Zrinyi' 's Hunyadinak érdeme,
Forgó kardjok' tsillámiban fénylett.

Egy méltóságos érzés sarjada
Minden Nagyban, Porban, 's a' fény Jelenet
Minden lelket tűz szárnyra ragada.

Mosolygj le reánk Anyánk Therézia!
Pillantod Pálfikat újra teremthet
'S te igyekezz' ragyogni Hunnia!

Rejtett szó.

A' fejemet vára' megavultt falaikra ragasztá
A' szent természet, 's régibb nagy fákra tekerve.
A' lábom mester, fával yan dolga. Egészen
Alföldön város, híres hajdanti tsatáról.

SALACZ LAJOS.

INTŐ SZÓZAT.

— — Fortunae te respondere superbae
Liberum et erectum, praesens hortatur, et aptat.

HORAT.

Van, van az Embernek léte' fő végére
Oly jó kalaúzza, bizonyos vezére,
Mellynek sugallását ha hiven hallgattya,
Rízfahott ösvényét bátran folytathattya.

Nagy Alkotójának tévén bölts kegyelme,
Hogy a' fellyebbező nyughatatlan elme,
Bár mint erőlködgyék, azt által ne lássa,
A' minek nem szükség 's nem használ tudása:
Távozzék bűnétől a' vakmerőségnek,
Tartsa - meg törvényt az emberiségnek;
'S határban maradván józan tudománnya,
Ura' tetfzésének okát ne kívánnya, —
Hogy, fel nem érhetvén, a' mit Istenének
Örök végzése homályba rejtének,
Ha balgatagságát végre tapasztaltya,
Büfzke gyarlósága' szégyenét ne vallya!

De tudván, hogy tilos, köréből kitérni,
'S halandónak az Ég' titkaihoz férni:
Tanúllya voltaképp' magát megismérni,
'S tetteit, szándékit erejéhez mérni!

„Szívének érzése, 's eszének világa,
'S mind jóra, mind roffzra, tellyes szabadsága,
Melly már itt a' földnek porából felvéfzi,
'S a' menny' lakossihoz hasonlóná téfzi; —
Elméjének olyan tsuda tehetsége,
Mellynek határt nem vet a' föld' kereksege,
Egek' magassága, pokolnak mélysege,
'S Nap', hold', és tsillagok' fzörnyű meffzesége; —
Oly kedvére képző 's alkotó hatalma,
Mellynek napról napra terjed birodalma,

Melly Idönn 's halálonn győzedelmet vehet,
 'S századok után - is mindenha jöt tehet; —
 Belső szent tüzének vígasztaló fénnye,
 'S jobb jövődjének serkentő reménnye,
 Melly a' hiv Küszködöt pálmával biztattya,
 Sírjáig késéri, 's még ott sem hagyhattya,
 Még ott - is a' Jóknak jutalmát igéri,
 'S a' Szenvedők' Attyát irgalomra kéri: „ —
 Ezek a' nagy Égnek olly főbb ajándéki,
 Mellyeknél szebbeket nem adhata néki;
 'S mellyekkel ha mindég józanúl, böltsen él,
 Lelkében nyugalmat, 's kedvet lel ISTENNél!

Jó, vagy bal tettei' következtében,
 Végbe - vitt szándéki' megértt gyümölsében,
 'S ön-magában lévén első fizetése,
 (Érdeme' jutalma, 's büne' büntetése):
 Saját választása 's elfzántt akarattya
 Égig emelheti, 's földig alázhattya, —
 Égig! az Istenség' örök trónussáig;
 'S földig, a' baromnak veszendő poráig!

Miért mit válasszon, 's mire legyen gondgyá,
 Azt szive 's elméje világosan mondgya.
 E' két vezér' 's biró' szoros egygyessége,
 Földi boldogsága' kívántt tellyessége;
 'S vízont ezek' viíffzás békételensége,
 Élte' legfőbb átka 's szerentsétlensége!
 Miglen e' kettőnek egygyező szózattya
 Serkenti, pályáját bizvást folytathattya;
 'S valamig azt híven követi, hallgattya,
 Győzedelme' díjját bizonnyal várhattya.
 Söt így lehet már itt Annak igaz képe,
 Hit imádva tisztelet a' Föld' minden népe;
 Ki, lételre hozván, szabadon alkotta,
 'S annyi lelki jóval ingyen megáldotta;

'S a' ki (vizsgálója szíve' rejtekének
'S egy bírāja lévén minden ösztönének),
Ámbár, hogy láttassa hitének erejét,
Néha rá botsáttya késértő vesszejét,
Sem erőtlenségét 's baját nem felejtí,
Sem bánatos lelkét kétségbe nem ejti:
Mig maga, követvén vezérő tsillagát,
'S bízván Istenében, — el nem hagygya magát!

Belsejébe lévén beírva törvényre,
Nem tsal bízodalma, nem tsalhat reménnyre;
Ha szándékit ahhoz úgy alkalmaztattya,
Hogy szebb érzésivel egygyez akarattya.
Mert, ha tévedne - is a' homályos elme,
Szin-okokra nézve hibázván értelme:
Nem téved a' szívnek tiszta gerjedelme,
'S tsak jóhoz, tsak széphez vonzó hív szerelme;
Nem téved ösztöne lelke' vágyásának,
'S útmutató fénnyre hite' világának, —
E' jele 's záloga fűbb származásának,
'S jövődöbéli szebb, boldogabb sorsának!

Ezt kövesd, ettől függj. Mert szerentsétlenné
Tehet ugyan téged ama' vak Istenné,
A' kinek változó kényes akarattya
Ügyetek' szüntelen keveri, forgattya, —
O! ki, bár mosolyog, és kedvezni látszik,
Mindenha tsalárdúl 's kegyetlenül játszik;
Száz Jámhort eltapod, mig egygyet felemel;
'S háborút viselvén mindég az Erdemmel,
Ha kinek ma méltán legszebb koszorút fűz;
Holnap talán abból legnagyobb tsúfot űz!
Ő szerentsétlenné tehet ugyan téged,
Gonófszúl megtsalván minden reménységed':
De boldogtalanná — tsak úgy 's akkor tehet,
Ha szíved hív tanúd 's pártfogód nem lehet!

Mig ennek nem vádol titkos érzeménnyel,
'S biztatván jövendő' éltető reménnyel,
Hited' fzent lángjának el nem borúl fénnyel:
Nem árthat a' bal Sors' üldöző vad kénnyel, —
Melly, bár ha testedet gyötri, sanyargattya,
Bár elméd' nyúgalmát egygyre háborgattya,
'S szivedet kinokkal kísérti, szaggattya,
Lelked' méltóságát meg nem alázhattya!

Úgy van. A' kit az ész vezet sugarával,
'S egygyezvén szívének fzebb indulattyával,
A' jó lelk'-isméret fedez paizzsával, —
Feltehet a' Világ' 's Pokol' hatalmával!
Vele lévén mindég 's mindenütt Istene,
Mind a' kettő' mérge sem tehet ellene.
Mert — lántzra, tömlőzre, halálra vethetik:
De bátor nagy lelkét meg nem rettenthetik;
Melly, végére jutván a' földi pályának,
'S lakossa lehetség menneiei honnyának,
Szárnya' szabad reptét az Égnek intézi,
'S ellenségi' dühét mosolyogva nézi.
Így a' királyi Sas, köfzikla - fészkében,
Tudván, üldözője mit forral szívében,
Mig ez, halálos tsöt forgatván kezében,
Intselkedve lappang a' fák' rejtekében,
Kirepül! 's felhatván a' magas egekre,
Nemes büfzkeséggel tekint a' völgyekre;
'S mig más gyáva madár — itt sövényenn tseveg,
Ott, eledelt lesvén, motsár felett leveg,
Vagy odvak' 's barlangok' homályjának örül:
Ő szabadon kereng 's vígad a' Nap körül!

Légyen, hogy a' Rossznak gyöz gonosz hatalma,
'S a' Jámor-Igaznak ritkán van oltalma;
Légyen, hogy jó tettét itt bér nem követi,
Söt gyakran a' Világ' bűn gyanánt bünteti;

'S hogy jövendőjét-is a' sir' túlsó partya
Sűrű ködbe rejti, 's elfedezve tartya:
Van ISTEN! van! 's láttya mindent látó szeme,
Mint tür, miként fzenved, 's melly bért vefz érdeme!
Él a' magasságban a' Jók' kegyes Attya,
Ki bánatos lelkét megvigasztalhattya!
Élj O! ki jutalmát bőven megadhattya,
'S hitét, bizodalmát nem tsalatkoztattya!
'S van itt-is birája, van ítélő-széki,
Melly még igazságot szolgáltathat neki.
Eljöhét majd eggykor az ítélet' napja,
'S bosszút állhat Klió' bátor és bölts Papja:
Hi, látván az Álnok' bünös diadalmát,
'S felfogván a' Jámbor' elhagyott oltalmát,
Míg amannak átkot 's szégyent mond fejére,
A' hív Szénvedőnek új fényt hoz nevére —
Hogy áldás (erköltse' földi végső bére)
'S ditssösség kövesse nyugalma' helyére!

BATSÁNYI.

AZ EGÉSZSÉGET ASSECURÁLÓ INTÉZET. *)

A' téli hirtelen változó idő sok nyavalyákat is okozott, de sok embert a' haláltól rettegni is tanított; nem tsuda tehát, ha a' társaságokban a' rossz idő, a' betegségek, az orvosok és a' halál, mint egymással szoros atyafiságban lévő tárgyak gyakran elő

---

*) Néhai B. Podmanitzky József Ö Excellentiája' tréfas gondolatjai szerint készült, 's vele kevéssel halála előtt Bárá Podmanitzky László, Doctor Ufer, 's többek' jelenlétében közöltetett is.

A' Red.

hozattak. Illyen alkalmatossággal egy Ur, kinek jeles eszét 's kellemetes természetét mindnyájan esmérjük, idő-töltés' kedvéért e' következő furtsaságot beszéllé nekem, melyet olvasóimmal közleni sietek.

„Ritkább lenne a' betegség, bizonyosabb a' meggyógyulás, 's így ritkább a' halál,” azt mondá, „ha az emberek az én tanátsomat követnék; de az egész bajnak oka azon rossz módon fekszik, mellyszerint orvosainkat fizetjük. Ha minden napért fizetjük, mellyen betegek vagyunk, 's mellyen bennünket meglátogat; — a' rossz lelkű Orvos azon leszen, hogy uyavalyánkat minél tovább huzzassa, 's annál több Diurnumokat kaphasson; a' jó lelkű és alkalmatos Orvos pedig, a' ki bennünket hamar helyre állít károsodni fog mellette, mert kevés Diurnumokat kap. Ha nem fizetjük napszámra, hanem csak akkor midőn az egész Cúrát el-végezte; a' rossz lelkű Orvos a' legkissebb bajt is esztendőkre fogja húzni, fohászkodni, sopánkodni, gondolkodni, tobákat szippantani, szemeit hol a' földre szegezni, hol a' tsillagokba tekinteni, 's mindenféle veszedelmes képeket mutatni, mindenféle iszonyú hangzású, 's irtóztató hosszaságú Görög, Arabs, Chaldaeus, Syriai és Persiai szókkal maga körül hányni vetni, a' beteget 's rokonait bőrökből is ki ijeszteni, — Consiliumokat tartatni, Bábákat hozatni, eret vágatni, nadályokat, köpölyüket, flastromokat, hólyaghúzókat rakatni, kriztiroztatni, förösztetni, Recepteket Receptekre, Mixtúrákat Mixtúrákra, porokat porokra halmazni, csak hogy a' betegség veszedelmesnek, Cúrája nagynak láttasék, — és ő jól fizettség: a' betsületes Orvos pedig, a' ki magának fáradhatatlan szorgalma által mély tudományt és bő tapasztalást szerzett, 's olyan alávaló fogásokkal élni nem akar, a' legveszedelmesebb nyavalyát is minél rövidebb idő alatt ki fogja curálni,

's így az emberek, tsekélységnek gondolván a' nyavalyát, kevéssel fogják kielégíteni. Ha esztendőnként bizonyos fizetése vagyon; — a' rossz lelkű Orvos az olyan betegeivel csak immel ámmal fog bántani, őket ritkán meglátogatni, minden nyavalyát csak tsekélységnek tartani, egy kis bodza-thét, káposztalevet, avas túrot, kömény-magos levest, kovászt, gyertya-hamut, mész-vizet, szappant, lúgot, 's több e'féle házi szereket javasolni, 's inkább azok után látni, a' kik napszámra fizetik, míg a' beteg fel nem fordul; a' betsületes Orvos ellenben kevés praxist fog magára vállalni, hanem inkább betegeinek természeteket, hajlandóságait, élet-módjokat, testi alkotásokat szorgalmasan kitanúlni, 's így szemlátomást veszteni. Így tehát a' mostani módok szerint, mind a' beteg, mind az Orvos bajos helyzetésben vagyon.

Mind ezeken igen könnyen lehetne segíteni, csak az emberek következőleg gondolkodni és tselekedni akarnának. A' baj onnan származik, hogy mi természet ellen az Orvosokat azon napjainkért fizetjük, mellyeken betegek vagyunk, nem pedig azokért, a' mellyeken semmi bajunk nintsen, holott az Orvos' tzélja az, hogy egészségesek legyünk, nem pedig betegek. Az épen olyan, mint ha én a' tsizmadiámat azon napokért fizetném, mellyeken a' tsizmám lyukas, az azért adnék néki állandó fizetést, hogy minél tovább jár hassak mezítláb; holott ellenben én azért veszek tsizmát, hogy mezítláb ne járjak, 's azért adom meg jobban annak árát, hogy a' mezítlábuságtól annál tovább lehessek ment: mert különben a' tsizmadia azon volna, hogy tsizmám minél hamarább szakadjon el; valamint az Orvos is e' szerint természetesen azon igyekszik, hogy minél több beteges napjaink legyenek.

Az én javallatom tehát ez: hogy kiki egy bizonyos Orvossal úgy egyezzen meg, hogy neki minden napért, mellyen tökéletesen egészséges, bizonyos fizetést ad, melly fizetés azonnal enyészszék el, mihelyt betegségbe esik, és csak akkor kezdődjék újra, mikor egészsége tökéletesen helyre áll. De még ez nem elegendő, mert akkor, ha az ember beteg, nintsen tökéletes elégtétele az által, hogy nem fizet; hanem mivel szenvednie is kell, az Orvos a gyógyító szereket és minden megkívántatót is tartozzék a maga erszényéből fizetni.

Ebből kimeríthetetlen hasznok háromolnának mind az Orvosokra, mind a Szenvedőkre, mind pedig a Hazára nézve.

Az Orvosokra nézve: mivel akkor minden Orvosnak bizonyos betsületes és kimaradhatatlan fizetése lenne, holott a mostani mód szerint a Prókátorokkal egyetemben gratiáért kunyorálni kénytelenek. Így megbetsültetnék a mély tudomány, a bő tapasztalás, a fáradhatatlan szorgalom érdeme szerint; mert nem csak az, hogy az alkalmas ember, a ki reá bízottait állandó egészségben tudja megtartani, nagy hirt, nevet, 's ez által sok Szenvedőket kapna, hanem minél több egészséges napokat tudna nekik szerezni, annál több fizetést nyerne, 's így tudománya és szorgalma igazságos mérték szerint lenne megjutalmaztatva. De vegyük fel példában; — a Mathe-sis minden igazságoknak kútfeje, mindent legjobban bebizonyít. Minden legszegényebb ember is egy egy egészséges napjáért szívesen fizetne az Orvosnak egy krajtzárt, 's a középszerű tehetségű ember bizonyosan ezer örömmel fizetne minden egészséges napért tíz garast; mert a szegény Prókátornál is csak a Patika felmegy esztendőnként 100 ftra; hát a nagy Úr mennyit lenne kész fizetni azon napokért, mel-

lyeken életét örömmel töltheti? De hogy a' dolgot ne nagyítsam, vegygyünk fel Pesten minden lélekre, azon napokra mellyeken egészséges, tsak öt garast is, a' mi valóban véghetetlen kevés, 's vegyük fel, hogy Pesten az idegenekkel együtt 50,000 ember lakik, esik minden napra 12,500 forint. Ezt egy esztendőre vévén, kijön azon véghetetlen Summa 4,562,500. De ha minden nem várt esetre fel - vesszük is, hogy minden esztendőben egy hónapot betegségben élünk, a' mi tsak ugyan rettenetes sok, még is marad az Orvosnak kerek számot vévén 4,100,000, mellyből, ha minden Orvosra 10,000 ftot számlálunk esztendőnként, élélhet belőle betsületesen 410, 's valamennyi megházasodhatik, jól élhet, üveges hintóban járhat, 's nem leszen kénytelen a' külső városban térdig érő sárban mászkálni; mert ilyen fizetése még a' Főispánnak sintsen, a' kinek tsak ugyan sok dolga van. — De azt lehetne ellenvetni, hogy az Orvos az Orvosságok' árát is e' szerint kénytelen lévén fizetni, a' Patika neki igen sokba kerülne. De ne búsuljunk azon, akkor majd rendel ő még hathatósabb házi Orvosságokat, mintsem valamennyi Szasza Fraszsa és Szasza Parilla.

A' Patiensre nézve is igen nagy a' haszon; mert sokkal több napokat fog egészségben élni, és nem leszen kénytelen annyi temérdek pénzt egy kis felforralt kúti vizért Orvosság' helyébe a' Patikába fizetni. Ment leszen minden búsulástól és aggodalomtól; mert az Orvos úgy fog vigyázni az ő és kedveseinek életekre, mint az ördög a' gonosz lélekre.

A' Hőzönségre, a' Hazára nézve is kimondhatatlan leszen a' haszon, sőt ez által az erköltsiség is leghathatósabban fog előmozdítatni. Nem fog kelteni se China se Ipecacuánha, se Szasza Fraszsa, se Szasza Parilla, se Moschu, se Haskarilla, 's az e'féle ir-

tóztató nevű Orvosságoknak serege ; hanem mályvával, bodza-virággal, pap-sajttal, kakuk-füvel fognak bennünket gyógyítani az Orvosok, hogy tsak a' Patikába pénzt ne fizessenek, 's így a' mi szép ezüst és arany pénzünk haszontalan redves gyökerekért és mohos' fa kérgekért nem fog szerte széljel menni a' világ' öt részeibe.

A' Politia minden költség nélkül tökéletes lábon fog állani; mert az Orvosnak fő gondja leszen, hogy a' reá bízottak betegek ne legyenek. Vigyázni fog tehát, hogy a' levegő egészséges legyen. E' szerint meg nem fogja engedni, hogy az útszán döglött kutyák és matskák egész hetekig heverjenek, hogy az útszák sárral és posványokkal tele legyenek, hogy a' Duna' partjára a' szemetet kihordják. Meg nem fogja engedni, hogy a' trágya-gödör az ember' ablakja előtt legyen, hogy egy egy szobában 10. 12. ember lakjék, hogy az árnyék szék' tisztítók még fényes nappal fűszerszámos hordóikkal a' városonnyargalódzanak, a' vagy éjtszaka az emberiségnek tzeljait a' víz' vivő tsatornákba kiöntsék.

Gondja leszen az Orvosnak arra, hogy a' városnak kirakása egyenes legyen, ne hogy valaki a' gödrökben, vagy kiálló köveken megbotolván, orrát betörje. Gondja leszen, hogy a' lámpások jókor meggyújtassanak, virradtig jól égjenek, ne pislogjanak, 's ne bizattasék a' megvilágosítás a' Kalendáriomban álló hold' töltére; ne hogy a' pajkos tanulók, vagy borbély legények a' jámbor sétáló Magyar jó szívűségből kék foltokat ejtsenek. Gondja leszen arra is, hogy a' házak jól épüljenek, 's a' szél a' szobákon ne fújjon úgy keresztül, mint a' rongyos lámpáson, hogy a' kútakba ne folyjon az emberiség' leve. 's a' vizet megédesítse, hogy a' mézárosok egészséges

marhát vágjanak, 's a' vért jól kieresszék, a' mit igen ritkán szoktak tselekedni, tsak hogy többet nyomjon, hogy a' sütő jól süsse ki kenyerét, 's jól kiszedje a' liszt-férgeket, hogy a' városi hajdúk' feleségei egészséges érett gyümölcsöt áruljanak, hogy a' kortszárnyasok ólom-tzukorral a' bort ne vesztegessék, vagy a' vereset kutya szöllővel meg ne fessék. Gondja leszzen még az utakra is, hogy valaki fel ne forduljon, és lábát ki ne törje; sőt még a' vendégfogadókra is, hogy a' vendég egészséges, ne hat napig állott ételt kapjon, 's a' kályhák jól kimázoltassanak, ne hogy gőz vagy füst legyen a' szobában.

De az erköltsiség is igen sokat fog nyerni; mert az Orvos ójni fog bennünket minden mértékletlenségtől, minden félre tsapástól. Nem fogják akkor az ártatlan szíveket ostromolni az éjjelenként úton álló, vagy sétáló irgalmas szüzek, 's az otthon tartózkodóknak egészséges és ép voltokra is hív gondjok leszzen az Orvosoknak: holott most néha a' könnyen hívó ifjúság a' vér-tisztításnak örve alatt egy kis éjjeli mulatságra gyakran bízattatik. A' tsapszékek 's minden e'féle házak estvéli tiz órákor be lesznek tsukva, 's a' Brovnianum izgató borbélyi Systhema tökéletesen elfog enyészni. Sőt a' házi tsendeségre is figyelmezni fognak az Orvosok, 's az Asszonyok kevesebbet fognak Hysteriában szenvedni, 's Hypochondriában kevesebbet a' férfiak. Végre az úton álló 'Siványoktól is, és a' koldúsoktól mentté fog tétetni a' Haza; mert ezeket megfogják gyógyítani az Orvosok, amazokat pedig kigyógyítani. Sőt az Epidemiákat és Endemiákat is messze fogják határ'inktól elűzni, és az új betegségek' számtalan seregeinek neveik is elfognak örökké veszni.

De e' szerint tenkre fognak tétetni a' Patikáriusok? Nem; mert vagy Orvosokká lesznek, vagy se-

gédeknek szegődnek be az Orvosokhoz, vagy pedig megmaradnak mesterségek mellett, 's szakátsoknak átlanak, de nem a' deák, hanem a' magyar konyhára, 's nem leszen legkissebb bajok is, mert a' Szakátsok jobban is fizettetnek, többre is betsültetnek, mint a' legelső Jurium Director, 's kevesebb dolgok is vagyon. Akkor gyönyörűséges eledelokkal fog élni az ember, 's nem is leszen kénytelen attól tartani, hogy azok egészségének megártanak. Melly arany időket élhetne akkor a' Magyar! Hát ha még a' Homoeopatica Cura, a' mi kétséget se szenved, lábra fog kapni?

De mint minden jó dologban úgy itt is nehézségek vannak. E' három nevezetes :

1-szor Ha az ember egészséges is, hogy Orvosának ne fizessen, betegnek teszi magát.

2-szor Hogy Orvosának tanátsa ellen mértékletlenül él, 's így önnön tselekedete által betegséget húz magára.

3-szor Ha az ember elútazik, 's így Orvosának keze alatt nem lehet.

Az elsőn az Orvos igen könnyen segíthet, mert ha észreveszi, hogy a' betegség csak tettetés, vagy egy nagy Vesicátort tsap az ember' válla közzé, vagy olyan orvosságot ad, a' mellyet a' beteg meg nem köszön, 's inkább egészséges fog akarni lenni. De más nemesebb és bizonyosabb mód is lehet az ilyen tsalárdság' felfedezésére. Vagynak az egészségnek már most is némelly meglehetősen bizonyos jelei, 's ha így az Orvosoknak interesséje fel fog ingereltetni, bizonyosan a' magok' hasznáért gondolkozni fognak, még bizonyosabb jeleket felfedezni. A' dolog igen is lehetséges, 's én mint ha már az Orvosok' agyveleikben látnám annak Embryóját. Vagynak tudniil-

lik pályinka-mérők, víz-mérők, levegő-mérők, meleg-ség-mérők, 's több e'féle mérők, sőt Magda Pál Ur. Statistica Geographiájában egy ész-mérővel is esmer-tetett meg bennünket; melly könyvnek azon részét minden Magyarinak kézi könyv gyanánt minden nap' kellene olvasni; millyen könnyű leszen már most egészség és betegség-mérőt (Hygieiometert) feltalál-ni? Mennyi haszontalan környülállások fognak elke-rültetni! Ezentúl se pulsust nem kell majd fogni, se a' nyelvet nézni 's a' t. hanem mihelyt betegnek je-lenti magát valaki, hozzá megyen az Orvos, reá te-szi az egészség és betegség-mérőt, 's a' mérő nem tsak azt fogja mutatni beteg e az ember vagy se, ha-nem azt is, millyen grádusán vagyon a' betegség-nek, 's több e' féle indicatiokat. Így azokat is bizo-nyosan curálhatja, a' kikbe hihetlenségek 's vas-tag bőrök miatt a' tsuda-tevő Magnetismus be nem hathat.

A' mi a' mértékletlen embereket illeti, azokra az Orvos előre is calculálna, 's azoknak egészséges napjait sokkal drágábban assecuráltatná, mintsem a' mértékletes emberekéit.

Fennmarad még az utazásnak nehézsége; de erre nézve is előttünk fekszik a' követésre méltó példány: tudniillik a' kereskedők Speditióik. Lássuk mit te-szen a' kereskedő, hogy a' világ' minden részeiből portékát húzhasson, és azt oda ismét küldhesse. Ő tart magának levelezőket a' világ' minden részeiben, vagy ha nem is tart, már minden kereskedő, eo ipso hogy kereskedő természetes és törvényes Levelezője. Ha tehát valahová portékát küld, azt jól beburkolja, fekete vagy veres festékekkel burokjára jegyet tsinál, általadja valami biztos Szekeresnek, kísérő levelet ír mellette, mellyben minden környülállásokat felje-gyez. Példának okáért Meidinger' Frantzia Gramma-

ticájának 586. lapja szerint így: „Im Namen und Geleite Gottes sende ich E. E. durch Hyeronimus Himmer von Oberrückelsheim, in Überschreibung drey Gulden per Centner per Fracht und Zoll:

M. B. 1 Ballen Baumwolle, wiegend allhier 4 $\frac{1}{2}$ Zentner. Nach[wohl conditionirter und zu rechter Zeit geschehener Lieferung, belieben E. E. dem Fuhrmann dreyzehn Gulden dreyssig Hreutzerganze Fracht auszuzahlen, und mit dem Gut laut Bericht zu verfahren von

J. Ch. Bucher.“

Igy tartana az Orvos Correspondenseket, de már eo ipso hogy Orvos, Correspondense lenne minden Orvosnak. Ha tehát példának okáért valaki Kassára akarna utazni, jelentené magát az Orvosnál, ez vagy maga fogadna az utazónak alkalmatosságot, vagy pedig ha az utazó maga fogadna, megvi'sgálná a' kotsit, lovat és kotsist, minden jó és bátorságos állapotban vagyon e'? 's akkor ilyen forma kísérő levelet írna Kassai Orvos Levelezőjének: „Istennek nevében és kísérésében küldök kegyednek Lónyúzó Getzi Ebbáti Szekeres által egy embert, a' kinek hossza 5 láb, 2 hüvelyk, 3 húzás, vastagsága 1 láb, 5 hüvelyk, 2 húzás, 's nehézsége 1 mázsa, 95 font. Most ugyan egészséges, de vigyázni kell reá, mert igen nagyon szereti a' bort, 's akkor ha megbetegszik, legjobb Curája a' korhely leves füstös kolbászszal: Eledele mindennemű hús, de ha spenátot, kél káposztát, vagy más e' féle füveket eszik, gyomorgörtsöt kap tőlök. Fizet nekem minden egészséges napjáért, a' mármorosokat ide nem értvén, 1 forintot. Jegyezze kegyed azokat fel, 's írja számomra, 's 's igyekezzék, hogy ötöt jó állapotban vissza küldhesse.“

Ez által az Orvos is bizonyosan jutna pénzéhez, 's az utazónak is mindenütt Orvosa lenne, 's az ő tudtok és akaratjok nélkül még egy haja szála se veszhetne el, sőt ha az úton történne is valami baja, a' legelső faluban is (mert akkor már minden faluban élhetne egy Orvos) megmutatná az Orvosnak kísérő Levelét, az utazót betsületesen ki curálná, 's beteg napjait a' kísérő Levélnek hátára feljegyezné.

Anglia ditsekszik a' maga hajó, ház, tűz, víz, bor, ser, gabona és széna 's több e' féle, sőt még élet' assecuráló Intézeteivel is; millyen ditsőség ragyogna a' mi Hazánkra, ha Magyar Ország, egy illy pompás találmányt magának tulajdoníthatna, 's illyen közhasznú jeles Intézettel bírna! Mennyi előmenetelt nyerne Sonnenfelsnek Politiája; mert az emberek megszorodnának mint a' tsillag az égen. Még egyszer mondom tehát, lelkemben látom millyen boldog lenne akkora a' Magyar! Ez a' mit most előadtam hosszú gondolkozásomnak 's érett eszemnek gyümölcse; sok álmatlan éjtszakákat töltöttem én ennek kifezésén: azonban hazafiúságtól ösztönöztetve nem akarok belőle arcanumot tsinálni, mint a' jó lelkű 's embertársát szerető Sieber a' veszettség ellen való Orvosságból. De ha a' Haza ezen közhasznú javallatomat el nem fogadná, megírom Angliába 's kapok reá legalább 100 Esztendeig tartó exclusivum Privilegiumot magam' személyére, és még egynehány ezer font Sterlingből álló jutalmat is nyerek el."

Igy az említett Ur: én pedig betsületes Ujságíró' módjára siettem ezt kinyomtattatni, tsak hogy ez ügyelésem alatt napfényre jöjjön 's én homályos nevemet nyomtató papiroson nyomtatva, az örökké való Literatori ditsőség' Templomába helyheztetve szemlélhessem.

THAISZ ENDRE.

G O N D O L A T O K.

Hogy a' leglelkeseb munkák sem állandók lel-
künk' eltöltésében, sőt könnyen letesszük 's ismét
felvesszük könyveinket, onnét van: hogy kedvünket,
szeszélyes pillantainkat nem lesheik; hanem a' mit
megirtak, irva marad.

Addig, míg jó 's rossz keverve marad, emlékez-
ni 's feledni egyiránt boldogsága nemünknek.

Herül'd a' mindentrosszalva hánytorgatót; ő vagy
gonosz, vagy kemény letzkéket kapott a' világtól. —
A' szívesen mentegetőhez járulj józan figyelemmel.

Fonni kell a' barátságot, nem csomón szorítani; te-
hát nem is elszakítani, hanem feloldani.

A' tett szellemi részünk' gyümöltse; gondolat-
ban fogamszik, az akarat érleli.

A' nevelés festés. Festő a' nevelő; érzelmei 's is-
meretei a' színek; módja az ecset, nevendéke a' be-
írandó vászon. Nem gyéren idegenek karczolják ösz-
ve egyes munkáját.

Mi változékony az ember! — A' hajdan idő ke-
vesellett egy Istent, teremte magának sereget Iste-
nekből; a' mai már egyet is sokallani kezd. De Szo-
kratesznek akkor is elég volt egy, 's ma sem lenne
neki egy sok.

ANTAL MIHÁLY.

A' Szép Literaturai Ajándék' 112. lapján lévő Rej-
tett - szó' megfejtése:

Moh - áts, Moháts.

NÉHAI TRATTNER JÁNOS TAMÁS BARÁ- TOM' HALÁLAKOR.

Hedves Barátom' Lelke lebegsz - minő
Látás! lebegsz a' mennyei Thron felé.

Le - ráztad a' port: 's szárnyra kelve
Istenesedni sietsz az Égbe.

Menj: és ha már itt pálya - futásodat
Elvégezed, ott élj örök életet.

Virtust vetettél: arass majd

Ottan az Égbe' jutalmat ér'tte.

Emléked él itt a' Magyarok között;
Mert bár rövid volt életed, úgy de azt

Úgy élted a' mint élni kellett.

'S kellene a' Haza' köz javára.

Ápolgatád a' honni Tudósokat,

Hik dolgozának Nemzeti nyelvökön.

Pályát nyitottál a' Magyarnak,

Hogy tudománnya világra jöjjön.

Aldást sohajt fel szívem utánnad: és

Szememből a' könny' zápora hull alá.

Menj hát Barátom' lelke! óh menj

A' Magyarok' kegyes Istenéhez.

SEBESTYÉN GÁBOR.

NÉHAI TEKINTETES TRATTNER JÁNOS TAMÁS UR' HALÁLÁRA.

Meghala ah! Trattner, Magyarom könnyzáporod
öntsed,

Ő Literátúránk Oszlopa 's Gyámja vala ...

Melly sok szép könyvek jöttek sajtója alól ki

Höltségen! bátor kára sokakban esett.

Szép - Literatura. 1824.

Am de kitsit gondolt Ő azzal; mert vala tzélja,
Honnunk' szomszédit hogy hamar érje utól;
Én ugyan azt vallom, hogy holttát a' mikor értém,
Könnyeim artzámon folytak azonnal alá.
Engemet Ő többször nem látott, tsak tavaly éppen,
'S akkor is elsöben tsók-özönével ölelt.
Én sem gyöztem volt már akkor nézni eléggé
R'ája, mivel nem egyéb volt, de merő szeretet.
Mig Magyarink lesznek Literátúránk' szeretöji,
Trattnerem! a' Te ditsö's Nagy Neved el nem
enyész;
És valahányszor tsak Neved' emlittetnie hallják,
Mindenkor szemeik könnyeket ejtnek alá.
Százra valál méltó, harmintznég év leve Élted,
Nyúgodj békével! Bóltod alatt kegyesem!
HOVÁGS SÁMUEL.

PETRÓZAI TRATTNER JÁNOS TAMÁS' ELHÚNYTÁRA.

Hah! dühösen rohanó vak enyészet mit tselekedtél!
Mostoha fegyveredet millyen arányra vetéd!
Gyászt okozó! sebeket vágál érzékeny anyáknak,
A' Honnak kebelén, 's azt zivatarba vived.
Sirjatok Arcászink, sírj Múzám éjbe borúltan;
A' temetőnek ölén zúgjon epedve dalunk.
A' nagy örök-létnek kapuján, testetlen alakban.
(Hidjem-e' boldog Egek!!) tűne be Trattner
imént.
Olly hamar a' kikirits azon okból nyílt-e, hogy e
nagy
Hősünk' halmán is lengeni lenne virág?

Cyprusaink nem várva tavaszt kivilúlnak azonban
Ritka Barátunknak angyali árnya megett.
A' könnyörületlen sorsot bepanaszlom; az édes
Grátzia' thrónjához kész folyamodni hitem.
Oh de, gyümölcs nélkül élend e' biztos alázat!
És siratott Tárgyunk meghidegedve marad.
Ő, kiben istenileg lakozott a' szorgalom' árja,
Elhervadni ledűt, 's Lelke kivitta helyét.
Ő, kiben a' Magyarok' bizonyos szent tsillaga dísz-
lett,
Híveitől kiszakadt végzeti réve felé.
Ő, kiben ifjú kor tündöklött édeni bájjal,
Ő kikerült minket. Hunnia el ne felejtse!
A' kegyes érdem-adót elvesztők; nála kalászik
Milly tehetős Aegist leltének, érzi elég.
Jobbak, erőtlenebbek pályája' körébe jutottunk,
Engede a' ditsnek jó Fija 's fénye mezőt.
Oh Haza, hány kertet nyit ez fel tsendes öledben,
Hány szüleményt a' köz napra karolva kivitt!
Hol lelsz annyi könnyűt 's fátyolt, a' mennyire méltó
E' szaporán kialudt pharuszi tiszta világ?
Hol ragyog az, ki helyébe feláll a' Franklini poltza,
Mellyen ezen Bajnok gyűjthete munkasugárt?
Hét aratást is adál ideinknek bönyereségül,
Nemzetem' elhaladott Pásztóra 's éke Ta-
más *)
Nyoltzadikat mutatott kebeled 's ah! létre korodban
Nem jöhet ez, nem már! ég keserüljön azon.
Tetteidet soha semmi dagály, soha semmi borúlat,
Sem viszi külsödként sír-gödör' éje közé.

---

*) Értve vagyon a' Tudományos Gyűjtemény'
hét évi folyamata.

Ám hamuvá lesz bár, minek azzá oszlani szükség,
Élni fog a' koronás hír, 's aranyozza porod'.
Haj! noha így biztat betsedért folytatja időnknek,
Lengjenek a' gyásznak fellegi rajta soká.
Mert érted, magosult Ember, rövid elkomorulás
Illetlen viselet' szörnye lehetne tsupán.
Élj te tökéletnek Fija nálam is; egy igaz emlék
Déli sugárzattal tartsa előmbe ditséd:
Hogy koszorús erköltseidet fellengve tsudáljam,
'S a' kora elmenetelt vádra szorítsa szavam.
Kény-nevelő nyugalom, ligetébe vitetve aludjál;
A' sok munka után (ég' akarátja!) pihenj.

MAHÁRY GYÖRGY.

NÉHAI TEKINTETES TRATTNER JÁNOS
TAMÁS UR' HALÁLÁRA IRT VERSEI I.
HOMONNAY PROFESSORNAK.

Érdemmel teljes pályád' közepén betses élted'
Höz hasznú fonalát a' kérlelhetlen iszontó
Párka virúltában elmetszte-e' drága Barátom?
Hát a' Végzésnek törvényre alól kivetetve
Nints fiatal, hasznos polgár, Haza' fénnye, reménnye,
Míglen az életnek rendes mértéke betelne?
Sok mikor a' lankadt vénség' nagy terhe alatt nyög,
Más kinzó nyavalyák' kötelével van lekötözve,
Mást meg az inségnek súlyos keze földig aláza;
Szíve' keservében óhajtja halála' jövését:
Mert maga' és mások' hasznára nem élhet azontúl.
Nagy hasznú Hazafink! a' Végzés téged' az élet'
Dél - szín' fénnyében ragadel, mikoron az erő nagy,
Ép a' test, szíved buzog a' Haza' nyelve' javára.

Nem tzelom lelked' nagyságát mind kibeszéllni;
 Félvén nem tudnám aztat helyesen kifejezni:
 Minthogy az Ég nekem kis időt ada esmeretedre,
 Róla tehát keveset fogok én említ'ni ditsőült!
 Használtál, számos Tudósink' ész - szüleménnyét
 A' feledékenység' örvénnyéből kiragadván,
 Századokon által fen tartád a' maradéknak.
 Pénzel több Hazafit serkentél könyveket írni,
 És egyedül haszonért nem nyomtattad, ha kiadtunk
 Munkát: a' Nemzet' fénnére, javára tekintél.
 A' Másak keseregnek mély bánatba merülve,
 Pannoni Nyelvünk' egy segedelme kihalt kiabálják:
 Hűségek' jeleül nefelejts 's Anemóne virágot
 Hintenek a' sírodra, Neved' fentartani készek
 Jóakaróiddal, 's vélem hiv menyei polgár.
 Ezt szomorú Végzés! ki hihette, midőn minapában
 Tőled elútafván, kérdéd egymást ha öleljük?
 És mikor elsőjén a' hónapnak *) nekem írad,
 Nem fogsz adni okot, hogy bánjam, hogy te Barátom
 Lettél — már annak közepén a' Menyeiekhez
 Felvitetél tőlünk. Oh múltó emberi élet!
 A' köz jóra világító jó gyertya gyanánt a'
 Friss erejében volt él'ted' fáklyája elégett:
 A' mindenkori munkásság az erőd' kiapasztá **)
 Harmintznégyszáz nyáron aratott a' Pesti határon
 Tsak Céres, a' földön a' mig tartott mulatásod.
 Így nagy öregségben búslongó drága Szüléid
 (Kiknek bálványok voltál tsak nem) megelőzted,
 A' mikor ők örömost elmentek volna helyetted.

---

*) 1-ső Martiusban

**) A' Boldogúlt Ur' házánál többször megfordulván,
 írni, olvasni, vagy valamelly Tudóssal beszéllni
 találtam.

Tégedet ők szívből áldnak gondjok' viselőjét,
Rívánnak mennél hamarabb elmenni utánad,
Hol szent Vallások' hegyes életek' égi jutalmát
Véve — az élet' Urát véled dítserik örökké.

HOLÉCZI.

N E M E S S A M U.

Le ment a' nap szekeréről,
A' szürkület sem sárgállott,
Lengyeleknek vidékéről
Poprád alá vad szél szállott.
Retsegtek a' fenyők, tölgyek,
Függő sziklák szakadoztak,
Süvöltöttek minden völgyek,
Tavak, folyók hullámoztak.

Vigyázva, de nem rettegve
Nemes Samu megy egyedül,
A' magosról hempelyegve
Noha sok szirt elejbe dül.
Tekint arra, tekint erre,
A' setétben utat nem lát;
Arra menjen? menjen erre?
Gondolkozva tartja lovát.

Ne! hirtelen ott előtte
Terem egy szép szálás legény;
Samut kurtán köszöntötte,
„S hol jársz, — kérdi, — tévedt szegény?
„A' faluba szándékozol
„Ott a' völgynek tulsó felén?
„Jöjj, ha oda kívánczol,
„Törtt uton elvezetlek én.“

„Isten hozott ez órában
„Jó barátom, Isten hozott!“
Igy szól Samu, de magában
Védelemről gondolkozott.
Áltszegezve néz szemébe,
Alattomban kardjához nyúl,
Erő pezsdül két kezébe,
Hebelében bátorság gyúl.

„Ne félj tőlem én emberem,
A' szép legény így szállítja;
„Barátságból itt tenyerem,
És tenyerét megszorítja.
„Magyar vagyok, Magyar vagy te,
„Egymás ellen nem vétkezünk.
„Mond - el ide mi vezete,
„A' míg haza megérkezünk.“

Nemes Samut nem tartja már
Függőben a' kételkedés;
Megy társával. — „Szerentse vár, —
Mond — „engemet 's vitezkedés.
„Te is hiszel az álomnak,
„Hiszek neki én magam is;
„Szinét láttam Angyalomnak,
„Tudom nem lesz hozzám hamis.“

„Menj, ő mond, a' tö helységbe,
„A' Poprádnak bal partjain;
„Az éjjeli setétségbe'
„Hintset találsz határjain.
„De te siess megelőzni
„A' fogyó hold feljövését;
„Részülve légy megütközni,
„'S ne szánd véred' tseppenését.“

„Siess társam, siess velem,
„Hogy az időm ne múljon - el;
„Drága nekem az éjjelem,
„Vesztetek, ha hogy a' hold itt lel.
„Im a' Higytartó *) nagyon
„Fejünk felé közelget már,
„Éjfél pedig fen is nagyon
„A' hold, 's akkor időm lejár.“

És nyargalva úgy repültek,
Hogy szél nem ért repültökkel;
Lovag és ló egyre fültek,
'S nem gondoltak kifültökkel.
És egy nóban a' kereszt - út'
Közepébe ugrattanak;
Fut a' lovag, a' ló is fut,
'S vesztegben ott állottanak.

Messze ben a' völgy' végében,
A' nagy hegynek oldalánál,
Mély erdőnek környékében,
Lengyel medvék' barlangjánál —
Egy láng mozog jobbra, balra,
Egyszer hátra, kétszer elé,
Inkább inkább hegy oldalra,
Jobban jobban erdő felé.

Nemes Samu ellenségnek
Mindég bátran néz szemébe,
'S láttától e' fényességnek
Borzadás száll tetemébe.
„Siess társam, siess velem.
„Látod ottan a' tűz - embert;
„Nintsen rajta győzedelem,
„Többször üzött, sokszor levert.“ —

---

*) Tsillagzat, mely hanyárban a' dél lineáján nagyon éjfél jelent

„Semmit se félj! — így biztatja
Társa neki karját fogván —
„Nem tűz - ember, nem bánthatja
„Nemes Samut, ember e' mán.
„Tsak te siess megelőzni
„A' fogyó hold' feljövését,
„Készülve légy megütközni,
„S ne szánd véred' tseppenését.“

„Egy l'ányka megy lámpával ott,
„Mint egy angyal olly ártatlan;
„Birni kezét sok fi vágyott,
„Szíve még is birtokatlan.
„Lelke mivelt, jó, érzékeny,
„De nem rabja szerelemnek,
„Mívelni bünt ő félékeny,
„Hidjél, bajnok, beszédemnek.“

„Derék atyja eltévedett
„Vadászaton a' sűrűben;
„Tselédje mind kiküldetett,
„S keresik kin, keresik ben.
„Atyja végett ő szomorgott,
„Utánnok ment tselédinek
„Mentsd a' míg el nem bódorgott,
„És add-meg öt' szülőjinek.“ —

Sem ez, sem az nem várkozik,
Virgontz lovát sarkantyúzza,
A' l'ány után botsátkozik,
És a' zabylát meg nem húzza
De most az útmutató tűz
Elenyészik szemök elől;
Megáll Samu, tovább nem üz,
Gondolkozván tárgya felől.

„Hova bajnok? ne siess-el!“
Lovag társa így biztatja;
„Láss'd a' lámpát, amott jön fel,
„Utad' tisztán kimutatja.
„Tsak te siess megelőzni
„A' fogyó hóld' feljövését;
„Hészülve légy megütközni,
„'S ne szánd véred' tseppenését.“

„Egy kellemes l'ánka megy ott,
„Mint egy Angyal olly kellemes;
„Birni őt' sok lovag vágyott,
„Férjfi mellé mert érdemes.
„A' l'ánykáknak nagy sorában
„A' műgy áll szép természetben,
„Mint a' rózsza kinyiltában
„Több virágok' közepében.“

„Vesztére tér; egy medvének
„Barlangjához közelget ott;
„Még százat lép, 's életének
„Határára halni jutott.
„Fuss védeni, fuss menteni,
„Engedj szives intésemnek;
„Megfogsz engem' még érteni,
„Hidj tsak, bajnok, beszédemnek.“

'S megint egyik sem várkozik,
Virgontz lovát sarkantyúzza,
A' l'ány után botsátkozik,
És a' zablyát meg nem húzza.
De most sűrű villámokkal
Jön az égi ború elől;
Hosszan dörgő morgásokkal
Sikólt a' szél éjszak felől.

Nemes Samu megállítja
Lovát sebes futásában,
Vissza felé megfordítja
A' falunak arányában.
„Isten legyen őrizője —
Ugy mond — „ama' leánykának!
„De tovább én keresője
„Nem lehetek nyomdokának.“

Menne menne szél' sebtével,
Hogy a' patkó szikrát vetne;
Menne menne ló' vesztével.
Tsak falvában teremhetne.
Erőlködik, iparkodik,
Öt de társa megragadja;
'S haszon nélkül sopánkodik,
Hogy az éjfél elmulatja.

„Dolgod itten, és nem ottan, —
Ugy mond társa, — „nézz szemembe;
„Villámoktól világos van,
„Esmérjél - meg személyembe.“
Samu tekint ábrázzára,
'S nyaka, szeme merevedik;
Rá esmer őrangyalára,
'S borzadása nevededik.

„A' tö falu' határjain
„Vagyunk Samum — amaz így szöll —
„Ezen menj a' lány' nyomain,
„És kardodat markol'd meg jól.
„Tizet lép még, 's élte lejár;
„Fuss, fuss hamar kimenteni.
„Ah! hah! dörmög! előjött már
„Gyilkosa! fuss leejteni!“

És nyargalva Samu repül;
Hogy szél nem ér repültével;
Lovag és ló mind egyre fül,
De nem gondol kifültével,
Medve dörög, a' l'ány kiált,
Villám alatt meglátszanak;
A' vad ölö két lábon állt,
Hét lábai fojtottanak.

Huh! a' bajnok menyköt rohan,
'S vasa medve' belsejében:
A' szép leány botsátva van,
'Terülve [a' völgy' fűvében.
Bámúl a' szép leány felett,
Szíve repes hogy menthette;
Halgat, de hogy nem lehellett,
Eljajdulva sejdítette.

Zúg a' szélvész, és menydörög,
És villámlik, és eső dül;
Az ázott l'ány egyet hörög,
'S támaszkodva karján fel ül.
Hosszat sohajt: „védöm, hol vagy?”
És a' bajnok hozzá görbül;
Mihez kezdjen? A' gondja nagy;
E' vadonban? tsak sül és fül.

Mihez kezdjen? — találva már,
Tsak hogy véghez nem vihette.
Ni! sok lovag elejbe jár,
'S Nemes Samut körülvette.
Talpra ugrik, és lobbót vet
Villámoktól a' szablyája;
„Senki hozzám! — így menydörget —
„Vagy különben halál rája.”

Felnéz a' l'ány, 's nyílt kezekkel
Sikoltozva fut előre.
„Márim! l'ánykám!” e' nevekkal
Megy egy lovag a' jövőre.
'S mind a' kettő összeborúl,
És a' tsóknak nints szünete;
Szív a' szívhez jobban szorúl,
'S ki egyik sem fejtödzhete.

„Márim! 's te itt?” — szóll sokára
A' lovag — „nézz'd komor az ég” —
„Atyám! meg vagy valahára!”
Szóll a' leány, — „'s láthatlak még?”
„Ah! jó! de vedd hű szivedbe
„E' bajnokot szerelmemért;
„Ö tartott-meg, és öledbe
„Ö adott-meg, adj neki bért.”

Értvén a' Gróf jó magzatát,
Samut hövel ölelgette.
Közben a' höld halványzatát
Tisztúlt égen kifejtette.
A' Grófé volt a' tö helység,
Samut oda könnyen birta;
'S egy egész hét nem múlt el még,
Mikor már öt vőnek írta.

HOLÉCZI.

MAROS-NÉMETHI GRÓF GYULAI LAJOS- HOZ.

Hunn hős - Isteneink' magzata, Gyulai,
Honnod', 's véred' igen hű fija, kit korán
A' Músák 's Gratziák vettek ölkbe fel,
'S önték szent kegyeket beléd.

És papjokra bízák, a' Nemes érzetű
'S böles Döbrenteiben, gyermeki szívedet,
Hogy vér' 's ég' javait benne kifejtené,

'S lön szent célra vezéred ő.

A' Músák 's Gratziaák, Gyúlai, már szedik
Dajkálások' öröm - gyöngyeit, a' mikor
Tisztelvén kegyeket, 's bő adományokat

Hálálván nekik áldozol.

Im oltárokon áll a' jeles áldozat:

Itt Döbrenteinek képe, 's Hazinczynak,
A' tisztább Helicon' izmos Atlaszinak,

A' feltűnt Magyar ég alatt.

'S a' Művész, kiben ész, és kiben íz vagyon,
Erdélyed' kitűnő gyermeke, a' derék
Simó, benned örül, műve hogy érdemet

Nyer, 's kívánt folyamatra kél.

Én is, hogy ha reád, óh szeretett, becsült
Kisded mássa nemes lelkű Kazinczynak,
Forditom szemeim', Gyúlai' bő kezét

Áldom, 's nagyra törő szívét.

Hik Plútoszt ölelik, 's csak vele jár szívek;
Vagy kik Phrüne' hiú berkiben üzik el
Képzelt gondjaikat, 's Bakkhos után biczeg

Gözzel telt rezes homlokok;

Hiknek semmi öröm, a' mi nagy, a' mi szép,
'S a' tisztább Gratziaák' szent kebelek tsömör:
Testekkel neveket Stüx vize falja-be,

'S végtlen bús Akheron nyeli.

A' Músák' 's Gratziaák tiszta barátnak,
Höltő míg csak egy él, 's hurjai zengenek,
Emlékek ragyogó fénnel elöntve él,

'S osztják Zeüsszel Olümposzot.

GUZMICS ISZIDÓR.

EGY LITERÁTÚRÁNK' PÁRTFOGÓJÁHOZ.

1824.

Hogy nem esik, mondják, a' fától messze gyümöltse:
'S rajtad ez óh te ditső férfi beteljesedik.
Bő keze nem szünt meg, míg élt, nagyságos atyádnak
Hölteni nyelvünknek tsinosodása miatt.
És te szakasztott olly érzékeny gyámja vagy annak,
Hogy gondolnunk kell: mostan is él az Atyád.
El az atyád benned, majd fogsz te is élni fiadban,
Töletek ő se' fog el fajzani, úgy hiszem én.
Úgy vagy, az méltó forróbb hálára, ki legfőbb
Kintsét honnunknak védni tökélli magát.
És mi lehet tsak ugyan főbb kints a' nemzeti nyelvnél?
Nintsen az embernek nélküle honnja sehol.
Nints születése' helyén; mert ottan szóllani nem tud:
Nints másutt; mivel ott nints születése' helye.
Melyje hazájáért nem tud dagadozva hevülni,
Ritka szeretheti azt, a' mi felényig övé.
Nem köti fel kardját, 's déltzeg páripára sem ugrik,
A' mikor a' honnot védeni hívja Király.
'S tsak hidegen veszi a' dolgot, 's fagy vette ajakkal
Vannak, mond, elegen, kik hadakozni valók. —
Illy nyomorékoktól vágyódik menteni honnját,
A' kinek a' szíven nemzeti nyelve vagy.
Erre törekszik imádásunknak tárgya Királyunk,
Erre az Országunk' Nagyjai' gondja feszül.
Erre törekszik az éj' tsendjében gyertya világnál
Szép munkára hevült honni tudósnak esze.
Erre törekszik erős lélekkel az érdemes ember,
A' mikoron vagyónát nyújtja haszonnal oda.
Erre ügyelt az atyád, neked is fő gondod az illyes;
Oh nagy lelkek! az illy tetteket áldja Hazánk.
Áldja hazánk mindég, valamíg a' nyelve Magyarinak
Nemzeti hangjaival nemzeti szívre mutat.

S. F.

TEKINTETES HORVÁTH ISTVÁN ÚRRA VIRÁGHOZ.

Nézd! nézd Horváthot, hova 's mennyire hága Vi-
rágom

Ő Professorrá tétete Sch w a r t n e r után.

Igy nyér a' szép Ész, 's annak szorgalma jutalmat,
Mellyet néki meg ád Honnja, 's Királya vele.

Nékünk kik nagynek jelelénk vala ötet előre,

Ritka szerentséjén nagy legyen az örömünk!

Hivánjuk szívből, hogy hosszas időkre kinyúljon
Élete! 's adjon az Ég Hivatalára erőt!

A' nagy kedvesség, melyet megszerze magának
Hogy legyen állandó kérje ki, mindenikönk!

Sőt hogy még feljebb vigye Érdeme ötet időnként,
Óhajtsuk! mellynek várt fogamatja legyen!

HOVÁTS SÁMUEL.

T a l á l d e l e k.

1.

Hol van a' Világon mond meg olyan Szekér?

Mellynek oldalára semmi széna sem fér.

A' mi ötet vonja, az enni soh' sem kér,

'S útjából senkinek ki nem tért, 's ki sem tér.

'S minthogy öreg Szekér, tán nints is tengelye,

De négy kerekének úton van a' helye.

'S akár megy akár áll, ké kell a' fészere,

Mond meg, hogy hozzá just formálni ki mere.

2.

Minden csinál engem mi tsak mozgó alak,

Egyik így, másik úgy, de sehogy a' halak.

Találd ki, téged is hányszor tartottalak,

Elhagysz még is, mint más, bár most is tartalak.

BALLA. KÁ

DÉLI GYÖRGY' LÁTÁSA.

(A' Mohátsi ütközet előtt.)

Tunc etiam fatis aperit Cassandra futuris
Ora, dei jussu non unquam credita Teucris.

Virgil.

Éj vala, 's szinte már egyre járt az óra:
Míddönn, jövődönket vévén gondolóra,
'S mély magánosságom' setét rejtekében
Bádgyadva tünödvén szívem' keservében,
Egyszerre hajlékom' önként megrendülni
Érzem, és szokatlan új fénybe merülni —
Mellynek alig terjed első vig sугárja,
(Magától megnyílván az ajtómnak zárja),
Már a' jó - kenetek' illattyának árja
Az egész levegőt hirtelen eljárja.

Míg elálmlétkodva magamban vizsgálom,
Valóság - e mind ez, vagy pedig tsak álom?
Íme! mintegy újra fel kezdvén serkenni,
Eggy Isteni Szűzet látok megjelenni.
Belép, reám tekint, 's ágyam' ellenében
Megáll; arany lantot tartván bal kezében.
Égi származását egész ábrázattya,
Termete, ruhája, 's járása mutattya.
Tündöklök a' fejénn tsillagos pártája,
Liliom - 's rózsa - színt halad két artzája.
Fennköltt homlokának emeli felségét
'S szebbbúti képének ragyogó szépségét
Rengő hajfürtinek lebegő homállya,
Melly nyakát 's vállait körülfolydogállya.
De mély fájdalom ül szeme' kék egében,
'S gyötrő gond fellegzik bús tekintetében;

'S szomorúan zendül lantjának szózatya —
Mellynek majd húrjainn hókezét nyugtattya,
Majd szívet olvasztó lassú mély hangjával
Jelenti, mint szenved, 's küzködik magával!

Így áll, így tünődik; 's valamint a' nyári
Felkelő Hold, mellynek gyönyörű sugári
Az éj' homályából néha kitisztúlnak,
Néha még setétebb felhőkbe borúlnak,
Most bizodalomra 's reményre derülni,
Most újra gondokban látszik elmerülni.

Többször megjelent már e' mennyei Szépség,
De szebbnek 's illy búsnak soha nem láttam még.
Melly különös fény ez, mellyet ma szemlélek?
'S mi keseritt téged, imádandó Lélek? —
Míg így teprenkedem, felém kezd indulni,
'S tsendes méltósággal előmbe járúlni.

„Fogd lantodat, (így szól, kegyesebb artzával,
Ajkammat illetvén jobbjá' két ujjával);
Fogd lantodat, Költő, 's énekelly! . . Ezt várja
Hunnia' több igaz, több jeles polgárja,
Ki, ha szent ügyetek' védőjit elnézi,
Hönyvező szemeit te rád- is intézi.
Jer magánosságod' gyászos éjjeléből,
Ébredgy bús szívednek néma gyötrelméből;
'S látván, hogy népednek új sírgödöröt ásnak,
Vess véget e' hosszú bűnös hallgatásnak!
Tekints a' múlttakra, nézz a' jövődre,
'S intsd Hazád' andalgó fiait előre!“

Nem érti a' Magyar, intsenek bár néki
Népe' Sajó körül koválygó árnyéki!

„Érti! sőt érzi majd minden józan elme,
Mit jelent éneked' panaszos értelme.
Tudgya még sok Magyar, 's emlékezik rólla,
E' Múza már hányszor melly igazat szólla;
Tudgya, mint bűnhődik még ma-is érette
Sok Hevély, hogy szavát akkor megvetette.
De te-néked'erre ne légyen ma gondod.
Elég, hogy, a' mit látsz, példázva kimondod;
Elég, hogy megfelellsz felvállaltt tisztednek —
'S szemlélvén romlását árva nemzetednek,
Míglen ki nem törlik az élők' sorából,
Híven serkentgeted halálos álmából!
Ez tisztod; ez a' te főbb kötelességed.
Tellyesítsd! A' többi ne gyötörjön téged.“

Mit használhat, vallyon, eggy Jámbor' intése?
Eggy bús szív' keserve, panassza, nyögése?
Mit használt Trójának Priamus' Leánya,
'S annak Apollótól vett mély tudománya?
Vethetett-e véget népe' vakságának,
'S akadályt Atrida' győző hatalmának?
Bár nyilván megmondá vesztét hazájának,
Nem használt — sem annak, sem önnön magának!
Hijába volt minden panassza, nyögése,
Hijába kérelme, tanátsa, 's intése!

„A' Látó, ha terhét felvette vállára,
Visellye mind végig, 's ne nézzen magára.
'S minthogy sem tetézése változást nem tehet,
Sem kára, vagy haszna, kérdésbe nem mehet:
Imádván titkait az Æg' szándékának,
Türje nehéz súllyát a' kemény igának;
'S zabolázván saját hajlandóságának
Öfztönét, engedgyen Istene' szavának!

A' mīt a' jövendő' kétes fellegében,
A' mit a' vég veszély' borongó jelében
Irtózva lát, szíve' kínos gyötrelmében —
Mondgya - ki serkentő gyászos énekében!
'S bár nem bíhet néki, bár nem ügyel rája
Az örökké-vakok' dözsölő víg nyája:
Ne szünnyék mind addig igaz-mondó szája,
Míg porban nem hever Ílion' bástyája!'

Oh! ha már az Égnek úgy hozza végzése,
Hagy bétellyesedgyék bal jövendölése;
Ha már, az Istenek' kemény igazsága
Úgy akarván, ledől attyának országa,
'S Eggynek vétke miatt egélz birodalma,
Népe, háza, kintse, régi fő hatalma
Örökre kipusztúl: Melly Isten' oltalma
Védi-meg őt? 's mi lessz hűsége' jutalma?
Mi lessz tudománya' 's engedelme' bére?
Ah! idegen, kevély, dölfös Úr' kezére,
'S kínos rabságra kell jutnia végtére,
Míg meffze külföldönn kiontatik vére! . .
Ezt nyerte hűsége, 's állhatatossága;
Ez volt az Istenek' kemény igazsága!

„A' nagy Mennybéliék a' véges elmének
Bölsz tetfzések szerént szűk határt vetének;
'S a' mit e' mély titok' örök szent homállya
Elfedez, azt ember hijába vizsgállya.
De bár eszét ebben az Ég meghötötte,
A' mit tudnia kell, nem titok előtte.
Látván itt a' Világ' múlandó hivságát,
'S álomként enyésző tündér boldogságát,
Ismérje tulajdon léte' méltóságát; —
'S reméllvén jobb része' halhatatlanságát,

Mennyei honnyának egykori polgárja
Képz bérít e' földönn ne kérje, ne várja.
Munkálkodgyék híven kiszabott körében,
Járjon - el, mint illik, mindenha tisztében,
'S hidgye, hogy, végéhez érvén a' pályának,
Jutalmát veendi kitürtt sok bajának.
Boldog! ha, küszködven a' bal szerentsével,
'S bú', gond', bánat', kétség' eméltő mérgével,
Útlya' veszélyeit bátran kiállotta,
'S jó hartzot hartzolván, hitét megtartotta!
Boldog! ha nagy tárgya' serény üzésében,
Bizván erős szívvel Annak segédében,
A' ki, mint hívei' szerető hív Attya,
Hegyelmet a' Jóktól meg nem tagadhattya,
Belső szebb ösztönét mindenha követte,
'S mind azon jót, mellyet tehetett, megtette!
'S ha, számot adván ott az élet' Urának,
Miképpen felelt - meg ittléte' tzeélyának,
Nints olly üres levél napjai' könyvében,
Mellyet bé nem töltött annak idejében!"

Igy szóllván, artzája hajnalszínre derül;
De látván, hogy elmém új gondokba merül,
Mig én belzédének fontolom értelmét,
Imigy engeszteli lelkem' mély gyötrelmét:

„Ama' Szüz, kit imént felhozál például,
Hűségének mit nyert, kérded, jutalmául;
Mit nyert ő, hogy népe' buzgó feddöje lett,
Ha rabságot 's halált szenvednie kellett? . .
Nehéz, és veszélyes, a' Látó' pályája;
'S nem lehet rózsával hintve nyoszolyája:
De, ha későbbben kél reménnye' pálmája,
Annál szebben fénylik érdemkoronája!

Nem aggodván soha tulajdon javáról,
 'S tettei' múlandó külső jutalmáról;
 Legfőbb díszét abban találván éltének,
 Ha gyümölcstét láttya sok szenvedésének;
 'S nem lelhetvén nyugtát bánatos lelkének,
 Ha nem használhatott szerette népének:
 Mi jót, melly örömet hoznának ő - néki
 Most az ál Szerentse' minden ajándéki?
 Vagy (ha már kéntelen, hogy a' napot lássa!)
 Lehet - e még nagyobb, szörnyűbb kárvallása,
 Mint édes honnyának tüzes leomlása,
 'S népének, házának végső pusztulása?
 Engedvén a' szükség' kemény törvényének,
 Elfojtya fájdalmát epedő szívének;
 'S térdet fejet hajtván az Ég' tetfzésének,
 Megfelel mind végig kötelességének.
 Elég, hogy, bétöltvén Istene' hagyását,
 'S nagy lélekkel türvén a' bal Sors' tsapását,
 Általadgya nevét a' főbb ditsősségnek —
 Ama' nem halandó főbb 's szebb ditsősségnek,
 Mellynnek a' jobb elmék szent tüzetől égnék!
 Ledölt rég, 's porrá lett, Ílion' bástyája,
 'S búra, gyáflra került a' Győzők' hazája:
 Tiszta fényben ragyog Priamus' árvája,
 'S minden hív Látónak még ma - is példája!
 Van még ma - is bére jeles érdemének,
 'S minden érzékeny szív áldozik nevének;
 'S valamíg a' Világ új zavarba nem dől,
 Jó hire ki nem vész az emberi Nemből!"

Szóllnok: de borongó tsendes ábrázattya
 Háborított; 's Ő szavát tovább így folytattya:

„Ne felelly, ne kérdezz! Hözelitt az óra;
 Hözelitt (vedd, Látó! vedd ezt fontolóra!)

Közelitt Hazádnak végső veszedelme . .

Hatsak a' Nagy Isten' különös kegyelme . .

Énekelly! — — Ezt mondván, elfordúla tőlem,

'S mint eggy rövid álom, eltűnék előlem.

BATSÁNYI.

SZEMEREI SZEMERE PÁL ÚRHOZ,
BARÁTOMHOZ.

Tudod Te azt jól, hogy ha mi Szépet, ha mi Jót látok jártomban, keltemben, azt Veled közleni vágyva vágyok. Láttam én illyeket Acsán Pest Vármegyében; Acsán, mellyről Te nekem annyi szépet, őt hirdettél. Hérdezni fogod, mit kerestem én ott? — Ügyésztül kérhated ezt? — de nem tartalak soká függöben: Báró Prónay József Úrnak Pesten e' folyó Febr. 7-kén történt halála adott alkalmat az oda menetelre.

Febr. 18-kán Pestről kiindúltam Báró Laffert Antal Urral, kit én magas érzéséért és nyílt szívűségéért régolta tisztelek, és Rákos - Csabára, éppen a' tizenkettőt harangozták, megizzadt Lovakon értünk. Itten az Ő nagy és jó lelkű Feleségével Báró Prónay Antoniával, kedves, szelid indulatú Gyermekeinek körében egynehány órát gyönyörködve töltöttem. Ebéd után három órakor kocsira ültem a' Báróval, és a' Besnyői Hapuczinus Monostor mellett, melly bennem Juratus koromban valahányszor Egerből Pestre utaztam, édes bús szív meglepést élesztett, elvágatva Domonyban Adonyi Mihály Fő Szolga Biró Úrnál megállottunk. Ezzel a' talpig derék és barátságos Férjfiával, főképpen házánál társalkodni, tellyes öröm, tudományos időmulatás. Acsa felé in-

dúltunkor ránk estveledett. Tارتottam a' setétség-től, de Báró Laffert Antal Urral, bár mi setét éjtszakákon is ottan, a' hol Ő egyszer járt, bátran menének utazni. Minden apró hidakra, (a' millyenek Mácsától Acsáig elég számmal vannak, és, valljuk meg, szűkek, karfátlanok) pontosan rá emlékezett; rá mindenütt, a' hol dűlős volt, és kocsissát, inasát figyelemre intette: néha tüzesebben is, de intette. —

Éjjeli tizenegyet verte, midőn essőben, setétben Acsára érkeztünk. Mennél sajnosabban esett ezen kies helyre semmit sem látva jönnöm; annál kedvesebb volt más nap reggel egy régi Hastélyból kilépnem, és derűlt ég alatt gyönyörű környéket látnom. A' Hastély régi alkotású; négy szegletén hajdan szokásban volt Torony Tetők ütök fel magokat; közepén kis bádoggal fedelű Toronyka emelkedik verőórával. Ezt az épületet Tóth-Prónai Prónay Gábor, Bárókká lett híres Lászlónak és Gábornak Attya, Familiájának Fényreemelője, és Gazdagítója, építette. Magos dombon a' helység felett áll; Udvara csinos, mellyet fél körben a' Kert vesz körül. Tél volt, de még is a' tiszta napnál berándúltam a' kertbe. Leveletlen fák között Napnyugotrúl a' Hastély főelejéhez vitt a' befűvenyezett út. Kínéztem messze Nógrád Vármegyébe; Csővárnak, mellyet 16-dik Század elején Ráskay Balázs Tárnok Mester bírt, homályos ormaik kiláttam. Alattam a' domb' oldalát sokféle fák, mohhal párnázott lejtős utak foglalyák el; bal csűcsán nagy kősziklás kővek, mesterségesen oda hordottak, egymáson fekűsznek, és az erre sűllyedhető Hastély szegletét gyámolítják. Egy töredék kő is fekszik rajtok, mellyen ezt a' néhány szavat „Magister Blasius de Ráska“ még olvashatni. Ez a' darab Csővárból szállítatott ide, s

látni, hogy Felírásúl szolgált. Lesétálván a' domb' oldalt kerengős útain, allyán a' Fenyvesbe értem. Magosan zöldellett ez tulajdonaként Februariusban is; zörgő herasztokon lépdelve, jobbra egy közön-séges köbül hajlott Táblát pillanték meg; rajta eze-
ket olvasni:

Olim. Non. Fuimus
Nati. Sumus. Unde.
Quieti. Nunc. sumus
Ut. Fuimus.
Cura. Relieta. Vale
Et. Tu

Vehedd észre, hogy Distichon a' két utolsó szón kívül. Értelmét magyarázd, a' mint tetszik.

Innen a' zöldesben tovább menvén, egy régi Épület' omladékhaihoz jutottam. Elején Torony formát képző Falak látszanak; alattok kibukkanván, régi Épületet mutató Romok állanak: Ez mind mesterségesen követve készült. E' puszta Dülledékek között áll Yung Angoly Poétának Emlék oszlopa, négy szegletű kemény köbül, mellynek napkeleti oldalán beépített Ólom táblán aranyozott betűkkel ez a' Felírás vagyon kimetszve:

Eduardo. Young
Vati. Divino
Qui
Per. Noctium. Silentia
Orbes. Perituros. Inania. Rerum
Maesta. Canens. Lyra
Insontes. Pertaesosque. Humana. Animos
Spe. Venturorum. serenat
In Secessu
G. P
Gabriel. Pronay, L. B
An. M. DCC. XCIX

Napnyugoti Óldalán szinte Ólomtáblán vagyon ki-
öntve egy ülő Aszszony, jobbjára könyökölve, Újjai
homlokához értetve . bal kezében halálfő, előtte
Oszlop, rajta Hereszt és mécs. Éjszaki részén ke-
rekbe öszszve tekergezett kígyó, az örök' Példázat-
tya, Negyedik Óldal pusztá. Ez az Emlék sejdíteti
a' Nézővel, mi izléssel birt B. Prónay Gábor a' Poé-
táakra nézve. Ha nekem illy kertem volna; Horác-
s lenne az, kinek illyest emeltetnék, és ezt a' versét
írnám fel :

Prudens. Futuri. Temporis. Exitum
Calliginosa. Nocte. Premit. Deus
Ridetque. Si. Mortalis. Ultra
Fas. Trepidat. Quod. Adest. Memento
Componere. Aequus. Caetera. Fluminis
Ritu. Feruntur.

Innen Napkelet felé ballagva a' dombon fel, sikra
értem, hol árnyékló és gyümölsős fák között kerek
utak terjednek. Egy kapunak, melly az Udvarbúl a'
Templom felé nyílik, a' tetején vas rostélyok közt
a' másik téres kert részébe léptem által. Elöttem
magoskodott a' nem rég diszesen épült keresztes
tornya az Evangyelikus Templomnak, melly negyven
esztendő előtt Granarium formán rakatott öszsze,
mert csak úgy engedtetett meg. — Jobbra nyult a'
Könyvtár' Épülete: ez is a' kertben foglaltatik. Ben-
ne sok könyvet, de nem egészen rendbe szedve,
láttam. Magát a' Helységet e' Kertbül köröskörül
mint fejezik; és a' szőlős, erdős hegyeket szemlélt-
tem. Melly kies lehet ez a' Vidék Tavaszkor, könnyű
elgondolni. Viszszafordúltam ismét a' fenyvesbe;
itten keringéltem kedvemre; azután a' kösziklás kö-
vekhez felláboltam, hol a' Ráskay nevét olvasám.
Leültem pihenni, és a' meszsze kilátásnál az Elmúl-
takon és az Elmúlókon andalgottam. Édesdeden esett,

megvallom, ez nékem; de egy Inas „Kávét inni tessék - el“ kivert belőlle.

Halljad, millyen Üri személlyekkel jöttem Acsán egybe. Ott vala Felső-Kubinyi Kubinyi Gáspár Úr, Liptó Vármegyének érdemes első Vice - Ispánya, a' Kástély Aszszonyának, most özvegy Prónay Józsefnének Testvérje, kivel hogy közelebbről meg ösmérkedhettem, és négy napi ott mulatásom alatt bölcse Beszédjeiben, törvényes fejtegetéseiben, és lelkes nyájaskodásaiban részt vehettem, szerencsémnek tartom. Fija László, szeretetre igen méltó Ifjú-Férjfi. Ezzel el eljárkáltam a' kertbe, tárgya beszélgetéseinknek a' Magyar Literatura volt, és története a' Pozsonyi Literatori Magyar Társaságnak, mellynek deák korában egyike vala. Szerencsés voltam B. Prónay Simon Urral is megösmérkedni, kit Kazinczyknak annyiszor emlegetett előttünk, és szonettyeiben. Vele etimologyizáltam a' Magyar Nyelvről. Sokat tanultam tőle, és megkértem, ajándékozná meg a' hazai Literaturát etimologyiai különös, de fontos Észrevételeivel. Ennek édes Testvérjét Bárá Prónay Kálmán Urat úri házánál, mellyet az öreg B. Prónay László épített, meglátogatván, Benne a' nyájas érzésű barátságos Embert tiszteltem.

A' Méltóságos Házi Aszszonyt Felső-Kubinyi Kubinyi Rozáliát mély gyászban leltem. Itt létem alatt olvasotságát és abból eredő tellyes Itéleteit tisztelettel tapasztaltam. Árva két Hisaszszonyait Borbálát és Zsófát fekete fátyolosan is gyöayörködve láttam. Az asztalnál egymás mellett ültek, mint egy pár gyászoló Veszták. — Én Zsófia mellett fogtam helyet, és ő be jó izün esett ennem. Vacsora után a' Nappaliba mentünk; Zsófia buslakodó tekintettel Klavirjához üle, és talán, ha nem csalódom, kedvemért epedő Magyarokat kezdé játszani. Ha

hallanád, milyen helyesen, milyen szépen, milyen szívrehatón játszik! Midőn a' csendesbül az erőre kicsapott, hidd el, elragadtattam, és, még vert, én az álmodozó szerelmes Régyiókban jártam. Amikor a' játszás közt Borbálának feje képen, elhunyt édes Attya ntán, a' ki kedvellője volt a' Magyar nótáknak, szép kék szemeibül nagy könnyeket sejdítettem lehúlni, igen megilletődtem, 's elszomorodtam. Ez a' Jelenet búsan érdeklette meg az egész Társaságot, és bő mértékben éreztette a' magzati elkésredést. Zsófia is zavarodva verte a' húrokat, 's ezzel egy finalét zendített, mellyre mély elszomorító csend terjedt el a' szobában végig. Boldog, előre látom, az az Ifiú, százszor boldog, kinek ezen egy pár szép jó Lelkekbül akármellyike jutand Hitvestársúl ez életben! A' kis árva Báró Gábor tizenkét esztendő, tele igyekezettel a' tanuláshoz, mint nem koros, nem érezheté egészen, mit vesztett Attya' halálával.

A' Hisaszszonykák' társaságában illy szívet érdeklő éreztetéssel töltött estve után más nap ki mentem a' kertbe kijárni magamat, de nem olly hidegen, mint előbb. Hajdan, míg ifiú, míg szabad, ha illy Jeleneteket és Jelenlévőket láttam volna, a' szerelmes ábrándozás, az édes búsongás fogott volna el, teltem volna lángokkal a' Szépek iránt, mennyei indulatban öleltem volna az egész világot által; de most megcsendesült napjaimba, felmelegült mellyel bolyongtam és hosszasán sóhajtottam ugyan elvirúlt korom után; de megbánásba nem estem, se írigységbe a' Fiataloknak virágzó életékért. Emberedett szívem részvétellel vert, megelégedően érzett illy szép helyen, illy Szépek közt; de békók nélkül járdogáltam ott, 's szabadon lehelve jöttem el onnan; azomban nem elfelejtéssel.

Köszönöm a' sorsnak, hogy olly Szépeket, olly Jókat láttam. Hálaadásom a' Prónay Uri Házhoz, irántam mutatott kegyességekért, fogytomig tart. Borbála és Zsófia Kisaszszonykák' Neveik, Derékségeik nálam elfelejthetetlenekké lettenek.

Kívánom járj Te is illy szép Helyekre, és közöld velem ; hadd mérhessem Érzéseimet Érzéseidhez. Észrevételeimet Észrevételeidhez. Isten Hozzád!

Pesten Febr. 25. 1824.

VIDÉNYI.

KLÁRISSZA' ELMENETELE MÁJUS'

18-dikán 1824.

Hová vezet az út, 's merre ösvénye,
A' mellyen megálltál szívem' reménye?
Minek van e' fehér ruha testeden,
E' pamat nefelejts kötve fejedet?

Ah! messze megy az út, messze az ösvény,
A' mellyen engemet vezet a' remény,
Az illy hosszú útnak — mert sok jár vele —
A' fehér öltözet, 's nefelejts jele.

A' fehér öltözet, és a' nefelejts
Maradjon el, engem' bánatba ne ejts.
Tedd-le fehér ruhád', nefelejtsedet;
Jöjj vissza útadról — szánd-meg férjedet.

Immár felöltöztem fehér ruhámat,
Fejemre kötöttem szép bokkrétámat:
Már utamon állok, kérlek tégedet
Hadd utjára menni ott is Hívedet.

Hová vezet az út, 's merre ösvénye,
A' mellyen megálltál szívem' reménye?
Kihez vezet ez el, mikor jössz vissza,
Vissza ismét hozzánk édes Klárisza?

Utam messze vezet, határja az Ëg,
Lakossa a' Jézus és az Istenség;
Az Angyalok szolgál: innen Klárisza
Soha ti hozzátok nem jöhet vissza.

Ah! melly rettenetes, melly hosszú út az,
A' mellyről soha sem tér meg az útas. —
Jöjj vissza széléről — magyarázatja
Ütadnak szívemet szörnyen szaggatja.

Immár felöltöztem fejér ruhámat,
Mellyben megakarom látni hazámat.
Ne kénszeríts engem — bár sérvim nagyok,
Utamra indulni már készen vagyok.

Jöjj vissza szüléid — néz'd tsak-nem birnak
Magokkal, éretted szüntelen sírnak,
Általjárja a' tör mint Máriának
Szívét a' szenvedő Atya 's Anyának.

Jó'sef és Mária is elvesztették
Gyermekjeket, de azt viszont meglelték;
Bár kesergik mostan meneteletem,
Az égben meglátnak ismét engemet.

Jöjj vissza, magzatod az az ártatlan
Árva lesz, utánnad sir szakadatlan,
Emlödet sohajtja, keres tégedet,
Ne indulj utadra — szánd kisdededet.

Hallom, hallom sirását L'ányomnak,
Ris l'ányomnak —
Óh a' kit nem rég' szültem,
Létének nemzetséggemmel,
Legfőképen én férjemmel
Himondhatatlan örültem.
Emlőjét keresi anyának,

Sir Annyáért böltsőjében;
Szívem szakad keservében.
Oh jaj, jaj az illy Anyának!!
Sirásai majd elnyomnak
Leányomnak.

Hallom, hallom szózatját férjemnek,
Hűséges férjemnek.
Egek' Attya!
Szívemet be álthatja
Bús szózatja,
Mellyel mély bánatját rajtam kimutatja.

Nagy könny-tseppek nyugosznak szemében,
Ezerféleképen változik színében,
Melly r'ám várakozik a' kereszt sirhalom,
Néki szomorúság és nem nyugodalom.
Álmod szemeire az éjfélnél sem hozhat,
Melly egészségeset csak ritkán kinezhat. —
Ah Kláriszsa! ha elmész, örökös kárt vallok,
Illy szót hallok. —

Maradj, maradj — sokan mondják nékem,
Ah! mondják nékem,
Ezerfelé hallom szavokat,
Hedveseimnek hangokat
Szóllani fülemben mint az Angyalokat.
Utam' széle körül seregesen állnak,
Szíveknek enyhülést érttem nem találnak;
Pillantatra sinsen békem,
Mellyet nyujthatna szívemnek
Rendelése Istenemnek. —
Maradj, maradj — sokan mondják nékem,
Jaj énnékem !!

Hedves férjem, szüléim, gyermekeim —
Testvérim, rokonim énnékem!!
Egyedül ti érettetek
Szívesen maradnék én köztetek,
De utamról immár vissza nem jöhetek,
Hijába kérétek — sirástok hijába: —
Nem nézhetek bele az Isten' titkába.
Utam' szélén vagyok én már,
Integtetnek az Angyalok
Felém minduntalan magok:
„Oh Lélek! az idő eljár.“

Kedves férjem, szüléim, gyermekem,
El kell mennem!

El, el kell mennem!
Óh! az ösztön ellen,
Halandók közül
Itt bár ki mint örül,
Senki soha ki ne keljen.
Tsókollak férjem, szüléim, gyermekem,
Testvérim mindnyájatokat,
És még mind azokat,
Kik jó Barátnéim voltak itten nekem;
Szívem mást nem kíván tőletek magának,
Tsak hogy gondját viseljétek Leányának,
A' ki tsak négyszer tíz reggelt
Látott itt ezeken
A' bús földeken,
Engem' ki vagyok nem esmert —
Gondját viseljétek ez árvának:
Mást nem kíván szívem magának,
Nem ő — magának. —

És így én már indulhatok,
Már indulhatok —
E' könnyü fejér ruhába'
Az Angyalok' országába. —
Óh én semmit sem búsulok,
Szívesen indulok
Kirendelt utamon elé,
Tsendes 's boldog Hazám felé.
Itten tsak huszonnégy tavaszokat értem.
De többet magamért soha se is kértem —
Mert e' rövid pályám is, jól megtekintve,
Több tövissel vala, mint rózsákkal hintve.
Azért mondam én nem búsulok,
De örömmel indulok
Virágos utamon elé —
Messze Férjemnek házatól,
Szüleimnek városától —
Tsendes 's boldog Hazám felé.

FÁRNEK DÁVID.

E R D Ő D.

Rege a' XIV-dik Századból.

A' XIV-ik Század vége felé sietett, 's ki derült volt a' Magyar Ég, midőn a' büszke Szikámbriának hatalmas fejedelme megalázva tartotta Napkeletet, 's a' szomszéd Nemzetek I-ső Mátyás Fegyverének hódoltak. — Tág volt ekkor Hunnia, bódogúl élt a' Magyar ősi falai közt, hol a' bátor Vitézi Lélek, költsönös Haza szeretet, igaz Magyar Barátság földi Paradísommá tette az életet; — de Pályánkban valamint minden változó — e' századnak is aranykora meghomályosodik előttünk, ha az Erdői Várnak bemohosult ormai közt vizsgálódunk, 's ott egy szomorú Történetnek szerentsétlen jelenésére vissza emlékezünk.

Meg állítja a' Vándort ennek pompás fekvése, hol hajdan a' Természet az emberi kézzel szövetkezve munkálódott; — hol a' sima téren felemelkedett kőszirten, egykor Századokat magának ígért, de már csak annak hamvain felépült Várnak kellő tornázaiból kilátja a' Vi'sgálódó Czéresnek gazdag Mezejét — Pánnak legelő Nyájját — Dianának szentelt Berkeit, 's Bakhusnak domború Hazáját. — Teljes gyönyörűséggel töltik be érzéseit a' meredek kőszáloknak mohos Tölgyei, 's a' Vár alatt tsergedező pataknak gyémántos habjai — miként Isteni kézzel aranyozza Aurora a' szép reggelen a' Vár falait, 's miként vonja bé a' tsendes esthajnal gömbölyű folyosóit bíbor sugárral. — Hedves az est, mellyben az Erdő 's Rét dallosi Concertet adnak, a' tavaszi levegőt a' Májusi Virágok balzsamos illatja fűszerezzi — a' tsendes Hóld édes sympathiára ingerli az érezőt, 's lelkesíti az érzéketlent.

Drágfy Bertalannak volt e' büszke lakója, ki ennek tágas tornyaiból fennyen parantsolt igája alatt nyögő adódzóinak.

Ő komor természetű, bosszúálló, 's gyakran a' mértéken túl (hol megfejtkezve mindenről, hogy ember, felebarát, 's mulandó) igazi sárkányfi volt. — Ama Természet édes ösztöne az Atyai szeretet nem melegítette az ő hideg kebelét, — ő az ártatlanságot mindenkor vétekek keverve szemlélte, 's nem volt előtte olly szent 's fedhetetlen tárgy, melly forró dühének nem lehetett volna véres martalékja. — Híve volt ő Királynak, nemzetének, tökéletes is mint jó Hazafi 's bátor Vitéz; de még mind ezen tekintetekből nyert bár melly széles levelű Borostyánnya sem fedheti bé szabad indulatinak bús hagyományait annyira, hogy annak fekete betűit már három századok elegendőképen beporozhatták volna.

Egyetlen leánya volt néki a' szelid Lenka — kik tsak ötet esmerték, érzéseik Asszonya. — Himivelt elme, — nemes tulajdonságokkal tellyes jó szív, szüz szemérmetesség, déli természet, kellemetes ajak, 's bájos artza voltak ő benne a' természet ajándéki.

Sokan tömjéneztek néki a' Szittya Hazában, kik hatalmasok, 's gazdagok voltak, de a' ki maga is ezekkel bő mértékben birt, többre betsülte a' jeles indulatokkal fénylő lelkeket. „A' szántó vetőt is (igy „szóll gyakor magában) abból az agyagból parantsolta az Alkotó e' Világra, mellyből engemet: ki botránkozik meg tehát bennem, ha az élő virtusnak inkább, sem mint az arany szemfényvesztő Halmának „vagyok imádója” 's könnyekben lábbadván szemei, így siratta pályáját, melly kívánt határain túl magasztaltatott, a' meddig Elek irományai körül szorgalmatoskodott.

E' Nemes Ösöktől eredett, 's szép elmebéli tehetségekkel ékeskedő Magyarfi még ifjú esztendeiben elárvúlván, az öreg Drágfynál neveltetett, 's ekkor író Deákja volt. — Ifjúságától kezdve egyenlő lépésekkel Lenkával fejlődött ki a' gyermeki korból, 's együtt léptek ki a' Világ elébe, hol már Eleknek is belsejében lappangó Virtusi észre-vehetőleg kezdettek ragyogni. — Aggódott ő kétséges jövődjén, 's egyedül a' Reménynek biztató világánál tsillapíthatta le tünődéseit; mert józan gondolkozással 's értelemmel ruházta fel ötét a' jóltévő Természet.

Régen már lekötve tartották a' szép szüzet Eleknek valamint lelki, úgy testi tökéletességei — pusztá, szomorú volt ő reá nézve a' Vár Elek nélkül, akkor fakadt ő ki ennek kies körében óhajtó panaszokra, midőn ollykor távol kellett ő tőle lennie — de ellenben az ő jelenlétében is zárva kénytelenített tartani titkos örömét, félvén annak képe vonásai által is, a' körül állók előtt lehető felfedezésétől; ugyan is, mint kinek merően a' napnak sugáriba olvadván szemfénye, látása megvesztegettetik; nemkülömben Lenkának is minden figyelmét annyira magához vonzotta Elek, hogy rajta kívül más senkit nem látott, nem esmert; — 's középszerű öltözete, mellyből mint egy setét éjből a' tsillagok ragyogó tsapatja, annál tetszhetőbben nézett ki a' nagy Lélek, megvettette vele az arany 's ezüstel gazdagon fedezett szíveket.

Szerette Drágfy is Eleket; mert ügyessége, minden dolgokba mély be-látása tudva volt előtte.

Erzékeny volt Elek — imádta ő Lenkát mint egy Istennét, kiből nagy Pártfogónéját tisztelte komor Attya előtt.

Ő mind eddig az Ártatlanság ölében megelégedve élt, de jelen volt már azon veszélyes idő kora,

mellyben a' Természet ösztönei a' mértékletesség határin túl segítvén az Indulatokat, gyakran erőt vesznek az észnek vissza tartóztató zablján. — A' szép tavaszi estve meg nem bájolta ötet eddig — a' társaságnak vidám Baráti kiderithették ez előtt komor kedvét: — de egy időtől kezdve irigy szemmel nézte, miként ha a' nap eláldozik, repül fészkébe a' himgerlitze szeretett nőjével, 's a' Höld kedves fényénél néma Mélába búrkózott Lelke a' tsendességet vadászván habozott 's óhajtott; mert ellátta, azon tzélt, mellyre törekedik, elérnie tellyes lehetetlen.

Ekként lehajtott fővel egy szép nyári napon sétált Elek a' Gyümöltsösben, hol véletlen meglátja Lenkát mulató társnéival vigan tzitzázni. — A' kertnek szép Virági, árnyékos helyei, a' tiszta nyári nap nevelték az örömet, mellyet a' jelenlét 's Barátság okozott. — De Lenka, kinck szemei mihelyt megpillantották Eleket, kit még messziről vezettek, azonnal tsendesebb leve, 's míg a' többiek vidám játékjaikat futották, szeretett tárgyán legeltette titkon vágyait, kinck kellemei ez úttal bátrabban felértek érzéseihez.

Nyár volt már midőn a' gyümöltsőknek korán érő nemei zsendültek: kedves volt a' szemnek, szájnak miként tarkázták a' zöld kertet a' piruló gyümöltsőknek nehéz ágai: de nem ketsegették most mind ezek Lenkát, annyival kevesebbé Eleket, ki oda érkezésével megilletődve Lenkának komor vonásain, minden módokat elővett, mellyek által a' talán megbántott szüznak tetszését megnyerje, 's haragot ábrázoló drága személyét megengesztelhesse; — melly tzéljának elérése végett vissza 's betért útjából oda, hol a' piros számótza kellemes illatjával töltötte be a' nyári levegőt — mindeniknek számára egy bokrot kötözött abból, 's így térvén meg a' vidám leányok-

hoz, ki osztogatta azokat. — Lenka, ki épen ekkor a' a' termelt kajszin baratzkfán tallóztatott, elmosolyodott, midőn Elek a' néki szánt számótza kötést érzékenyül hozzá felnyújtotta; mert észre vette hová tzelező igyekezetét; a' ki hasonlóul akarván visszanozni a' költsönt, míg Elek a' vidám mulatók társágában gondjaiból ki pihent, a' fáról egy baratzkot botosátott le elébe: „vedd (úgy mond) fáradtságod bérét, légyen ennek szebb, 's jobb bele, mintsem „külseje” érzékenyen fogadta ezt Elek, 's azonnal eltávozott, hogy résszerint örömeinek, résszerint gondjainak szabad menedéket találhasson — tsiklándozták ötöt a' szavak, mellyek között kebelébe repült a' kedves ajándék, merően nézelgette ő azt, 's midőn belsőképen is vizsgálgatná — nagy álmélkodással egy mestersegesen bele titkolt Leveletskén akadnak meg szemei, mellynek irott sorai imigy következtek: „Remek, melyre te nemednek, ki jeles tulajdoniddal feljül melód a' hatalmas Lelkeket, te kit szivemben visellek, 's feléd sóhajtok, te egyedül tsendesitheted le habzó érzéseimet, 's te adhatod vissza nyugalmamat, ki eltolvajlottad azt; vesd meg érettem édes álmaidat, 's ha a' kedves Hóld felvidítja halavány fényével a' tsendes estvét, jelenj meg a' boldog fa tövénel, mellynek hűs árnyékában szeretetemnek jelét kezeld, imből vetted — a' boldog hely lészen első jelenése, hozzád buzgó érzéseimnek”. —

Elandalodva gondjainak árjában vágyott, reménylett, 's tünődött Elek — ketsegtette ugyan a' remény ötöt a' legboldogabb pillantatokkal — de az értelem eszébe juttatva következhető szerentsétlen flépését, tsillapította heves vággyait; mindazáltal érzékeinek hathatósbb verése elnyomta azt, 's ellent nem állhatta kettseinek, midőn már a' nappali láрма megszűnt, vakmerően repült reá várakozó kedves jelenvalójába.

„Szelid Hóld! te lészel egyedül való tanúja azon
„tisztá szeretetnek, melyet költsönös érzéssel olly
„régén, elfojtva kebelünkben viselünk — a' napnak
„mindeneket felfedező sugárja árnyékot vetett a' mi
„titkainkra — légy te is kedvezőnk tsendes Hóld
„Világ — rejts el halavány fényednél — 's te tsendes
„est vond be homályos fátyoloddal az irigy szemnek
„látható körét”.

Igy fohászkodva ért le oda Elek, hol már szívé-
nek anygala kiterjesztett karokkal várta őtet, 's ál-
tal ölelve egymást, költsönös tsókjaiknak forró zápori
jelentették buzgó szereteteket.

„Itt kedves fiatal! (szóll Lenka) a' te karjaid közt
„hajnallik nékem egy tartós arany korra mulandó
„életem, 's tsak sziveddel jutalmazhatja meg a' sors
„ellenem olly keményen tsapdosó ostorait — jer! kö-
„vess az én tsendes Hajlékomba, a' szabad ég alatt
„hűs a' Levegő, de az én lakomnak százados boltjai
„bátor menedéket szolgálnak nekünk” 's egy titkos
úton egy dűledék közt lévő szobába, melly nyári
mulatója volt Lenkának, vezette Eleket. — Néma hal-
gatás uralkodott körül, Elek most itt reszketett, tet-
tének meggondolása menyköként tsapott szerető szí-
vére, 's egyedül Lenkába helyheztetett tellyes bizo-
dalma adhatott pihenést felzúdúlt érzékeinek. — Aludt
már minden Teremtés, — de az áruló, ki Lenkának
lépéseit számlálta, látta mind ezeket, poklot 's ördö-
göt kiáltott ő bosszújának kiöntésére. —

Endre volt ez, a' nagy Újlaky Nemzetségnek
ágazatja, kit meghatottak már régén Lenkának kel-
lemei, most is azért mulatott Drágffynál, hogy Len-
kát, mint hölgyét ősi fészkébe vihesse haza; de por-
ba esni látván igyekezetét, kerülte őtet az álom, ak-
kor is a' kertben tépelődött, 's ijesztőként a' fák kö-
zött bolyongott, midőn Lenkának, 's Eleknek boldog

estvéjek feltűnt, 's mérges epéje végig futván testét, mint a' nyíl azonnal ott termett ennek szörnyű Attyánál: „Bátya! (úgy mond) nagy gyalázat 's szégyen „száll ősz fejedre — siess velem; mert szép Lenkád „tüstént áldozattya lesz egy undok párának — Elek- „nek. — Ott a' kertben, hol a' düledék közt Lenkanak „mulatója van, bódogok ők érzéseikben.

Felbuzdúl 's ereiben pezseg minden vére a' bosszút szomjúhozó Atyának, 's vérbe kevert szemekkel út nélkül siet Endrével a' vádnak megvizsgálására, 's közelítvén a' helyhez, tsendesebb lépések közt végig a' folyosón, hol az éjjeli lámpás pislogott, az ajtóhoz érnek — merően megáll itt — halgatódzik, 's azonnal megesmeri leányának nyájas hangját, ki épen mint az ártatlan gerlitze tiszta lángokkal betelve, megelégedve mulatott szeretett Elekjével. — Az ő feddhetetlen élete hasonló a' szemérmes rózsához, melyet még a' forró nyár természeti ékeiktől meg nem fosztozott, kinek angyali képét 's ártatlan szerelmét tsak egy elpirulás, vagy egy édes mosolygás hozhatta gyanúba, 's nyilatkoztathatta ki, midőn ellenben Eleknek sóhajtása, avagy könnyeinek zápori viszánozták ezeket, — Itt az ajtónál figyelmezett mindenekre a' két kém, 's fogaikat tsikorgatták midőn a' két szerelmes felváltólag egymás kebeleikbe gerjedelmeiket kiöntve, ekként hódolgattak egymásnak.

Lenka. Ha a' Siron túlja' Halhatatlanság kikötő helyére evedzek, ott is tiéd vagyok örökre Elekem; most is tsak a' Világnak nappali zsinatja tarthat engem távol tőled — de az esthajnalnak fényes tsillaga egyesíti a' mi sorsunkat — a' te Virtusidnak termett ágai, melyeket bár a' sors nem is tzi frázott ki külszíneikkel, befedik én előttem a' magosbban repledő lelkeket — A' Fejedelem, gazdag 's jobbágy egyenlő

rabja a' hatalmas szerelemnek, érzem én is, de melly könnyűek 's kedvesek a' lántzok, mellyek engem hozzád tsatolnak.

Elek. Értem Angyal szavaidat, nehezedik az én megelégedett Sorsom mérője, 's elveszti egyarányosságát — akkor tsak lehelnének belém örömet e' szavak, ha a' végzésnek közöttünk árkolt kietlen mélyén az áltmenetel kétséges nem lenne, de fenyeget az — mellyben egyikünknek szép Angyal veszni kellene — nekem ugyan a' Halál több jót, mintsem rosszát tenne, ki még eddig lételemnek szüntelen keserű ürmöseit kóstoltam, — hanem a' te ártatlan szived!! — ki átkot kiáltana az én begyepesedett Siromra is még, ha élted vidám tavasza érettem megvetttetést találna szenvedni. — Engem a' végzés megalázott, téged felmagasztalt. — Mi egymásé nem lehetünk.

Lenka. Szűnj meg aggódni mind ezeken, a' Gondviselés, ki tiszta érzéseinket látja, ki eszközli az utakat, 's felsegél bennünket — én megtagadom magamat, a' Hintseket 's Rangot megvetem, mellyekre a' te hiv karjaid közzül majd tsak nevetve nézek.

Elek. A' Történet 's alkalmatosság kormányozza az emberiségnek vággyait — az ég alatt minden változó, a' Levegő, melly szép reggelen tiszta, estve gyakran öldököl, a' tűz, melly most hajnal lángal lobog későbbben hamuvá lesz; — az aszonyi szív is illy változó alkotmány.

Lenka. Adott az Anya természet gyarló fiainak hathatós módokat, mellyek által indulataikat az arany középszer gyepes útjaira kormányozhassák, itt lehet tsak az életnek kivánt Elyseuma, hol majd mi is megelégedve az állandó szerelem ölében leszolgálván földi napszámjainkat, néma sirunkba beomlunk, 's a' jelenvalót egy tartósabb jóval feltseréljük egykor.

Elek. De nem állandó a' kötés — ketté törik a' jeggyűrű, mellyre az ég áldást nem mond.

Lenka, Sőt inkább azt áldja meg, mellyet a' természet édes ösztönéből a' hív szerelem köt, 's védli azt mindenható keze minden veszélyektől.

Igy telt el az idő, 's Elek bútsút vett, Lenka sem tartóztathatván már továbbra ötet, ne hogy gyanússá váljon szerelmek, mint a' forgószél sebesen végigszalad a' folyosón — 's egyenesen a' kertben termett, hol már feltürközött karokkal várták Drágffy 's Endre a' mind ezeket nem gyanító Eleket — ki itten lassú lépésekkel bátrabban haladott előre — melegítették ekkor is még érzéseit a' szép Lenkanak ketsegtető szavai, 's egyszerre egy nem vélt suhogást hall a' bokrok között — megáll — körül néz, 's hevenyébe melybe ragadja ötet Endre „Pokolra való! te! ki áll, „nok fortélyoddal földhöz sújtottad minden Reményimet, itt érte el Pályád végső pihenését” 's Elek rémülve, igazságos Ég szánd lelkemet! felkiált; de későn, mert kiakarván magát a' gyilkosok közzül ragadni, Drágffynak halált szóró tsapása megfosztotta ötet már az élet örömeitől — 's így leve Elek tiszta szeretetének áldozatja.

Tsak ez a' mód volt egyedül, melly által Endrenek megvetett szíve elégtételt nyerhetett. — Örvendett ő, hogy bosszúját sikeresen végbe hajthatta.

Élet nélkül feküdt vérében az ártatlan Elek, de még ezzel sem elégithette ki gyalázatos bosszúját Endre; meggyilkolt szívére volt még neki szüksége, mellyel, kiszakasztván azt halavány melyéből, forró bosszúját legyezgette.

Az árva Lenka semmit sem tudott még mind ezekről, ki vidám eslvéje után tsendes nyugalomnak eresztvén lankadt tagjait, szörnyű Jelenésekkel küszködött álmában, 's Reményének font koszorúját szét-

szaggyatva, a' föld színén elszórva, az Ég menyköveinek pusztító hullámainál semmisítetni látta — érzékein eleven benyomásokkal munkálódott az álom, vére felhevült, 's felébredvén, még akkor is záporként szakadozott az izzadság szép ortzájáról — bádjattan, de érzékenyen óhajtotta ő ismét a' jövő tsendes estvét, mert sóhajtások között nyögésekkel vegyítve töltötte ő el szobájában az egész napot; hosszú volt az idő, lassan múltak az órák, míg ismét futását végezte a' jelenvaló nap, 's elközeledvén végre az óhajtott est, az a' gondolat, hogy Elekjét ismét karjai közzé szoríthatja, felvidámitotta, 's édes vágyódással töltötte be őtet. — Illy helyheztetésben külömbféle tarka képzetek között kopogást hall a' folyosón, 's azonnal az ajtóhoz fut Elekjének ölelésére — azomban borzasztó történet! egy földig gyász köntösbe, fekete fátyollal övedzett, 's égő fáklyát kezeiben tartó Várbeli szolgáló lép elébe, 's egy ketté törött véres gyűrűt, mellyen Lenkának neve volt ki metszve, nyújta által neki — ezt követte társa, ki vér színű öltözetben jelenvén meg, egy arany medentzébe rejtett szívet ált adott Lenkának — őtet kísérte a' harmadik, ki egy halál fejjel jegyzett petsétes levelet, mellyen Ujlaky Endrónak neve volt alá írva, tett le asztalára a' már fél Angyalnak.

Halálos tsendesség uralkodott körül, Lenka meg-némulva futotta végig gyors szemeivel a' levélnek sorait, 's könnyeinek özönei közt öszve - omlik karos székében „Mennyeiek! (felkiált) ő tehát oda van! Ő érettem gyikoltatott meg? — Nem — az lehetetlen! — De mit jelenthet mást e' véres gyűrű? — ez ált vert szív? — e' halálos petsét? — nem mást, hanem hogy ő az, kinek ártatlan vérében fürödtek a' gyilkos kezek — 's ez az a' szív (reá mutatva), mellyért én élni szerettem, de érette halni is kész vagyok; — szakasz.

szátok ki az én szerető szívemet is már gyilkosok, 's fojtsátok el ezt a' már általam megútált életet temben, hadd követhessem őtet, hadd menthessem a' Mindenhatónak ítélő széke előtt kedves Elekem ! ott a' tsillagokon túl a' jobb világban, hol a' gyarló indulatok nem dühösködhetnek, ott vársz te engemet hiv őledben ! Megyek is Angyalom, nem sokáig kések.

Látom miként futott végig a' halálos tsapás szerető szíven, felém sóhajtott ő akkoris — úgy van, de az én érzékeim aludtak akkor — szomorú környülálások ! mellyek engemet érdekelnek leginkább, nem siratja őtet senki, de én meddig könnyeimnek árja el nem fogy, siratom az ártatlant. — Mit véthetett ő ? — hogy engem szeretett ? — gyarló emberek ! a' szegény és a' gazdag egyenlő Teremtés, 's a' nagy Lélek sokkal pompásabban emeli fel porából a' boldogtalant. — Elek volt egy a' maga nemében, kinek virtusi engem meghathattak, jó volt ő, 's hiv én hozzám ; — én őtet szerettem, 's még a' siron túl is ő az én egyetlenem. Nem szállhatott többet, mert fájdalomnak súlya elviselhetetlen leve erzékeny szíven ; sirt ő még sirhatott, de utóbb kifogyván már könnyeiből is, végső pihenésének utolsó jelenése elkövetkezett, 's ugyan azon éjjel Elek sirjánál zúzott szive örökre megszűnt érezni.

Más napra virradván fel az idő, halva találták őtet Elek sirhalmánál, 's azonnal a' vidéket befutotta a' szomorú hir. — Ekkor eszmélt a' hideg vérű Atya is — de későn. Az ő siralmas jajjait bús viszhangokkal kettőztették a' Várnak Sziklái ; most bosszulta meg őtet a' természet, mert tág volt ő nála ennek ama szoros kötelékje, melly által az Atyai szeretet táplálódik, mélyen érzette ő most azon fájdalmat, mellyet a' bűn, 's a' vétkes lelki esméret annyira belsőjére árasztott, hogy az leve utóbb is sirvermének ásója — nem látott ő maga körül olly tárgyat melly az ő szilajtet-

tet ne vádolta volna. — Néked tulajdonitom mind ezeket (igy szól Eedréhez), a' te irigy szád volt ennek kováttsa, a' sírból is felhatnak az ő átkaik, 's meg nem szűnnek a' nagy Bíró előtt miattad engemet is vádolni; — de engedjétek meg nékem ti Ártatlanok! Lenkám botsáss meg! — igaz Atyád voltam én néked, de mind e' mellett is tsak gyarló ember — vétkemnek sullya lever engemet. — Égek szünjetek bosszútokkal! meg tér a' bűnös — irgalmazzatok nékem!!! Így végezte siralmas jajjait a' már megjuházódott Atya, ki nem sokára, hogy szörnyü tette miatt az Égnek méltó bosszúját megenyhitse, a' Mennybe vitetett Szűz Szent Anyának tiszteletére egy Szentegyházat építtetett Erdődön, melly sok viszontagságai után máig is fennáll, 's Isteni Tisztelet tartatik benne.

Endre is megtért, eltávozott Erdődről, kinek rész szerint semmivé lett szerelmének álmai, résszerint Tanátsának történt szomorú következése bús napokba változtatták vidám távasszát, 's időnek előtte sírba tette azt, a' mi mulandó lehetett pályájában.

U. J.

A' NYÁRI ALKONY.

Itt, hol gyenge

Szellő leng e'

Völgyre, bíbor szín gyapot —

Forma felhős

Est! fedd el hős

Sugárostól a' napot.

Itt, hol kék a'

Hert' árnyéka,

Vond fel szép bársonyodat!

Rózsás lepli
Közt ünnepli
Jöttöd az alkonyodat.

'S majd ha kellő
Fényt gyöngyellő
Mosolygásod e' gyepes

Liget' setét
Herületét
Bébalzsamozva repes ;

'S az ingó sás
Hőzt a' rózsás
Berket kerítő nyírek

Felől lengve ,
Gyengén zengve ,
Játszanak a' Zefírek ;

'S a' zöld mező'
Béhimező
Virányin szájok' szí rét,

'S kert illatot ,
'S elaltatott
Térünkre hinti ívét ;

'S majd ha e' leg-
Gyengébb felleg'
Habjain a' Hold önti

Fény tengerét,
'S a' büszke rét
Üdvezelve köszönti ;

'S ezüst foltat
Hint a' Boltat'
Csendes andalgására,

Fonó Homló
Öszve bomló
Bojtjai közt egymásra ;

'S szép szeme lágy
Zöld levél - ágy
    Között, — hol szépem' zengem,
Ott egy Juhar
Alatt muhar —
    Párnán katsint meg engem,
Akkor hints el
Lágy bilíntsel, —
    Egy mindenható szemem
Ült szerelem
Által, — vélem
    Rabságra vert szívemen;
Ezen híven
Verő szíven
    Akkor hintsen menybeli
Érzést, 's kedves
Szájad' nedves
    Tsókjaival hints teli!
Oh! szent Este!
Melly bájt feste
    Mosolygásod e' pázsit'
Lassú szellő
Közt zöldellő
    Habján! — minden varázs itt.
A' hárs erdő'
Völgyén ferdő
    Hold' harmatos sugára
Itt egy görbe
Galy közt tör be
    Lugosom' árnyékára;
Ott a' réten
A' setéten
    Kékellő völgy' folytában

Gyöngyit fűdzi,
Büszkén tűdzi
    A' virágok' nyakában;
Itt a' mező'
Tsergedező
    Híves patakja mellett,
A' fagyalfa
Hőzt egy tsalfa
    Amort ringat a' szellet;
Ott a' tóban,
A' zúgóban,
    Hol a' patak hempereg
Le a' sásra,
Két egymásra
    Hajlott hattyú szendereg;
Itt a' sziget
Hőzt, a' liget'
    Alján, a' madárcák a'
Nád bokorban
Ülnek sorban,
    Lágy böltsőjök a' káka,
Minden tsendes,
Még a' rendes
    Siket zaj is elhalgat,
Tsak a' rengő
Szirten lengő
    Szelíd szellő fuvalgat;
Tsak a' tsergő
Víz' tekergő
    Patakja zúg sziszegve,
Ha a' szikla
Kőzt elsikla
    Nyögő habja lebegve.

Tsak egy rémlett,
Egy félemllett
Lassú jajt sir a' berek,
Mintha siket
Érzéseket
Nyögnek a' bús tengerek;
Vagy a' kába
Föld' gyomrába
A' régen el enyészett
Hamvak felett,
Vég tisztelet
Tort tenne a' természet.
Melly felséges
Vagy szentséges
Est Ligetem' vidékén!
Én egy erő
Által, — merő
Érzéssé olvadék én!
Szemlélem a'
Tikkadt, 's néma
Természet' ájulását,
'S a' lágy szellő
Rá lehellő
Balzsamiba fulását,
Én is szíves
Hedvel, — híves
Kebeledbe vonúlok,
'S szokott hantom
Mellett, — lantom'
Hangjával el némúlok!

A' 144-dik lapon lévő Rejtett szavak megfejtése: az
1-ső Göntzöl szekér — a' 2-dik Nyom.

AZ ELEVENEN ELTEMETTETETT.

(Anglus szerint).

Sokáig szenvedtem bádjasztó hidegben, erőm napról napra fogyott; de mennél jobban enyésze teszi erőm, annál elevenebbnek látsza lenni lételem' érzése. — Látám Orvosom' pillantatairól, hogy felgyógyulásomhoz nem bizik, 's barátim' néma bánatja meggyőzött a' felől, hogy nints mit reménylenem. — Egy napon estve felé béállott az elválasztó pont — szörnyű 's megirhatatlan reszketést érezék — füleim úgy zúgának mintha vízzel lettek volna tele — temérdek idegen képek lebegtek ágyam körül, mellyek fényesek, könnyűk, 's test nélkül valók voltak, Világos, 's innepi volt körülöttem minden, — megakartam mozdulni, de ez tökéletes lehetetlenség volt. — Egy kis ideig a' legiszonyúbb elme zavarodásban kintlódtem; de mihelyt ez elmúlt, azonnal vissza nyertem emlékező tehetségemet a' legnagyobb világosságban; a' mozgásra azonban tehetetlen maradtam. Hallottam mellettem sírni, értettem ápolgatónémnak ezen szavát „Megholt”. Meg nem írhatom azt, a' mit ezen szó' hallásakor éreztem. Öszveszedtem utolsó erőmet, hogy megmozdúlhassak, de még tsak a' szemem' héjját sem tudtam megmozdítani. Egy kis idő múlva közelite hozzám Barátom, zokogva, 's a' legmélyebb bánattól illetve vivé kezét ábrázatomon keresztül, 's bézará szemcimet. Most már nem láthatam a' világot, de hallottam, éreztem, és szenvedtem. Midőn már bevoltak a' szemeim zárva, azt hallottam a' körülöttem lévőktől, hogy Barátom a' szobából kiment, 's a' temetésre ügyelők (Undertakers) elkezdették halotti ruhámat rám adni. Ezeknek meggondolatlansága irtóztatóbb volt előttem, mint Barátim' bánatja. Egymásra röhögtek midőn en-

gem' egyik oldalomról a' másikra fordítottak, 's az-
 zal, a' mit ők holt testnek néztek, a' legotsmányabb
 tréfával bántak. Minekutánna engem ezen nyomoré-
 kok pompásan felöltöztettek, vissza vonták magokat,
 's azonnal elkezdődött a' felvett gyász' útálatos tze-
 rimoniája. Három napok' lefolyta alatt többször meg-
 látogattak Barátim; hallottam őket felettem susogni,
 's éreztem, hogy többen közülök újaikkal is érintet-
 tek. A' harmadik napon azt mondá egyik Barátom,
 hogy már a' rothadás' szagát is lehetne érezni—
 azonnal előhozták a' koporsót— felemeltettem, 's
 belé tétettem;— Barátom fejemet a' Vánkosra hely-
 heztette, mellyet úgy tekintett, mint utolsó Vánko-
 somat, — éreztem könnyeit ortzámba hullani! Mi-
 dőn mindenek, a' kik engem közelebből illettek,
 személyemet a' koporsóban egy kis ideig nézték vol-
 na, hallottam őket elmenni— 's a' temetésre ügye-
 lőnek segédjei koporsómra fedelet srófoltak. Ketten
 voltak ők jelen, — az egyiknek előbb mintsem a'
 munka végződött, el kellett távozni. Hallottam mint
 füttyölt a' nálam maradt gazember, míg a' srófokat
 forgatta; de meggondolta még is magát, 's tsende-
 sen végezte kötelességét. Most egyedül maradtam,
 szobámat minden kerülte; azonban tudtam hogy még
 nem temettettem el — ámbár sctétben, 's mozdúlha-
 tatlanul hevertem, még is volt reménységem; de ez
 nem sokáig tartott. Elérkezett a' temetés' napja, —
 éreztem hogy koporsóm felemeltetett, és kivitettetett
 — hallottam és éreztem, hogy az a' szekérre emeltelett.
 Sokan állottak koporsóm körül, 's azok közül némel-
 lyek szánakodással beszéltek felőlem. — Megindult
 a' szekér — jól tudtam, hogy az engem síromhoz
 visz. Megált az, — levéttetett róla koporsóm, — a'
 mozgás' egyenetlenségéről azt gondoltam, hogy
 egynéhányon vállaikon vitték. Tsak hamar ezután hal-

lottam a' koporsómat áltövedző kötelek' nyikorgását, — éreztem magamat azokon lógni, — 's a' sirba leeresztetni. Leértem sírom' fenekére — koporsóm' fedelére estek a' kötelek — ezeket én mind jól hallottam; tehetségem szerint megerőltettem magamat, hogy megmozdúlhassak — de hiába, erőm meg volt kötötve. Kevéssel ezután egy pár marok földet vetettek koporsómra, 's azzal tsendesség lett mindaddig, míg az ásóval hányt föld menydörgéshez hasonló robajjal nem hullott reám. Ekkor sem mozdúlhattam meg. A' hang mindég jobban enyészett, — tudtam hogy tele van sírom, 's koporsóm' tsendes rázódásáról azt gondoltam, hogy a' sírásó sírhalmomat nyomkodja, 's veri lapátjával egyenlőre. Ez is elmúlt, 's utánna néma tsendesség következett. Semmi módomban nem volt az idő' járását megtudni. A' tsendesség folyvást tartott. Ez a' halál! gondoltam magamban, 's nekem itt kell feküdnöm a' feltámadás' napjáig. Testem nem sokára el fog rothadni, 's a' kukatz, mellynek tsak az emberi test tetszik, örülni fog azon vendégségnek, melly számára olly nagy szorgalommal, 's annyi szorongattatások közt készítettett. Az alatt, míg illy rettenetes gondolatokkal martzangoltam magamat, felettem a' földben egy kis siket zörejt hallottam, 's azt véltem, hogy a' kukatzok, 's egyéb férgek már jönnek felém, 's hogy a' vakandok, és siri patkány nem sokára reám fognak esni. A' zörej mindég közelebb jött, 's érthetőbb lett. Lehetséges e', gondoltam magamban, hogy Barátimnak eszekbe ötlött volna kora eltemetése! Ezen reménység valóban egy fény-súgár volt, melly sírom' homályját egészen megvilágította. Tsendesség lett, 's azonnal egy Barbarus' kezeit éreztem, a' ki engem fejemenél 's melyemenél fogva koporsómból kirántott. Ismét a' friss levegőben voltam, de

az tsípös hideg volt. Felemeltettem, 's sebesen elvittem siromtól — nekem úgy tetszett, mintha ítéltre, vagy épen kárhozatra hartzoltattam volna. Minnekutánna egy kis távolságra vitettettem, levetettek vivőim mintegy dögöt, hanem nem a' földre. Tsak hamar észrevettem, hogy szekéren feküdtem, 's néhány körülöttem ejtett szavakból azt is megtudtam, hogy holt test-rablók' kezei közé kerültem. Egyik közülök ronda dalokat énekelt, míg a' szekér a' köveken nagy robajjal előre haladt. Midőn a' szekér megállt, levétettem róla, 's a' zártt 's melegebb levegő által azonnal meggyőzöttetem szobába lett vitettetésem felől. Leszaggattatott rólam halotti ingem, 's egészen mezítelenül tétettem egy asztalra. A' két tolvajok, és a' házi szolgál közt történt beszélgetésből értettem, hogy még azon éjjel fel kellett volna bontzoltatnom. Még mindég zárva voltak szemeim, — semmit sem láthattam; azonban a' szobában lévő dobogásról gondolhattam, hogy a' bontzolást tanulók öszvegyültek. Néhányon közülök az asztalhoz jöttek, 's engemet szorosan megvizsgáltak, — nagyon örültek, hogy olly derék holt testre tehettek szert. Utóljára elérkezett maga a' bontzoló is. Előbb mintsem munkájához fogott volna, azt javallotta, hogy velem némelly Galvanicus próbák tétessenek, 's e' végre előhozattak a' készülétek. Az első ütés minden inaimon álthatott, reszkeltek azok, 's úgy hangzottak, mint a' hárfá' húrjai. A' tanulók tsudálkoztak ezen köszvényes következésen. A' második ütés felszakasztotta szemeimet, 's a' ki legelőször szemembe tűnt, azon orvos volt, a' ki betegségemben hozzám járt. De még mindég úgy hevertem, mint holt; azonban a' tanulók közül többeknek, kikkel barátságban élttem, megesmertem ábrázatjaikat, 's hallottam, midőn felpillantottam, hogy némellyek nevemet a' rész-

vétel' 's rémülés' hangjával kiáltották, 's óhajtották, hogy bár tsak ezen tzélra más személyt kaptak volna. Vége lévén a' Galvanisálásnak, a' Bontzólo kését vette, 's annak hegyét melyembe szurta. Ekkor egész testemben a' ropogásnak egy nemét éreztem, melyet köszvényes rángatódás követett, — melyre a' jelenvalók rémülésökben kiáltásra fakadtak. Most már megtörettetett körülöttem a' jég burok — halál-álmom elvégződött. Minden lehetségest elkövettek, hogy magamhoz jöjjenek, — 's fél óra' lefolyta után minden érzéseimnek ura lettem

---

S Á N D O R F I.

Sándorfi sokáig tartotta könybe borúlt szemeit azon a' rózsán, melyet nap' feljöttével merő harmatosan fájáról leszakasztott. — Szinte ilyen volt — azóll ő — az a' Rózsa, mely én számomra kezdett fesleni életem' kies kertjében, mely Edennél tsak egy kevéssé volt alább való. Valamint ezen rózsát megelégedve 's elragadtatással nézem; azonképen ötöt a' legnyájasabb szeretet' pontjából önn magamból kiemelve néztem, vidékemnek nyíló virágjai közt. Az ő artzája is olyan volt, mint ez a' rózsá-ártatlan és szemérmes, mint ez a' rózsza — szép és mosolygó, mint ez a' rózsza — kellemetes és bájoló, mint ez a' rózsza. Istene volt a' lánykáknak, Királynéja a' vidéknek; valamint ez a' rózsza is a' kerteknek Istene, Hírálynéja a' virágoknak. Óh ti messze kékellő hegyek! ha bár elzárjátok is ötöt, még is tsak öt látom előttem, ő van egyedül bennem is. Jgaz, hogy nehéz gondolatok sértik lelkeket. A' távollét terhes erővel, sziklák' súllyával, Rózsát és a' barátságot, az ártatlanságot és az erényt ölelő

szivemet. Óh hol, mellyik lesz az a' sziv, az az indulat, az a' természet, melly az enyimmal úgy párosodjék, mint az övé? hol, mellyik lesz az a' természet, a' melly mint az övé az angyalénál csak kevesse alább való? hol, mellyik lesz az az erény, a' melly olly termékeny, olly munkás, olly határtalan legyen, mint az övé? — Ha őt nem láttam, személljét nem esmertem, barátságát el nem fogadtam, vele nem társalkodtam, vagy szinte kerültem volna: most ez a' sziv tsendes, ez a' vidék kies, ez a' hivatal hi-jántalan volna énnékem. A' kövér lapályok' gabonája, a' temérdek kertek' gyümöltse, a' széles mezők' nyája — éhemet; a' magosra emelkedett hegyek' bora, a' hegyek' tövében eredő források' tiszta vize — szomjamat; az erdők' rengetegjei, a' ligetek' homályjai, a' rétek' virágai — kívánságomat egész mértékben kielégítenék: — nem volna okom sorsom 's rendeltetésem ellen panaszokat gondolni, írni 's beszélni. — Még is jó nékem, hogy én őtet esmértem, jó nékem, hogy az ő selyem karjain tsüngve sokszor tsudáltam azokat a' szépségeket, mellyek Rózsának akkori lakhelyén messze elsímultak. De nints ő ott már — én sem vagyok többé!! A' Sors, melly a' halandónak kényne szerint parantsol, elhagyatta velünk azt a' vidéket, melly a' vadból képes volt szelidet mesterkélni. — Óh messze — messze hagyított tőle sorsom! — Mint a' lehullott 's megszáradott rózsaleveleket messzire elhordja a' szél az első feselesnek illatos helyéről; úgy tett mivelünk is ama' változásnak szele, melly régen kezdett láthatárunkon emelkedni. — De akár hol légy L'ányka, még is legédesebbek nékem azok az órák, mellyeket az agg diófáknak híves, és a' virágzó ákászoknak illatos árnyékjokban társaságodban eltöltöttem. Akár hol legyenek L'ányka — a' vadon Somogyban, a' Bakony-

nak rengetegei között, vagy a' Balaton' partján, — ott leszel te is. Somogynak setét ligetjeiben is rózsák, Bakonynak esmeretlen erdejében is rózsák, a' Balatonak szomszéd kertjeiben is rózsák tűnjenek szemembe. A' Teremtőről való elmélkedés az első; legyen a' szülőről való szorgond a' második; a' harmadik jájdulás még is a' tiéd legyen; legyen a' negyedik azon vidéké, melyet te előbb, én valamivel később elhagyok. — És imé mint lankad e' kinyílt rózsa, melyet imént leszakasztottam. Sebes pillanatoknak lefolyásokkal siet hervadni. Már holnap ilyenkorra elhervadnak, elhullnak, elszálnak levelei papírosomon. — Tsak hadd hervadjanak, hulljanak, száljanak el! Én gondosan felszedvén e' leveleket, bézárom Író-asztalomnak fiókjába, hadd legyenek ott, míg az idő velek együtt magamat is megemészt. Óh Rózsa, Rózsa!! eleven képe ez szeretetemnek. Feszlésedben, kinyíltodban, virágzásodban, hervadásodban is rózsa vagy énnékem; és én még most is, midőn sírodba száltál, minden este kimegyek barátságomnak tsészéjéből sirhalomdra hinteni hűségemnek azon könnyeit, a' mellyekkel te még virulván, kellemeidnek négy esztendeig, 's ennyi hold újjulatig áldoztam.

FÁRNER DÁVID.

FEJÉR SZENTKERESZT.

Szentkereszt egy romlott Hlastrom a' hegyen,
Merre a' sziklás ut Gesztesre megyen,
Sok féliről híres, sok féliről szent —
Mostanában róla éneklek illyent.

Butska, egy szegény pór. Szenden lakozott,
Helyet birt, de benne nem jól dolgozott, —
Szép róna földjei tsak gízgaszt adtak,
Midön mások tiszta búzát arattak.

Épen Farkas napnak virradójára,
Egy Hajdu érkezik szoba ajtajára,
„Egy levél van nálam — nyitja táskáját —
„Butska tenéked szóll, halld meg summáját”;

„Butska gazdaságát nem jól folytatja,
Földjeit merevén parlagon hagyja —
Tiz esztendők folytak le azolta már,
Hogy le nem fizette a’ mi tőle jár.

Tiz esztendők olta tart a’ kegyelem, —
De még Vizkeresztig lesz engedelem —
Addig tartozását ha le nem teszi,
Az Uraság tőle helyét elveszi”.

Butska e’ szándékát hallván Urának,
Nem vette a’ dolgot tovább trefának,
Szép ősi helyének kíván kedvezni;
Azért költsönös pénzt akar szerezni.

Jár, kél mindenfelé, a’ gazdagoknál,
A’ pénzes Birkások, ’s uzsorásoknál,
Próbát tesz Papoknál, ’s az Örményeknél,
Görögök, ’Sidóknál, ’s Heresztényeknél.

Tsak hogy megtarthassa a’ helyet ’s házat,
Nagy interest ígér, — ezértül százat, —
Még többet is ígér, de mind hijába,
Üresen tér vissza üres házába. —

Egyszer illyen zordon helyhezetében,
Midön éjtel, nappal aggna szívében,
Midön közelgetne immár Viz-Kereszt,
Eszébe jut néki’ Fejér Szentkereszt.

„Szentkereszt — így szólla — ennél jobb hely nints,
Benne van lerakva sok temerdek kints,
Mellyből az élőknek, ha Lányt áldoznak,
Az ott járó rosszak adni tartoznak.

Egy mostoha lányom van, idős 's görbe,
Nem máshová való tsak sir-gödörbe —
Bün, nem bün, e' légyen én áldozatom,
Mellyel szükségemet kípótolhatom”.

„Hészülj, készülj Lányom máma estére,
Szentkeresztre menünk lélek-misére,
Holnap Lutza napja — ezt az éjtszakát
Imádsággal töltjük, talán sok jót ad”.

Hészül, készül a' Lány, — eljött az este,
Mellyet a' borult ég setétre feste, —
Mennek, mennek halkal 's halgatva elő,
A' Gesztesi uton Szentkereszt felé, —

„Nézd L'ányom itt van már tzélunk határa
Fejér Szentkereszt, és pusztá oltára, —
Az előtt illyenkor élőkkel tele,
Most tsak a' lelkeknek éjsféli helye.

Nesze e' tsengetyü, ennek báj hangja
Az ide leszálló lelkek harangja; —
Imádkozz szüntelen, 's tsengess, majd ennek
Hallására egyszer tsak megjelennek”.

Tsenget, tsenget a' L'ány, Butska meg maga
Három nagy lépessel előbb ballaga —
Holt szénnel egy nagy kört, melybe térdöpül,
A' sima Márványra huz maga körül.

Szent vizzel meghintve a' kerületet,
Hétszer vissza mondja az Üdvözlétet,
Kinyitja a' véle hozott könyveket,
Neveken szóllítja meg a' Lelkeket. —

„Ki vagy? — métsét, mellyet kezében tartá,
Egy láthatatlan kéz ott eltakarta, —

Vastag setétség lön, a' kormos falak
Hözött nyöszörögtek görhes madarak. —

„Ki vagy? szólj mit akarsz itten e' helyben?

A' Lelkek tanyáján, épen éjfélben?

Tilos, rettenetes volt 's lesz ez óra

Az ember fijára 's a' halandóra”.

„Kegyelem, kegyelem — halandó vagyok

Az igaz, — de bajaim sokak és nagyok,

Mellyek ide tudtak engemet hozni,

Segedelmetekért leányt áldozni”.

Itt van az Oltárnál e' halandó kép,

Tulajdon leányom, elég tsinos 's szép”

„Tsengess, tsengess L'ányom, jelentsd magadat,

Hogy te személyesen lész az áldozat”.

Tsenget, tsenget a' L'ány — a' méts, melly imint

Elaludt magában, meggyúladt megint. —

„Hogy lesz hát kiáltja a' gonosz Lélek,

Te halandó ember ez a' rut féreg”.

„Nagy, valóban nagy az én szegénységem,

Két ezer forintra volna szükségem —

Ha töletek értte ennyit nyerhetek,

Nem bánom, Leányom legyen tietek”. —

Megrendült a' pokol Butska szavára,

Két ezer fáklyát tűz a' Rom falára —

Ugyan ennyi Lelkek kezeket nyujtják,

Mind a' két ezeret fényesre gyújtják.

Ezek világánál, és még más alak

Mesterségek által tündöklő falak

Rözt, minden lélek egy kereszt alá tett

Márvány medentzébe arany pénzt vetett. —

„Itt lesz ember, itt lesz, vedd el majd e' pénzt,
Pótolja szükséged, melyly nagyon emészt,

Rét ezer egy forint, a' hányan vagyunk,

Add ki Leányodat, aztán elhagyunk”.

Semmit nem gondolva a' nagy 's rut bűnnel,
Kiadja leányát Butska örömmel. —

Hakas szóll Gesztesen — vizzik a' leányt,

Sír ez sír — Lányom ne sírj — senki se bánt”.

„Atyám ne hagyj” — a' lány sír, sohajt vissza,

A' föld sok keserves könnyeit issza,

Föld sok rosszal, 's Atyja még többel tele,

Illy esetben egyik sem gondol vele. —

Üres már a' Klastrom, szárnyakra ülnek

A' Lelkek, és rajtok gyorsan repülnek.

A' Leány siralmát, melyly még kinozza;

A' sebes szél vissza tsak néha hozza.

Üres már a' Klastrom, felhőkre ülnek

A' Lelkek, és rajtok messze repülnek.

A' Leány siralmát, melyly még kinozza,

A' sebes szél vissza többé nem hozza.

Otthon már a' Lelkek, egy távol óra

Hármat út a' második Hakas szóra,

Butska ezt érezvén, kilép köréből,

Jutalmát elvenni a' medentzéből.

Azt gondolja, hogy a' Lelkek tüntével,

Minden baj és veszély nagyon szüntével.

A' Medentze! arany magához tsalá,

Métsét véve siet a' kereszt alá.

Oda ér — a' kintsek szemébe tűnnek —

De az Ég nem kedvez a' tsunya bűnnel,

Hogy a' Medentzét felvenni akarja,

A' kö kereszt rá dül, sulyja takarja.

„Istennek Szent Anyja! mit tselekedtem?

Erzem bűnöm — Istent imádj érettem”

Testét élve kilentz nap nyomja vala

A' kereszt — alatta aztán meghala.

A' fekete gyással bévont Klastromban

Lassú Orgona szó hallik — 's azomban

Béborula az Eg — Fejér Szentkereszt

Vizeit felfogva könnyeket ereszt.

FÁRNEK DÁVID.

NEMES UDVARHELY ANYA SZÉK INSUR- GENSEI EMLÉKEZET OSZLOPA.

Atillának maradéki

Nemes Székely Anya Szék,
Magos Hargita vidéki

Vitézekkel posztós kék!

Sok századok folytának

Alatta költ dolgának

Eleven bizonyági!

Jertek ősi hamvatoknak

Áldozni Nagy Anyátoknak.

Lobbantsátok fel szikráját

Szivetek kebelének,

Nézzétek e' vidék táját

Mind ifjak, 's mind a' Vének,

Eljött az az idő pont,

Mellyben az ész 's erő ront,

Az Igazság pedig áll.

Hív a' Nemesi Táblára

Emlékeztet Diplomára.

Megrozsdásult kardotokat
Huzzátok ki hüvelyből,
Mérjétek szabadságtokat
Nemes Törvény - tikkelyből —
Atyátok is úgy érzett,
Mikor a' hartzon vérzett,
Néktek hagyta példáját,
A' hazában fejedelme
Mellet izzadt segedelme.

Eddig hevert hamu alatt
Az a' szikra, melly most ég,
A' melly köd volt, már elszaladt
Egetekről tsak nem rég,
Az Igazság bé szállott
Szállásába, hol állott
Ez előtt sok idővel —
A' Székely nap nem homályos,
Fénye a' holdal osztályos.

Mikor ez a' nép kezdődött,
Rengett a' föld alatta,
Hogy a' hartzban megedződött,
Példáját is fen hagyta.
Vérrel forró térségen,
Hatalmas sok népségen
Utat nyitott magának —
A' félelmet nem esmerte,
Idejét el nem heverte.

Mozog e' még szívetekben
Az az erő, a' melly volt?
Vagy a' melly volt eretekben
Elevenség, már kiholt?

Bátor szív híva mára
A' ditsőség halmára
Minden Nemes hív Székelyt,
Hogy Király 's édes Hazája
Mellett villogjon szablája.

Napkeletről napnyúgotra
Terjedt régen híretek,
Halott hullott a' halottra
Mikor hartzolt ösetek;
Russz, Kun, Lengyel, Görög Nép,
Török, Tatár nem volt ép
Fegyverek[hol megfordult —
Rajna, Duna, Pó, a' Maros,
'S Volga is volt vér-zavaros.

Most egy olly példát tegyetek
A' jövő maradéknak,
Hogy legyenek ők véletek
Nézői e' nyomdéknak,
'S ha kinyilt a' tsata-tér,
Gyuljon fel benne a' vér,
Tsattogtassa fegyverét,
'S a' Székely nemes nevezet,
Király 's Haza fogjon kezét.

Serkentsétek fel azokat,
A' kik még szunnyadoznak,
Intsétek bátorságokat,
Mivel majd pálmát hoznak.
Búzdítsátok a' szívet,
Kardot ránt most, nem ívet,
Szebb lesz a' győzödelem —
A' Székely nemes neveli
Híret, ha kardját emeli.

MÁSODIK FERENTZ CSÁSZÁR Ő FELSÉGE AUSTRIAI CSÁSZÁRRÁ LÉTELEKOR.

A' Bélességnek aranyos oltárán
Ma ditső Thémis Asszony áldozik,
A' tsendességnek is bátor határán
Zöldes olajfa ág illatozik.
Az érdem nyer koszorut,
Gyöngyökbe fűzött sorut —
A' koronának arany héjazatja
A' sasnak fejét megragyogtatja,
A' ditsőség néz mára
A' két Austriára,
Éjszak, nyugot itt bámul,
Nem tehet ellene, sőt megnémul.

Fél ezer esztendőknél tovább ére
E' ditső Hertzegi Ház sugára,
Frantz, Török, és Burkus rá kardot mére,
Nem ese de még is prédájára —
Birá az arany almát,
Terjeszté birodalmát,
Millio lelkeket utasít elé,
Az élet boldog partjai felé —
Német, Magyar, Tseh, Lengyel,
Morva, Sléz, Horvát kengyel
Futnak vezér-gyeplőjén,
Elnék Anyái édes emlőjén.

Megadá a' Tisztesség az adóját
Hertzegi Fejedelem Urának,
Midőn a' Nagy Béts Uralkodóját
Nevezi Császári Királyjának,
A' Sas napba költözött,
'S új színekbe öltözött,
Hettős fejére vett két Horonákat,
Gyöngyökkel ékesített pártákat.
A' Magyaroknak Sassok,
Székely nap, hold, két kassok
Örülnek e' tzipernek,
Tengereken is tapsokat vernek.

A' Duna szöks vize hozá e' hirt —
Ez adá által azt a' Marosnak.
A' fő kéz tolla parantsolatot irt
Minden Udvarhely - széki lakosnak,
Hogy ma innepet ülné,
Austriának örülne,
Kérne fejére ezer áldásokat,
Számptalan időkre nyult napokat;
Éljen hát Fejedelmünk,
Légyen holtig védelmünk,
Második Ferentz Császárt
Ez a' nagy tisztelet méltóbban várt.

Hargita környéke zengiél énekkel,
Hajtsad az Egeket kegyelemre,
Trombita, dob, sip - szó, 's puszka szerekkel
Szivedet indítsd a' szerelemre;
Esküdjél ma hívséget,
Tiszteljed a' Felséget,
A' kit az Ég emelt új ditsőségre,
Hármas újjakat emeli az Égre —
Öregei a' Népnek,
Gyöngy Angyali a' szépnek,
Ifjak, kised tsemegék,
Örüljön mindnyájan a' ti szivetek.

Te pedig Székelyek őrző Angyala!
Vidd el e' hirt amaz új Császárnak,
Hogy a' melly Székely nép holtig hív vala,
Szívét ajánlja oltalom várnak,
Éltét is feláldozza,
Urát ezzel adózza —
Ontani vérét is érte nem szánja,
Hívségét bizonyítani kívánja, —
Még ma is, hogy tisztelje
Császártját felszentelje,
Éljent kiált szívében,
Oszlopot is emel a' melyében.

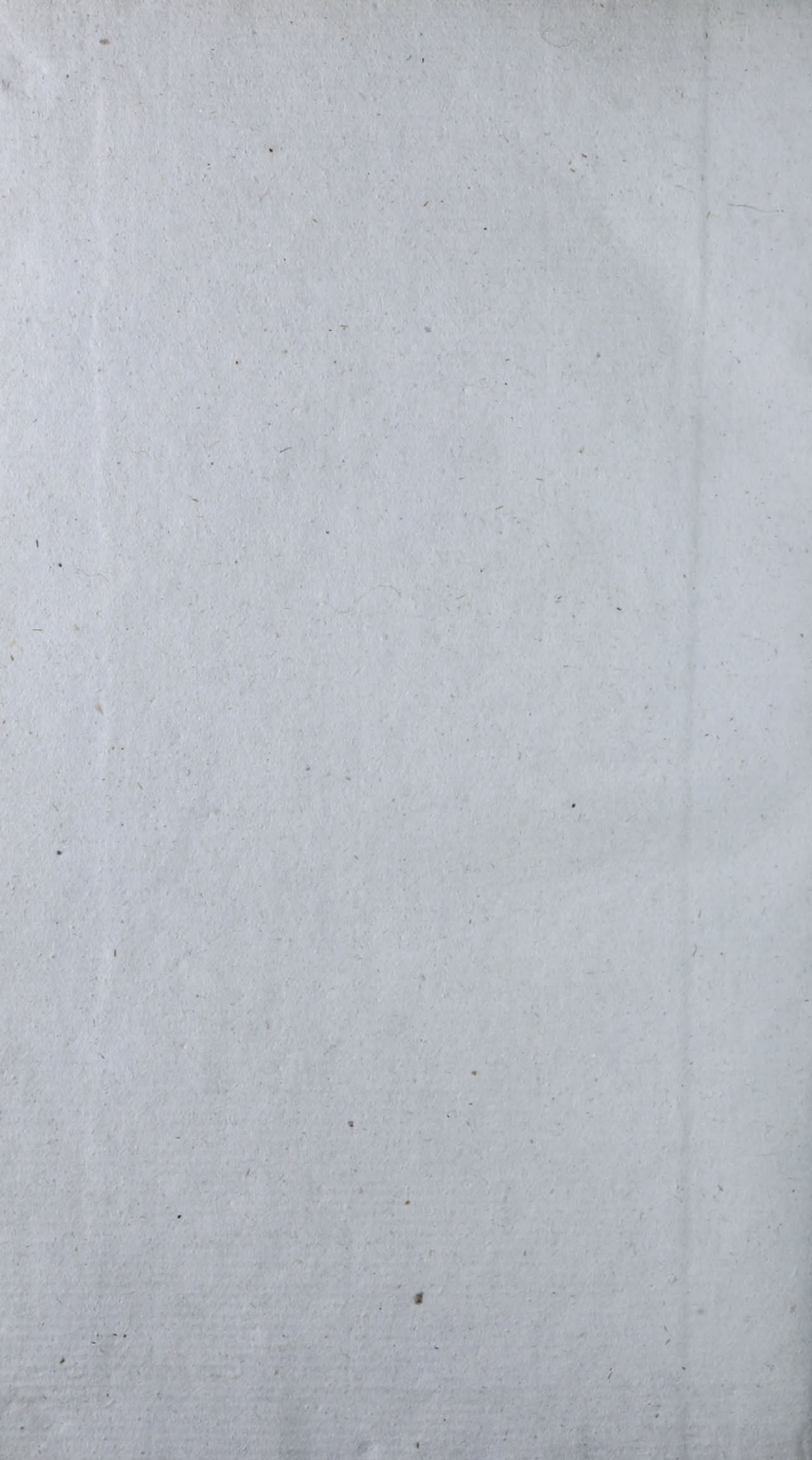
SZIGETHI GY. MIHÁLY.
Professor.

76

315.703

16.
28

